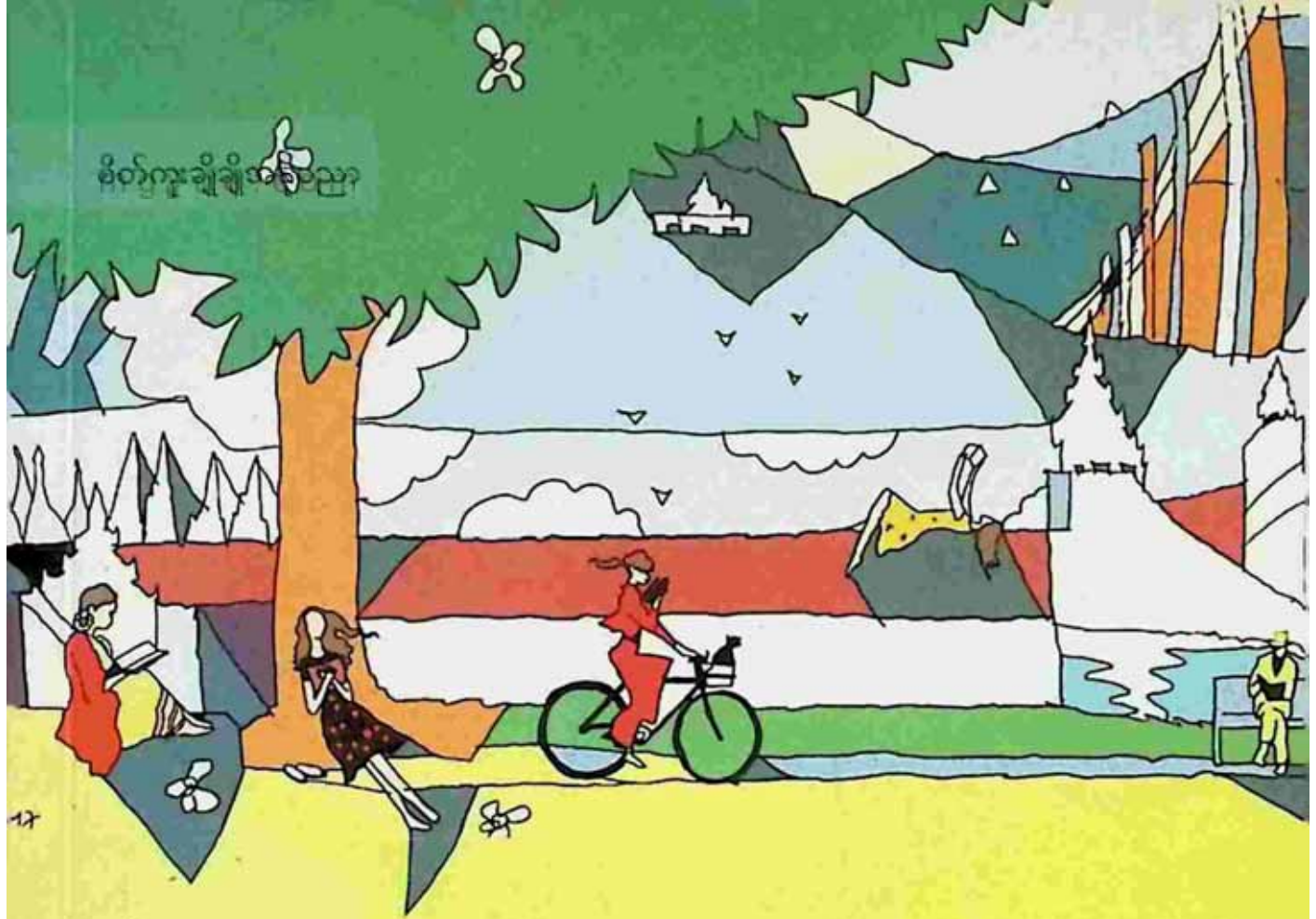

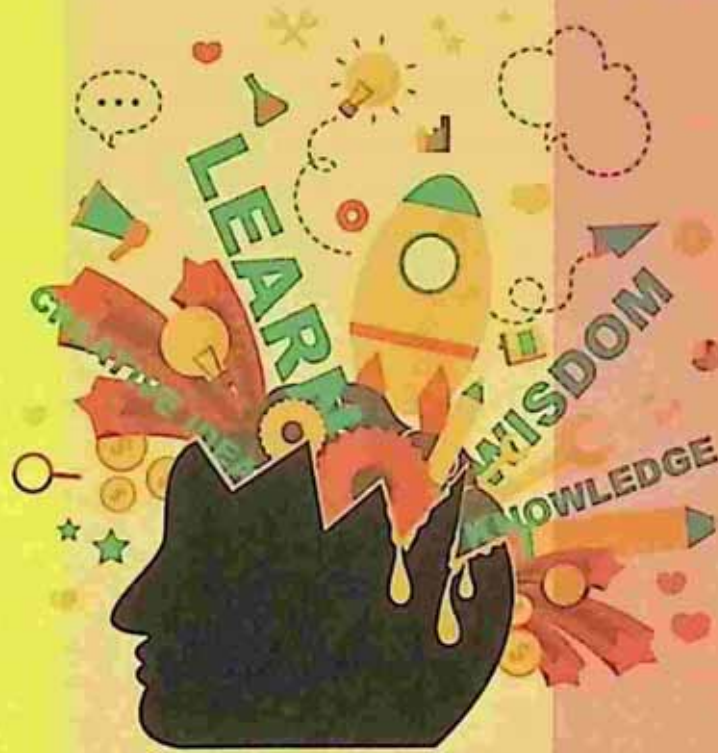
မိတ်ကူးချိချိအိမ်ထောင်

သိအောင် စာဖတ်ရတယ်

အ ပါ အ ဝ င် ဆ ဝ င် : ပါ : မျ ှ :

မောင်သာနိုး

သိ ငေ အ ဂ င် စ ဂ ဖ တ် ရ တ ယ်
ငေ မ ဂ င် သ ဂ နှိ ။

LEARN

THINK

KNOW

MTN0007

2,800.00 KS

သီအောင်စာပတ်ရတယ်အပါအဝင်ဆောင်းပါးများ မောင်သာနိုး

မျက်နှာပုံပန်းချီ - တော်တီဆွေ

ဇာမျက်နှာ ၂၄၄ မျက်နှာ၊ ၁၃ ဇင်ဘီ x ၂၀.၅ ဇင်ဘီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်ညို၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း

၂၀၁၈၊ မတ်လ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀

ရောင်းစျေး ၂၈၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com : P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

သိအောင်စာဖတ်ရတယ်

အပါအဝင်ဆောင်းပါးများ

မောင်သာနိုး

ထေမာစာကြိုက် ၂၀၁၁

mgyc.com

mgyc.com

မာတိကာ

၁။ စာကို တန်ဖိုးမထားတတ်သူများ	၁
၂။ မသိပဲနဲ့ . . . ဝင်ပြောချင်တဲ့ . . . အကျင့်	၈
၃။ သိအောင် စာဖတ်ရတယ်	၁၄
၄။ တစ်ပိုင်းကြောင် ကျက်စာ ရရုံနဲ့	၂၁
၅။ ယထာဘူတကျကျမြင်ဖို့	၂၉
၆။ စကားပုံတိုင်း ကိုးစားထိုက်ရဲ့လား	၃၇
၇။ ဖြီးချင်သူနဲ့ တကယ်တတ်ကျွမ်းသူ	၄၃
၈။ စာသမား ပေသမား ပီသပါစေ	၄၉
၉။ မှန်တာကိုတော့ ရေးကြပါ	၅၆
၁၀။ စာပေနယ်မှာ ဖြတ်စားလျှပ်စား	၆၂
၁၁။ ထုတ်ဝေသူအမျိုးမျိုး	၆၉
၁၂။ လူတော်လူကောင်း နဲ့ စိတ်	၇၇
၁၃။ အပေါင်းအသင်းထဲက ဆိုက်ကိုများ	၈၃
၁၄။ မနာလိုစိတ်ရဲ့ သားကောင်များ	၉၁
၁၅။ မသိစိတ်ထဲ ငုပ်အောင်းနေတဲ့အရာ	၁၀၀

၁၆။ အတ္တကရုဏာ ဆရာကြီး	၁၀၇
၁၇။ ရူးကြပုံများ	၁၁၄
၁၈။ အားနိုင်ကြပါပေ	၁၂၁
၁၉။ ထုံးတမ်းစဉ်လာ လုပ်ပုံကိုင်ပုံ	၁၂၈
၂၀။ လူမှာ အဝတ်	၁၃၄
၂၁။ ဝိရိယနဲ့ ပါရမီ	၁၄၂
၂၂။ ရှေးမြန်မာပညာရှိတချို့ အတတ်ဆန်းပုံ	၁၄၈
၂၃။ အသစ်ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်ကြီး	၁၅၅
၂၄။ ဗဟုသုတဆိုတဲ့ မင်္ဂလာ	၁၆၇
၂၅။ ပိုလို၊ ကွေကာအုတ်နဲ့ ဘီအီး	၁၇၆
၂၆။ ရွှေမြို့တော်မှာ နေရခြင်း	၁၈၄
၂၇။ ဘကြီးမွတ်ပေးတဲ့ သင်ခန်းစာ	၁၈၉
၂၈။ ပုဂံ သာသနာဝင်အကြောင်း	၁၉၆
၂၉။ မြန်မာ့မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး တစ်ဦး	၂၀၂
၃၀။ လူ ဗန်းမော်တင်အောင်	၂၀၈
၃၁။ ချီးကျူးထိုက်သူများ	၂၁၆
၃၂။ ဂီတစာဆို ရာပြည့်အခမ်းအနား	၂၂၂
၃၃။ ဒသဂီရိနဲ့ တရားဓမ္မစကား	၂၃၀
၃၄။ တိုက်ကြီးပေါ်က လေဘေး	၂၃၆

စာကို တန်ဖိုးမထားတတ်သူများ

‘စာတစ်လုံး ဘုရားတစ်ဆူ’ လို့ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတွေက ဆိုတယ်။
မြုန်းခနဲကြည့်ရင် အတိဿယဝုတ္တိ စကားပဲလို့ ထင်ရပေမယ့် မိမိတို့စာကို
ဘယ်လောက်လေးစားသလဲဆိုတာကို ပြနေပါတယ်။ အလွန်လေးစားထိုက်
တဲ့ သဘောထားတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ခက်တာက ကျွန်တော်တို့ လူမျိုးတော်
တော်များများ (အဲဒီအထဲမှာမှ စာပေနဲ့ မကင်းသူများ) ဒီစကားကို လေးစား
ရကောင်းမှန်း မသိကြတာဘဲ ဖြစ်တယ်။

စာကို လေးစားတယ်ဆိုရာမှာ အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ စာကို သတ်
ပုံသတ်ညွှန်းကအစ မမှားရလေအောင် သတိထားရေးသားတာဟာ လေးစား
တာဖြစ်သလို၊ မပျောက်မရှု မတိမ်းမစောင်းရလေအောင် ကိုင်တာ တွယ်တာ
ထိန်းသိမ်းတာလည်း လေးစားတာဖြစ်တယ်။

ကျွန်တော် မကြာမကြာ ရေးလေ့ရှိတဲ့ စာလုံးပေါင်းတို့၊ အသံထွက်တို့၊
အသုံးအနှုန်းတို့ကို အမှားအယွင်း နည်းနိုင်သလောက် နည်းအောင် အား
ထုတ်တာဟာ စာကိုလေးစားတာဖြစ်တဲ့အပြင် စာကို ကတ္တား-ကံနေရာခြား
ရေးတတ်တာလည်း လေးစားတာပဲဖြစ်တယ်။ ‘ကျွန်တော် ဝတ္ထုကြိုက်တယ်’

ဆိုတာ ('ကျွန်တော်' နဲ့ 'ဝတ္ထု' နဲ့ 'ကြိုက်တယ်' နဲ့ ဘာမှမခြားဘဲ ဆက်
 ရေးတာ' စာကို မလေးမစား ပေါ့တိပေါ့ဆရေးတာဖြစ်ပြီး 'ကျွန်တော် ဝတ္ထု
 ကြိုက်တယ်'ဆိုတာမျိုးကမှ (ကတ္တား 'ကျွန်တော်' နဲ့ ကံ 'ဝတ္ထု' နဲ့ ကြိုယာ
 'ကြိုက်တယ်' နေရာနည်းနည်းစီခြားပြီး ရေးတတ်တာကမှ) လေးလေး
 စားစား ဆင်ခြင်ရေးတတ်စိတ်တတ်တာကို ပြတယ်။ ပုဒ်မတို့ တစ်ချောင်းပုဒ်တို့
 မျက်တောင်ကော်မာတို့ လက်သည်းကွင်းတို့ကို သူ့နေရာနဲ့သူ မှန်မှန်ကန်ကန်
 ထည့်သုံးတတ်တာလည်း စာကိုလေးစားတာဖြစ်တယ်။

မနေ့ကပဲ စာစောင်တစ်ခုမှာ ကျွန်တော် ရေးပေးလိုက်တဲ့ စာထဲမှာ
 'သူ့အိမ်လိုက်သွားရာ လင်မနစ် ကပ်တယ် ' ဆိုလို့ ကိုယ်ရေးတဲ့စာ ကိုယ်
 နားမလည်နိုင်ဖြစ်ရတယ်။ မနည်းစဉ်းစားမှ(ဘုန်းကြီးကို) 'လင်မနစ် ကပ်
 တယ်' လို့ အသိဝင်လာတော့တယ်။ ဒါက သိပ်မဆိုးသေးဘူး။ စာအုပ်
 တစ်အုပ်မှာက 'သတိရှိသူ ဘုရင့်သားကို မင်းသား အတတ်များ သင်ပေး
 ဖို့ စဉ်းစားတယ်' ရေးလိုက်တာကို (ဘုရင်က သတိရှိတာ) 'သတိရှိသူ
 ဘုရင့်သားကို' (သားက သတိရှိတာ) ဖြစ်နေလို့ ပရပြင်ပေးလိုက်ပါတယ်။
 စာအုပ်ထွက်လာတော့ အမှားအတိုင်းပဲ 'ဘုရင့်သား' ဖြစ်နေတော့တယ်။
 မပြင်ဘူး။ ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ဒါမျိုးတွေက အများကြီး။

အဆိုးဆုံး မလေးစားမှုကတော့ စာကို ဖျောက်ပစ်တာပါပဲ။ ကိုယ်က
 ကြိုးစားပမ်းစား ရေးထားတာလေး အစတုံးရော။ ဘယ်လိုမှ အစားထိုး
 မရတော့ဘူး။ ရင်ထဲ နာကျန်ရစ်တာပဲ။ သူကတော့ အလွယ်ပဲ ပြန်ပြောလိုက်
 ပုံက အသစ်ပြန်ရေးပေါ့ဗျာတဲ့။ အသစ်ပြန်ရေးရင် ရမှန်းတော့ သူ မပြော
 လည်း သိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အသစ်ပြန်ရေးလို့ ရတဲ့စာဟာ နောက်တစ်ပုဒ်
 ဖြစ်တယ်။ ခုနက စာထက် ကောင်းချင်လည်း ကောင်းမယ်၊ ညံ့ချင်လည်း
 ညံ့မယ်။ ခုနက စာတော့ မဟုတ်တော့ဘူး။

စာကို ဖန်ဆင်းသူတစ်ယောက်ဟာ မိဘများ သားသမီးကို ပိုးမွှေးသလို
 မွှေးတယ်ဆိုသလို ကိုယ့်စာလေးတစ်ပုဒ်ကို ခဲရာခဲဆစ် ဖျစ်ညှစ်ထုတ်ယူထား
 ရတာ။ အနုပညာဆန်လေ ခက်ခဲမှု ပြင်းထန်လေပါပဲ။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ဆိုရင်
 ကမာကောင်ရဲ့ ရင်ထဲက ပုလဲနဲ့ နှိုင်းရလိမ့်မယ်။ (ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို လက်
 ဖက်ရည်ဆိုင်ထဲ ထိုင်ရင်း၊ စကားဖောင်ရင်း ရေးတယ်ဆိုသူများအဖို့တော့

တစ်မျိုးပလေ။ သူ့ဟာ စာဟုတ်ကဲ့လား စဉ်းစားရပေလိမ့်မယ်။)

ကျွန်တော်တို့က အားထုတ်မှုပြုပြီး စာရေးတယ်ဆိုတာကို ယုံသူထဲမှာ ပါတယ်။ အခု ကျွန်တော်စကားပြောဆောင်းပါးရေးနေတာပါ။ ဒါပေမဲ့ 'ကြိုးစားပြီး' လို့ ရေးမလား၊ 'ကြိုးစားပမ်းစားနဲ့' လို့ ရေးမလား စဉ်းစားပြီး မှ 'အားထုတ်မှုပြုပြီး' လို့ ရေးချဖြစ်သွားတယ်။ အထက်နားတုန်းကလည်း 'စာရေးသူ' ရေးမလား၊ 'စာကို ရေးသူ' ရေးမလား စဉ်းစားပြီးမှ 'စာကို ဖန်ဆင်းသူ' လို့ အတည်ဖြစ်သွားတာ။ အင်္ဂလိပ်စာ အရေးကျင့်ရစဉ်က ပါသွားတဲ့ အကျင့်တွေပလေ။ သေစာရှင်စာ မနည်းစာလုံးပေါင်း ရေးတတ်သူတွေ အဖို့တော့ ရယ်စရာဖြစ်နေမှာပ။

ဒီလိုစာကို တမြတ်တနိုး ယုယပြုစုထားသူအဖို့ ကိုယ့်ရင်ထဲက စိမ့်ထွက်ထားတဲ့စာကို ဖျောက်ပစ်လိုက်ကြတယ်ဆိုတော့ ဘယ်လိုခံစားရမလဲ စဉ်းစားသာ ကြည့်ပါတော့။

စာကို ပေါ့တိပေါ့ဆ ဖျောက်ပစ်တတ်သူတွေထဲမှာ အစဆုံး သတိထားမိသူတွေကတော့ နယ်က စိတ်ရှူးပေါက်ပြီး စာအုပ်စာစောင်ထုတ်တမ်း ကစားချင်သူ လူငယ်တွေပါပဲ။ ကျွန်တော့်အဖို့တော့ ကိုယ်နဲ့ သိကျွမ်းရသူ ရှားတယ်။ အသိအကျွမ်း ခင်မင်သူတစ်ဦးဦးက တစ်ဆင့်လာတာချည့်ပဲ။ ကျွန်တော်တို့ မြို့နယ်က လူငယ်တွေပါ။ ဆရာစာဖတ်ပရိသတ်တွေပါ ဘာညာ အစချီပြီး စာမူတောင်းတော့တာပဲ။ ရေးပေးလိုက်တော့ စာအုပ်ထွက်လာတာလည်း ရှိ၊ မထွက်တာလည်း ရှိ။ ထွက်ထွက် မထွက်ထွက်၊ ကိုယ့်ဆီ စာအုပ် ရောက်မလာတာက များတယ်။ ထွက်မလာရင်တော့ စာမူ အစတုံးကရောပဲ။ ထွက်ရင်တော့ စာအုပ်ကို ရှာကြံတောင်းရ ဝယ်ရတာပလေ။

ဒီလိုနဲ့ အထက်အညာဒေသ၊ အောက်ပြည်မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ခရစ်ယာန်လူငယ်၊ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်အမျိုးမျိုးတွေမှာ ကျွန်တော့်စာတွေ ပျောက်ချင်းမလှ ပျောက်လှလေပြီ။ တစ်နေ့ကပဲ မိတ်ဆွေပါမောက္ခချုပ်တစ်ဦးနဲ့တွေ့တော့ သူက ကျွန်တော် The Light မဂ္ဂဇင်းမှာ အင်္ဂလိပ်လို ဆောင်းပါးအဟောင်းလေးတွေ ပြန်လည်ဖော်ပြပေးနေတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးစကားစပ်မိရာက အရင် သူကထိကလုပ်ခဲ့တဲ့ ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့အင်္ဂလိပ်လို ဆောင်းပါးပါခဲ့တာ ပြောပြတယ်။ ကျွန်တော့်

စာအုပ် မရခဲ့ကြောင်း ပြောပြတော့ သူ ရှာပေးမယ် ပြောပါတယ်။ ခုထိတော့ မရသေး။

စစ်ကိုင်းဆိုတာ ကျွန်တော့်ဇာတိပါ။ ကျွန်တော်က စစ်ကိုင်း အမှတ်၁ အထက်တန်းကျောင်းက ဆယ်တန်းအောင်ခဲ့သူပါ။ ကျောင်း နှစ်တစ်ရာ ပြည့် စာစောင်ထုတ်မယ်ဆိုတော့ လူကြိုက်တစ်ဆင့် ကျွန်တော့်ဆီ စာမူ တောင်းပါတယ်။ မြန်မာလို တစ်ပုဒ်၊ အင်္ဂလိပ်လို တစ်ပုဒ် ရေးပေးလိုက်ပါ တယ်။ ထွက်ပြီလို့ ကြားရတယ်။ စာအုပ်မမြင်ဖူးရ။ စစ်ကိုင်းရောက်သွား တော့ ဖတ်ပြီးတဲ့လူတွေက ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးအကြောင်း ဆွေးနွေးကြ တယ်။ မဖတ်ရသေးဘူးပဲ ပြန်ပြောလိုက်ရတယ်။ ညီဖြစ်သူကို အတောင်း ခိုင်းလိုက်တယ်။ ရန်ကုန်က ကိုကျော်ကျော် (ဟောမန်အော့ဖ်ဆက်) ဆီမှာ ပေးထားခဲ့တယ်ပြောတယ်။ ကိုကျော်ကျော်မေးတော့ မပေးပါဘူးတဲ့။ ဒီလို နဲ့ ကိုယ်ပါဝင်ရေးသားထားတဲ့ စာအုပ်ကလေး ရပါမယ့်အကြောင်း ဟိုလူ လွတ် ဒီမေးမြန်း အကြိမ်ကြိမ် လုံ့လစိုက်ထုတ် အားသွန်လိုက်မှ စာအုပ် ကလေး လက်ထဲ ခဲရာခဲဆစ် ရောက်လာတော့တယ်။ ရွှေချထားဖို့ပဲ ကောင်း တော့တယ်။

ပန်းချီ ပေါ်ဦးသက် အထိမ်းအမှတ်စာစောင် ထုတ်မယ်လုပ်ကြတော့ ကျွန်တော့်ဆီက ဆောင်းပါးလည်း တောင်းတယ်။ ကိုပေါ်ဦးရဲ့ အဆိုအမိန့် တချို့ကိုလည်း အင်္ဂလိပ်လို အပြန်ခိုင်းတယ်။ ကျွန်တော် ဆောင်းပါးရေး ပြီး ဘာသာပြန်စရာပြန်ပြီး အချိန်အချက် ပြုရာ ၃၃ လမ်း စာပေလောက တိုက်ကို သွားပို့ခဲ့တယ်။ စာစောင်ထွက်လာတော့ ဘာသာပြန်လေးတွေတော့ ပါလာရဲ့။ ဆောင်းပါး ပါမလာတော့ဘူး။ ပယ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး။ စာပေလောကဆိုတာကလည်း ကျွန်တော့် တပည့်ခင်မြင့်ဝေတို့ အောင်မြတ် ကျော်တို့ လုပ်နေကြတာ။ သူတို့ကို မေးကြည့်တော့လည်း ပေးလိုက်တယ် ပြောပါတယ်။ ပေးလို့လည်း ဘာသာပြန်တွေ ပါလာပြီပဲ။ ဆောင်းပါးကျ မှ မပါတာက ဆန်းနေတယ်။ ဖြစ်နိုင်ခြေတွေ စဉ်းစားကြည့်တော့ ပေါ်ဦး သက် စာအုပ်ထုတ်ဝေဖို့ တာဝန်ယူကြသူတွေနဲ့ နီးစပ်သူတွေထဲမှာ ကျွန် တော့်ကို အာဃာတထားတဲ့ စိတ်မနဲ့သူတစ်ဦး ပါပုံရတယ်။ (စိတ်မနဲ့လို့ ဒီလိုလုပ်တာ၊ စိတ်နဲ့ရင် လုပ်မှာမဟုတ်) အဲဒီသူက ကျွန်တော့်စာမူကို အသာ

ခိုးဝှက်သွားပြီး ဖျောက်ဖျက်ပစ်လိုက်တာ ဖြစ်မယ်လို့ အဖက်ဖက်က တွေးပြီး ကောက်ချက်ချမိတယ်။

အဲသလို ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် မဟုတ်ဘဲ ဖြောင်ကျကျကို ဖျောက်ပစ်သူ တစ်ဦးကတော့ အားမာန်သစ်စာပေက ကိုညိုမှိုင်း။ သူက ကျွန်တော့်ရဲ့ 'အိုမာရ်ခိုက်ယမ်း' ကို ထုတ်ဝေသူပါ။ အိုမာရ်ခိုက်ယမ်းဆိုတာကလည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်အမျိုးမျိုးရှိတဲ့အပြင် ကျွန်တော်ယူတဲ့ ဖတ်စဉ်ရဲ့ရလဒ်ကိုယ်တိုင်က တစ်မျိုးပြီး တစ်မျိုး လုပ်လေတော့ မူကွဲတွေ ရှေ့ချကာ မှတ်စု ထုတ်ရတာ တကယ် လက်ဝင်ပြီး အချိန်ကြာတယ်။ ပုံနှိပ်စာမျက်နှာ သုံးဆယ်ကျော် ရှိတယ်။ အဲဒါကို ကိုညိုမှိုင်းက ဖျောက်ပစ်လိုက်တာကလား။ သူ့ကိုစာမူပေးပြီး ခရီးထွက်နေလိုက်တယ်။ ပြန်လာမှ ပျောက်သွားပြီ သိရတော့ စာအုပ်ကြီးတွေ လေးငါးအုပ် ရှေ့ချ၊ ပုံနှိပ်စာမျက်နှာ သုံးဆယ်ကျော် စာ မှတ်စုတွေ ထုတ်ရပြန်ရော။ ဒီအကြောင်း မိတ်ဆွေတွေ ပြောပြမိတော့ ဝတ္ထုရေးဆရာမတစ်ဦးက သူ့စာမူကိုလည်း အဲသလို ကိုညိုမှိုင်း ဖျောက်ပစ်တာ ခံရဖူးကြောင်း ပြောပြတယ်။

ပန်မဂ္ဂဇင်း ပြန်လည်ထုတ်ဝေကြဖို့ စီစဉ်ကြစဉ်က ကိုဖေမြင့်တို့ ကိုခင်မောင်တိုး (မိုးမိတ်) တို့ ကျွန်တော့် အိမ်ရောက်လာကြပါတယ်။ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြပြီး ကျွန်တော့်ကို နိုင်ငံတကာ ဝတ္ထုအကြောင်းရေးဖို့ တာဝန်ပေးကြတာနဲ့ ကျွန်တော်က ဆာလ်မန်ရရှဒီအကြောင်း ရေးခဲ့တယ်။ နောက် ဝိဇ္ဇာဓရနိုက်ပေါလ်အကြောင်း ရေးပေးလိုက်တယ်။ ကျွန်တော်ရေးပေးပြီး မကြာမီ သူနီဘယ်ဆုရကြောင်း ကြေညာချက် ထွက်လာတာပါပဲ။ ဒီနောက် သူတို့ အယ်ဒီတာအဖွဲ့တွေ အပြောင်းအလဲဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ အဲဒီလို မဖြစ်ခင်လေး ကျွန်တော်က အိန္ဒိယစာရေးဆရာ ဝိကြမ သေဌ (ဗိကရမ် ဆက်သ်) ရဲ့ သုံးအုပ်တွဲ ဝတ္ထုကြီး A Suitable Boy အကြောင်း ဆောင်းပါးအရည်ကြီး ရေးပေးလိုက်တယ်။ ရေးရတာက လွယ်တာမဟုတ်။ ကျွန်တော့်မှာ စာအုပ်က ကိုယ်ပိုင်ရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ ဗြိတိသျှကောင်စီ စာကြည့်တိုက်က ငှားရတာ။ ပထမငှားတော့ တစ်အုပ်ပဲ ရခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ ကျန် ၂ နဲ့ ၃ ကို Reserve လုပ်ခဲ့ပြီး နောက်အပတ်မှာမှ ငှားရတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ခဲရာ ခဲဆစ်ငှားဖတ်ရ၊ ရေးရပြီးခါမှ အယ်ဒီတာ အပြောင်းအလဲမှာ စာမူ ဆုံးရပါ

လေရော။ ကိုဖေမြင့်ကို ကိုခင်မောင်တိုးတို့ကို တွေ့လို့ပြောပြတော့လည်း သူတို့မေ့ကုန်ကြပြီ။

ဒီလိုနဲ့ အချိန်တွေလွန်သွားရာက တက္ကသိုလ်ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းကိုဟန်ထွန်း (အရင်အစိုးရ ဂျူစက်) က တစ်နေ့ လူငယ်တစ်ယောက်ကို ခေါ်လာကာ မိတ်ဆက်ပေးတယ်။ သူက အခု ပန်မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေနေသူပါတဲ့။ စာမူကလေးများ ချီးမြှင့်ပေးပါတဲ့။ ရက်ချိန်းပေးလိုက်တယ်။ ပန်မှာ နိုင်ငံခြားဝတ္ထုအကြောင်းရေးမိတာ သင်ခန်းစာရထားပြီမို့ ကိုယ်ပိုင်တဲ့ မြန်မာဂန္ထဝင်စာပေအကြောင်း ရေးပေးလိုက်ပါတယ်။ တစ်လလည်း မပါ၊ နှစ်လလည်း မပါ၊ သုံးလလည်း မပါနဲ့ ကြာသွားတော့ 'ဪ၊ သူတို့က လူငယ်ဆိုတော့ ဂန္ထဝင်စာပေအကြောင်း မထည့်ချင်ကြလို့ ထင်ရဲ့' လို့ တွေးမိကာ စာမူကို ကွန်ပျူတာထဲက Printout အသစ်ထုတ်ကာ မဟေသီကို ပို့လိုက်ပါတယ်။ မဟေသီ အယ်ဒီတာအဖွဲ့က 'ပန်မှာ ပါပြီး' ဆိုကာ ပြန်ပို့လိုက်တော့မှပဲ ကိုယ့်စာမူ ပုံနှိပ်ပြီးပြီဆိုတာ သိရတော့တယ်။ စာအုပ်ကတော့ အခုစာရေးနေတဲ့ မတ်လ ၁၃ ရက်ထိ မမြင်ဖူးသေးပါ။

ဒါ ကျွန်တော် သတိရသလောက် အတွေ့အကြုံလေးတွေ ပြန်ရေးပြနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် မမှတ်မိတော့တဲ့ စာမူပျောက်ကိစ္စ၊ စာအုပ်မရကိစ္စတွေ မရေမတွက်နိုင်ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်းတော့မဟုတ်ကြောင်းကို မနေ့တစ်နေ့က မောင်ဝံသရဲ့ 'ဒုတိယအတွေး' ဖတ်ရတော့မှ သိရလို့ ဖြေသာသလိုတော့ ရှိမိရဲ့။ မောင်ဝံသက သူတို့ ပဲခူးအမျိုးသားကျောင်း ရွှေရတုသဘင်မဂ္ဂဇင်းကို ပြမှ မိတ်ဆွေကဗျာဆရာက 'ဒီမှာ ကျွန်တော့်ကဗျာလည်း ပါသကဲ့' လို့ စာတစ်မျက်နှာကို ထောက်ပြီး ပြောပြပါသတဲ့။ ပြီးတော့ ကူးယူရှာသတဲ့။ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှာ အယ်ဒီတာလုပ်ဖူးတဲ့သူတစ်ဦး ပြောပြတာကတော့ သူတို့မဂ္ဂဇင်းက ဆရာမင်းသုဝဏ်ဆီ စာမူသွားတောင်းပြီးထည့်ရင်လည်း ဘယ်တော့မှ စာမူခန့် စာအုပ်သွားပေးလေ့မရှိပါဘူးတဲ့။ မဂ္ဂဇင်းတင် မဟုတ်၊ ကျမ်းစာအုပ်တစ်အုပ်လုံးကိုတောင် တောင်းတုန်းကတောင်း ထုတ်ပြီးထွက်တော့ ဆရာမင်းသုဝဏ်ဆီ စာအုပ်ရော စာမူခပါ သွားပေးဖော်မရသူကိုလည်း လောကကြီးမှာ တွေ့ဖူးရသေးတယ်။

အခုဟာက စာပေ မလေးစားသူများအကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရေးနေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းများ၊ စာအုပ်ထုတ်ဝေသူများ အများစု အဲဒီထဲ မပါပါ။ စာမူခနည်းတာ များတာ ကွဲပြားသော်လည်း (အများဆုံး ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ၂၅၀၀၊ အနည်းဆုံး ၁၅၀၀) အိမ်တိုင်ရာရောက် စာမူခ စာအုပ်လာပေးကြတယ်။ နိုင်ငံခြားက ဆိုရင်တော့ ပိုယဉ်ကျေးတယ်။ တစ်နေ့က သူတို့စာအုပ်ထဲမှာ မင်းသုဝဏ်ရဲ့ကဗျာ ကျွန်တော်ဘာသာပြန်တာကို ထည့်သုံးမိပြီး အကြောင်းကြောင်းကြောင့် စာအုပ်ပို့ရတာ နောက်ကျသွားတဲ့အတွက် ကုလသမဂ္ဂယူနိုဆက်ဒေသ ဒါရိုက်တာက စိတ်မကောင်းကြောင်း တလေးတစား စာရေးလိုက်တယ်။ ဦးအေးမြင့် မြန်မာ့ ရိုးရာပန်းချီစာအုပ်တုန်းကလည်း ရေးသူ ဦးအေးမြင့်ကိုရော ဘာသာပြန်သူ ကျွန်တော့်ကိုပါ Toyota Foundation က ကျွေးမွေးဧည့်ခံကာ လက်ဆောင်တွေနဲ့ စာမူခ ပူဇော်တာပါ။ ၁၉၆၅ ဆီက ဂျာမန် မြန်မာ ကဗျာစာအုပ်ထုတ်သူ Franz Eppert ကလည်း ကျွန်တော့်ဘာသာပြန်ကို သုံးပြီး ပိုက်ဆံမပေးပေမယ့် တကူးတက စာအုပ်ပို့ပေးဖော် ရပေတယ်။ သူသုံးထားတဲ့ကဗျာကို ပြန်သုံး တဲ့ Burma (Myanmar) the Golden ကို ထုတ်ဝေသူ ဂျာမန်ဓာတ်ပုံဆရာနဲ့ ဩစတရီးယန် စာရေးသူတို့ကတော့ ခုနက တင်ပြခဲ့တဲ့ မြန်မာတွေနဲ့ တယ်မကွာဘူး။ စာအုပ်တောင် ပို့ဖော်မရကြဘူး။ ဖော်ပြထားပုံကလည်း ကဗျာဆရာ နာမည်မပါ။ ဘာသာပြန်သူ ကျွန်တော့်နာမည်ပဲပါလေတော့ ကျွန်တော်ပဲ ကဗျာဆရာ ဖြစ်သလိုလို။ တစ်ခုတော့ ရှိရဲ့။ စာအုပ်မထွက်ခင်က Franz Eppert ကိုတော့ ခွင့်တောင်းသေးသလား မပြောတတ်ဘူး။ အဲဒီတုန်းက ဒီစာအုပ် မြန်မာပြည်မရောက်သေးတဲ့အချိန် (၁၉၈၂) မိတ်ဆွေ အမေရိကန် ဘာသာဗေဒဆရာ Julian Wheatley က ဝယ်လာပြီး လက်ဆောင်ပေးလို့သာ ဓာတ်ပုံတွေ ဝေဝေဆာဆာနဲ့ စာအုပ်ကြီးကို လက်ဝယ်ရခဲ့တော့တယ်။ အခုတော့လည်း အဲဒီစာအုပ် အင်းဝမှာ ဝယ်လို့ ရနေပါပြီ။

မသိပဲနဲ့...ဝင်ပြောချင်တဲ့...အကျင့်

တချို့ကလေးငယ်များဟာ၊ လူကြီးတွေ စကားပြောရာများ ဝင်ပြောတတ်လို့ မိဘလုပ်သူများရဲ့ အငေါက်အငမ်းခံရတယ်။ ဒီသူငယ်နာဟာ ကြီးတဲ့ အထိပါလာတတ်ပြီး၊ ကိုယ်နားမလည်တဲ့ ကိစ္စရပ်တွေမှာ ဝင်ပြောလား ဝေဖန်လား လုပ်နေကြတာများကို တွေ့နေရတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ဝေဖန်သူတစ်ဦးက၊ အနော်ရထာကို 'အနိရုဒ္ဓ' ရေးရကောင်းလား ဝေဖန်တော့၊ ဆရာမကြီးတစ်ဦးက 'ဝေဖန်မယ့်သူဟာ စာဖတ်ဖို့ စာတတ်ဖို့တော့လိုပါလိမ့်မယ်' လို့ ဝေဖန်လိုက်တာကို ဖတ်လိုက်ရတယ်။

ရုပ်ရှင်ဝေဖန်တဲ့သူဟာ ဒါရိုက်တာဖြစ်စရာမလို၊ မင်းသားဖြစ်စရာမလို၊ ရုပ်ရှင်တော့ ကြည့်ဖူးရလိမ့်မယ်။ တော်တော်များများကို ကြည့်ဖူးရလိမ့်မယ်။ ဝတ္ထုဝေဖန်သူဟာလည်း ကိုယ်တိုင် ဝတ္ထုရေးတတ်စရာမလို။ ဒါပေမယ့် ဝတ္ထုတော့ တော်တော်များများ ဖတ်ဖူးရလိမ့်မယ်။ ဝတ္ထုအကြောင်း ရေးထားတာ ဟောပြောတာများလည်း ဖတ်ဖူး၊ နာဖူးရပေလိမ့်မယ်။ သမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထု ဝေဖန်တဲ့သူဟာလည်း ဒေါက်တာသန်းထွန်း ဖြစ်စရာမလို ပေမယ့် အနော်ရထာကိုယ်တိုင်က သူ့ကိုယ်သူ 'အနိရုဒ္ဓ' ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြောင်း

လောက်ကိုတော့ သိမှပေါ့။

အလားတူပါပဲ။ ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ခဲ့တဲ့ 'ဘောင်းဘီဝတ်မိုးတိမ်' နဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြောချင်သပဆိုရင်လည်း ဒီရုရှားကဗျာကို အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန် ဘယ်နှစ်မူရှိတယ်။ ဘယ်လို ကွာခြားတယ် စသဖြင့် ဗဟုသုတ ရှိဖို့ ကောင်းတာပေါ့။ ခုတော့ အဲသလို ဗဟုသုတလည်း မရှိ။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်တစ်မူတည်းကိုပဲ ကြားဖူးနားဝနဲ့ Pant ဆိုတာ ဘာအဓိပ္ပာယ် ထွက်သလေးဘာလေး ညာလေးရေးတယ်။ အမှန်က မာယာတော့ဖစကီးလ် ရဲ့ ကဗျာရုရှားခေါင်းစဉ်က 'ဩဘလကော ဖရတားနာစ်' လို့ ဖြစ်ပြီး တစ်ဦး က အင်္ဂလိပ်လို A Cloud in Trousers လို့ ဘာသာပြန်ကာ တစ်ယောက် က Cloud in Pants လို့ ပြန်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က ရသျှကနေ တိုက် ရိုက်ပြန်တာဖြစ်ပြီး 'ဘောင်းဘီဝတ်မိုးတိမ်' လို့ အမည်တပ်ခဲ့တယ်။ ဘာ အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့မှ ဘာဆက်စပ်ခြင်းမှ မရှိဘူး။

ဘာသာရေးကျမ်းဂန်ကို ဘာသာပြန်တဲ့သူဟာ ကျမ်းဂန်များကို အထိုက် အလျောက် ကျမ်းဂန်နားလည်ရပါတယ်။ မဟာစည် ဆရာတော်ကြီး နိုင်ငံ ခြားကို သာသနာပြုထွက်မယ်လုပ်တော့ ဟောပြောမယ့် တရားစာများကို အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ဖို့ ဆရာတော်က ကျွန်တော့်ကို တာဝန်ပေးပါတယ်။ တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များက မကျေနပ်ကြလို့ ဆရာတော်ကို လျှောက်ထားကြတော့ ဆရာ တော်က "မောင်သာနိုးကို ငါယုံကြည်တယ်" လို့ အမိန့်ရှိလိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အားတဲ့ရက်များမှာ ဆရာတော်ဆီသွားပြီး မကြာမကြာ တရား ဆွေးနွေးဖူးတာကိုး။ ဒါတောင် တချို့ လူကြီးတွေက မကျေနပ်ကြသေးဘဲ ကျွန်တော့်ဘာသာပြန် စာမူတွေ ထွက်လာတဲ့အခါ ဆရာတော်ကိုသွားပြီး ထောက်ပြကြသေးတယ်။ ဥပမာ နတ် ဗြဟ္မာဏကို ကျွန်တော်က God လို့ ဘာသာပြန်ထားတာ။ ဘုရားလက်ထက်က ဗြဟ္မာ၊ ပုဏ္ဏားတို့ရဲ့ သံသရာကို Transmigration လို့ ဘာသာပြန်ထားတာ။ ဆရာတော်က ကျွန်တော်သုံး နှုန်းထားတာ မှန်တယ်လို့ မိန့်ကြားခဲ့ပါတယ်။

ထိုင်းနိုင်ငံ ဒေသရံသီ ဆရာတော်ရဲ့ ထိုင်းဘာသာဟောပြောချက်ကို အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းတော်တစ်ပါးက Only the World Ends ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ဘာသာပြန်ခဲ့တယ်။ ဒါဆို ကျွန်တော်က မြန်မာလိုပြန်ရာ

မှာ 'နိရောဓသစ္စာ' ရယ်လို့ ပင်မခေါင်းစဉ်ကိုသုံးပြီး ဒုတိယခေါင်းစဉ်ကို 'လောကသာဆုံးရော' လို့ သုံးနှုန်းခဲ့ပါတယ်။ ဒါကိုပဲ တစ်ယောက်က မှားတယ်။ 'လောက၏ အဆုံး၌သာလျှင်' လို့ ဖြစ်သင့်တယ် စသဖြင့် ဝေဖန်တာကို တွေ့လိုက်ရတယ်။ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာတစ်အုပ်ကို ဝေဖန်တဲ့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဗုဒ္ဓတရားတော်အကြောင်း ဗဟုသုတနဲ့နဲ့တာကို ပြနေတာပါပဲ။

ကနေ့ခေတ် သိပ္ပံပညာရှင်တွေ ဗုဒ္ဓတရားတော်မှာ တအံ့တဩ တွေ့ကြရတာဟာ အနတ္တတရားဖြစ်တယ်။ ဒါကို လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ အထက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိတော်မူခဲ့သလဲဆိုတာကို သူတို့ လက်ဖျားခါမဆုံးဖြစ်နေရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအနတ္တတရားဟာ သိမ်မွေ့နက်နဲလွန်းတဲ့ အတွက် သာမန်လူ လက်မခံနိုင်ပါဘူး။ ဘုရားလက်ထက်က ဗြဟ္မဏတွေ၊ တက္ကတွန်းတွေမဆိုထားနဲ့ ကနေ့ဗုဒ္ဓဘာသာအမည်ခံ မိရိုးဖလာသမားတွေ ပင်လျှင် သဘောမပေါက်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ရိပ်သာသွားပြီး တရားထိုင်ရတာဖြစ်တယ်။ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်မှာ မျက်စိကို မှိတ်ထားပြီး မိမိရဲ့ ထွက်သက်ဝင်သက်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဝမ်းဗိုက်ပိန်ဖောင်းတာကိုဖြစ်ဖြစ် သတိမပြတ် ရှုမှတ်ဆင်ခြင်တော့မှ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက် ဖြစ်နေတာ၊ မမြဲတာ၊ ငါတောင်လိပ်ပြာရယ်လို့မရှိတာကို သဘောပေါက်သိမြင်လာနိုင်တာ ဖြစ်တယ်။ အဲသလို အသိဉာဏ်ဖြစ်တော့မှ 'လောကသာဆုံးရော၊ ငါသူတစ်ပါးယောက်ျားမိန်းမ အတ္တကောင်ရယ်လို့ ဘာမှမရှိပါကလား။ မတွေ့ရပါကလား' လို့ သိမြင်သဘောပေါက်လာရတာဖြစ်တယ်။

'လောက၏အဆုံး၌သာလျှင်' လို့ဆိုလျှင် 'လောက၏ အဆုံး၌သာလျှင် ကောင်းကင်ဘုံရှိသည်။ မနာ၊ မအို၊ မသေရာအရပ်ရှိသည်' ဆိုသည့် မိစ္ဆာအယူဆီရောက်သွားနိုင်တယ်။ ဘုရားလက်ထက်က ဈာန်ပျံရသေ့တစ်ပါးက သူဟာ ကမ္ဘာလောကရဲ့ အဆုံးထိသွားခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒုက္ခငြိမ်းရာဘုံကို မတွေ့ခဲ့ပါဘူးလို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို လျှောက်ထားတယ်။ ဘုရားက ဒုက္ခရဲ့အဆုံးကို ကမ္ဘာလောကရဲ့အဆုံးမှာ ရှိတယ်လို့ ငါမဟောဘူး။ ဒုက္ခရော၊ ဒုက္ခအကြောင်းရော၊ ဒုက္ခအဆုံးရော၊ ဒီတစ်လံမျှရှိတဲ့ ကိုယ်ထဲမှာပဲရှိတယ်လို့ ငါဟောတယ်လို့ ပြန်ရှင်းပြခဲ့ရတယ်။ အလားတူ နတ်သားတစ်ပါးကလည်း လျှောက်ဖူးတယ်။ ဒီတိုင်း ဖြေခဲ့တာပါပဲ။

သဒ္ဒါလင်္ကာရအကြောင်း ပြောဆိုဆွေးနွေးတဲ့အခါ ပါဠိမှာ ကာရန်(ညီမှု) မရှိတဲ့အကြောင်း ထည့်ပြောခဲ့တယ်။ ဒီလိုပြောတာကို ဝေဖန်ချင်တဲ့လူဟာ ပါဠိဆန်းကျမ်းအကြောင်း ဗဟုသုတရှိပေလိမ့်မယ်။ ကိုယ်တိုင်ပါဠိမတတ် လို့ မသိခဲ့လည်း ပရိယတ္တိလေ့လာနေတဲ့ ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါးလောက်ကို မေးမြန်း ကြည့်သင့်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် အလင်္ကာကျမ်း နိဿယဘာသာပြန်တို့၊ မြန်မာ လို့ ရှင်းလင်းထားတဲ့ အလင်္ကာပန်းကုံးလို ကျမ်းတို့ကို ရဟန်းကျောင်းက ငှားရမ်းဖတ်ကြည့်သင့်တယ်။ အခုတော့ အဲသလိုအားထုတ်ခြင်း လုံးဝမရှိဘဲ ပါဠိဆန်းကျမ်းအကြောင်း ဗဟုသုတ နကန်းတစ်လုံး မရှိပါဘဲနဲ့ 'ပါဠိမှာ ကာရန်ရှိတာပေါ့' ရယ်လို့ မျက်စိကန်းတစ္ဆေ မကြောက်ပြောပစ်တော့တယ်။ ပထမ ရာထူးဂုဏ်ကြောင့် ရေးသမျှ စာစောင်တွေမှာ ပါနေရတာ နောက် စုံးစုံးမြုပ်သွားသူတစ်ယောက်က ရေးတယ်။ ခုနောက်ပေါက်တစ်ယောက် ကရေးတယ်။

သူတို့က မင်္ဂလသုတ်ထဲက ယူပြီး နမူနာပြုတယ်။ 'အသေဝနာစ ဗာ လာနံ' က 'နံ'နဲ့ 'ဧတံမင်္ဂလမုတ္တမံ'က 'မံ' ကာရန်ညီပါတယ်ပေါ့။ ပထမ တစ်ဦးဟာဆိုရင် 'ပဏ္ဍိတာနဉ္စသေဝနံ' လို့ မှားမှားယွင်းယွင်း ဖော်ပြလိုက် သေးတယ်။ (အမှန် 'ပဏ္ဍိတာနဉ္စသေဝနာ')။ ဒါတွေဟာ မတော်တဆ ကာရန်သွားတူနေတာမျှ ဖြစ်တယ်။ ဖွဲ့နည်းအရ လုပ်ထားတာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာကို သူတို့မသိဘူး။ ရှေ့ဆက်ရွတ်သွားရင် 'ဗဟုသစ္စဉ္စသိပ္ပဉ္စ' မှာ 'အ' ကာရန်၊ 'ဝိနယောစ သုသိက္ခိတော' မှာ 'ဩ' ကာရန်၊ 'သုဘာသိတာစ ယာဝါစာ' မှာ 'အာ' ကာရန်၊ 'ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ' မှာ 'အံ' ကာရန် ဘယ်လို မှ မညီတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။

တစ်ယောက်ကဆို ဓမ္မစကြာထဲက ကာရန်တူညီတဲ့ နမူနာဆိုပြီး ထုတ် ပြလိုက်သေးတယ်။ ဓမ္မစကြာဟာ ဂါထာ(ကဗျာ) မဟုတ်။ စကားပြေ (စုဏ္ဍိယ) ဖြစ်တယ်ဆိုတာလောက်တောင် မသိရှာဘူး။ ဒီလိုသာ တိုက်ဆိုင် မှုတွေကို ထောက်ပြနေရင်တော့ 'ကျွန်တော် ညက အိပ်မပျော်ဘူး' ဆိုရာ မှာ 'တော်' နဲ့ 'ပျော်'ကာ ရန်ညီပြီး 'အမေနေကောင်းရဲ့လား' မှာ 'မေ' နဲ့ 'နေ' ကာရန် တူနေတယ် ပြောရတော့မှာပေါ့။

အပြောရအဆိုရ လက်အဝင်ဆုံးကတော့ 'ရစ်သမ်' ပါပဲ။ 'ရစ်သမ်'

အကြောင်း ဆွေးနွေးနေကြရာမှာ ဝင်ပြောချင်တယ်ဆိုရင်လည်း ရတတ်သမျှ စာကလေး ပေကလေး အထိုက်အလျောက် ဖတ်ရှုလေ့လာပြီးမှသာ စကားထပြောသင့်တယ်။ အခုတော့ ရစ်သမ်ဆိုတာ ဘာမှန်းမသိဘဲနဲ့ကို မြန်မာကဗျာမှာ ရစ်သမ်မရှိပါဘူး။ ရစ်သမ်ဆိုတာ အင်္ဂလိပ်စကားမှာပဲ ရှိပါတယ်။ ဘာညာလုပ်တော့တာကိုး။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းခေတ်က တစ်ဦးကဆိုရင် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာ ကာရန်နဲ့ ကဗျာရေးတာပါ။ အဲဒါကိုပဲ မောင်သာနိုးက ဆရာတော်ရဲ့ စာမှာ ရစ်သမ်ပါတယ် ပြောနေတော့ ရှေ့စကား နောက်စကားမညီဘူးရယ်လို့ ရေးတယ်။ သူ့ခမျာ ကာရန်နဲ့ ရစ်သမ်ရန်သူဖြစ်တယ်။ ကာရန်သုံးရင် ရစ်သမ်မသုံးရဘူး။ ရစ်သမ်သုံးရင် ကာရန်မသုံးရဘူးလို့ နားလည်နေပုံပါပဲ။ ကာရန်နဲ့ ရေးဖွဲ့ထားလည်း ရစ်သမ်ပါတာပဲ။ ကာရန်မပါလည်း ရစ်သမ်ပါတာပဲ။ ဘာသာစကားသုံးသမျှ ရစ်သမ်ပါနေမှာပဲဆိုတာကို သူ မသိတာ ဖြစ်တယ်။

အင်္ဂလိပ် Gear ကို 'ရှေ့ထိုးနောက်ငင် ယာဉ်အသွားအလာကို နှေးစေ မြန်စေ ထိန်းချုပ်တဲ့ ကိရိယာ' လုပ်နေရင် ရှည်လွန်းရုံမက ရှုပ်ထွေးနိုင်တဲ့ အတွက် ကားဆရာက 'ဂီယာ' လို့ပဲ ခေါ်နေတယ်။ Computer ကို အစက 'သင်္ချာတွက်စက်' လို့ ဘာသာပြန်ဖူးသော်လည်း အခုတော့ သူဟာ စာစီပုံဆွဲရုံမျှမက စစ်ဘုရင်ပါ ထိုးနေပြီဖြစ်တဲ့အတွက် 'ကွန်ပျူတာ'ပဲ ခေါ်နေကြပါပြီ။ ဒီအကြောင်းတွေကြောင့်ပဲ ကျွန်တော်တို့လည်း Rhythm ကို ရစ်သမ်လို့ ခေါ်နေကြတာဖြစ်တယ်။ ဒါကိုပဲ 'အသံလှိုင်း' လုပ်တဲ့လူက လုပ်၊ 'သံနေသံထားပါ' ထအော်တဲ့လူကအော် ဖြစ်နေသေးတယ်။ ရစ်သမ်ကို အသံလှိုင်းဆိုရင် Sound wave ကို ဘယ်လိုပြောမလဲ။ သံနေသံထားဆိုတာကလည်း intonation ကို ပြောတာပဲ။ တချို့ကတော့လည်း စည်းဝါးလို့ ခေါ်ချင်ပြန်တယ်။ စည်းဝါးဆိုတာက timing ကို ပြောတာ။ နုရီဆိုတာကလည်း အလားတူ။ ဒီကိစ္စတွေမှာ ဝင်ရောက်ပြောဆို ဆွေးနွေးချင်ရင် အင်္ဂလိပ်ကဗျာမှာ Rhythm ဆိုတာ ဘာကိုပြောတာလို့ အရင်သဘောပေါက်ထားပြီးနောက် မြန်မာမှုမှာ စည်းဝါးဆိုတာ ဘာကိုပြောတာ၊ ဘာသာစကားအကြောင်း ပြောကြရာမှာ သံနေသံထားဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုတာ စသည်တို့ကို ရင်းနှီးထားဖို့လိုတယ်။ အဲဒီလိုမှ မရှိဘဲနဲ့တော့ ဝင်မပြော

ပါနဲ့။

ဒဂုန်တာရာ မန္တလေးလာစဉ်က လူငယ်တစ်စုက သူ့ကိုချမလို့ လာကြတာ။ ကိုသာနိုးနဲ့ ကိုကြည်အောင်တို့က ကာဆီးကာဆီး လုပ်နေလို့ မချဖြစ်ဘဲ ပြန်သွားရတဲ့အကြောင်း၊ မန္တလေးက မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဆရာတစ်ဦးကို ပြောပြလို့ စိတ်ပျက်မိကြောင်း ထည့်ရေးမိတယ်။ အဲဒါကို မဟုတ်ရပါကြောင်းနဲ့ တစ်ယောက်က ပြန်ရေးတာကို တွေ့လိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော်ကပဲ လီဆယ်ရေးသလိုလို။ ကျွန်တော့်ထုံးစံအတိုင်း နာမည်တွေ ထိန်ချန်ပြီး ရေးခဲ့လေတော့ သူရေးလို့ ရသွားတာပေါ့လေ။ ခုတော့ သူက ရေးလာတဲ့အတွက် နာမည်တွေ ဖော်ပြရတော့မယ်။ မန္တလေးက မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ကိုစန်းတင် (မောင်မြမိုင်း)ဖြစ်ပြီး သူက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဆရာကိုအောင်ကျော်တိုးကို ပြောပြခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်ကတော့ အဲဒီတုန်းကအကြောင်းကို ရေးချင်ရင် အခမ်းအနားမှာ ဘယ်သူတွေတက်တယ်။ ဘာပြောကြတယ်။ အချက်အလက် အစုံအလင်ကို လေ့လာပြီးမှသာ ရေးဖို့ကောင်းတာပေါ့။

အလားတူပဲ ဘာသာရပ်မှာ ကိုယ်မကျွမ်းကျင်တာတွေ၊ သမိုင်းဖြစ်ရပ်မှာ ကိုယ်မသိတာတွေကို နားမလည် ပါးမလည်ဝင်ပြောချင်တာမျိုးဟာ အဖိုးတန်လှတဲ့ စက္ကူစာမျက်နှာတွေနဲ့ စာဖတ်သူရဲ့ အချိန်ကို ဖြုန်းတီးနေတာပဲ ဖြစ်တယ်။

သိအောင် စာဖတ်ရတယ်

ကျွန်တော့်ရဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းနေဖက် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးမှာ ညီရှိတယ်။ (အခုတော့ ညီက အရင်၊ နောက် အစ်ကို၊ နှစ်ယောက်စလုံး ဆုံးရှာကြပါပြီ။) ဘွဲ့ရပြီးနောက် ရပ်ရှင်ဘက် ဝါသနာပါတယ်ဆိုလို့ အစ်ကို လုပ်သူကပဲ ဒါရိုက်တာ ဦးချစ်ခင်တို့ဆီမှာ အပ်နှံပေးလို့ လက်ထောက် ဒါရိုက်တာတွေ ဘာတွေ ဖြစ်သွားသေးတယ်။ နောက်တော့ သင်္ကန်းဝတ် သွားတယ်။ သင်္ကန်းဝတ်နဲ့ နိုင်ငံခြားတွေ ဘာတွေသွားပြီး ကျွန်တော့်ဆီ ပေါက်လာ၊ အကူအညီတောင်းလေ့ရှိတယ်။ အဲဒီတော့မှ ကျွန်တော် သူ့ အကြောင်းစုံသိရပြီး အံ့ဩရတော့တာပါပဲ။ ကိုယ့်လူက ရဟန်းဝတ်တရား အားထုတ်နေပါတယ်ဆိုသော်လည်း မဟာစည်လည်းမဟုတ်၊ မိုးကုတ်နဲ့ လည်း မဆိုင်၊ စွန်းလွန်းနည်းလည်း မစပ်နွယ်၊ လယ်တီမူလည်း မပတ်သက်ဘဲ ရှားရှားပါးပါး တချို့ကြားတောင်ကြားဖူးကြဦးမှာ မဟုတ်တဲ့ ငိုရယ် ငိုရယ် ဂိုဏ်းဝင်သွားဖြစ်နေတာကိုး။

ငိုရယ်ငိုရယ် ဂိုဏ်းဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်ကတည်းက ရှိခဲ့တာ ပါ။ ကျွန်တော်တို့ အိမ်နဲ့ လေးငါးအိမ်ခြားလောက်မှာနေတဲ့ ဦးလေးကြီး

တစ်ယောက်ဟာ ငိုရယ် ငိုရယ်ဂိုဏ်းဝင်ပါပဲ။ ညညဆိုရင် သူ တရားစာတွေ ရွတ်နေတာ ကြားရတယ်။ ဥပုသ်နေ့ဆို သူတို့ဂိုဏ်းရှိရာ ချောင်ကို သွားတာ မြင်ရတယ်။ လေ့လာသိရှိရသလောက်ကတော့ သူတို့ဂိုဏ်းဆရာက တရား ဟောတဲ့အခါ ရယ်စရာအခန်းရောက်ရင် ခွက်ထိုးခွက်လန် အူနှိပ်ပြီး ရယ်ရ တယ်။ ဝမ်းနည်းပူဆွေးစရာဆိုရင်လည်း ဟီးဟီးနဲ့ မျက်ရည်ပေါက်ပေါက် ကျ ငိုရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ငယ်နုစဉ်ကကိုပဲ ဒီဂိုဏ်းကတော့ မဟုတ်သေး ပါဘူးလို့ (လူကြီးတွေက မပြောရဘဲနဲ့) သိခဲ့ရပါတယ်။

“မဆိုးဘူးကွ၊ ခွက်ထိုးခွက်လန်ရယ်မောပစ်လိုက်ရတော့လည်း လူပေါ့ ပါးသွားတာပေါ့ကွာ” လို့ အစ်ကိုတစ်ယောက်က မှတ်ချက်ချဖူးတယ်။ ငိုပစ် လိုက်ရရင်လည်း ပေါ့သွားမှာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ဘဝင်မကျခဲ့ပါ။

ဂိုဏ်းဆိုတာ သက်ဝင်ယုံကြည်မိရင် တအားလွတ် ယုံကြည်ပစ်တတ် တာကို ကြားဖူးနားဝ ရှိထားပေမဲ့ အခု သူငယ်ချင်းရဲ့ညီ သင်္ကန်းဝတ်ကို ကျွန်တော် မေးမိတယ်။ “ဦးပဉ္စင်းတို့ဟာက အူနှိပ်ပြီး ခွက်ထိုးခွက်လန် ရယ်ပစ်တယ်ဆိုတော့ ဣန္ဒြေမမဲ့လွန်းဘူးလား” လို့။ ဒီတော့ သူက ဖြေ တယ်။ “ရယ်တယ်ဆိုတာ ပီတိပဲ ကိုသာနိုးရ။ ပီတိဆိုတာ ကောင်းတဲ့ ကုသိုလ်စိတ်ပါ” တဲ့။

ပီတိဟာ ပကိဏ္ဍက စေတသိက်သာဖြစ်ကြောင်း၊ ပီတိဖြစ်ရုံနဲ့ ကုသိုလ် မရကြောင်း၊ စိတ်ကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် လုပ်ဖို့အတွက် ဖြစ်ပျက် သဘောကို ရှုမှတ်ရမှာဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်လည်း တတ်သရွေ့ မှတ် သရွေ့ ရှင်းပြပါတယ်။ မရပါဘူး။ သူ့ဂိုဏ်းဆရာရဲ့ ဩဇာအရှိန်အဝါက ထုနဲ့ထည်နဲ့ လွှမ်းမိုးနေပြီကိုး။ ဂျပန်က ဩမ်ရှင်ရိကျိုဆိုရင် အစိုးရက ဖမ်းဆီးတရားစွဲနေတာတောင် ယုံသူတွေအဖို့ အရှိန်က တက်တုန်း။

ဒီအကြောင်းကို အစ်ကိုလုပ်သူ သူငယ်ချင်းကို ညည်းညည်းညာညာပြော ပြမိတယ်။ သူ့အစ်ကိုကတော့ သူနဲ့ တခြားစီပါ။ ဘီအက်စ်စီနဲ့ ဘွဲ့ရပြီး ဘီအယ်လ်ဝင်ဖြေကာ ရှေ့နေလုပ်နေသူပါ။ စာဖတ်တယ်။ စာရေးတယ်။ မင်းကွန်းအနောက်ဘက် တောရကျောင်းသွားကာ ဝါတွင်းသုံးလ ရဟန်းဝတ် ပြီး တရားအားထုတ်ခဲ့သူ။ သူက ကျွန်တော်ပြောတာကို နားထောင်ပြီး ပြော ပြပုံက-

“ဒီကောင့်အကြောင်း ပြောမိကြရင် ကျွန်တော့်အဖေက မှတ်ချက်ချတယ် ဗျ။ “ဒီကောင် စာမဖတ်လို့ ဒီလိုဖြစ်ရတာ” တဲ့။

စာမဖတ်လို့။

ရုပ်ရှင်ဝါသနာပါတယ်။ ဒါရိုက်တာ လုပ်ချင်တယ်။ ရုပ်ရှင်လောကထဲ ဝင်၊ လေ့လာဆည်းပူး၊ တွဲဖက်ဒါရိုက်တာအထိတော့ ဖြစ်ခဲ့ပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ စာမဖတ်ဘူး။ ဒီတော့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ပညာပြိုင်နေရတဲ့ လောကကြီးထဲမှာ ထွန်းထွန်းပေါက်ပေါက်မဖြစ်မြောက်ခဲ့ဘူး။

လောကီကို မုန်းလို့ သာသနာဘက် ဝင်ခဲ့တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာလို့သာ အမည်ခံထားတယ်။ ဗုဒ္ဓတရားဆိုတာ ဘာမှန်းမသိ၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါး မသိ၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ မသိ။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဘယ်လို တရားရှာရတယ် ဆိုတာ မသိ။ ဒီတော့ အခြားဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်တို့ရဲ့ အမြင်မှာ ရယ်ဖွယ်လိလိသာ ဖြစ်နေတဲ့ ငိုရယ်ငိုရယ်ဂိုဏ်းဆိုတဲ့ မလောက်လေး မလောက်စားအုပ်စုမှာ ဂိုဏ်းဝင်သွားဖြစ်ရတော့တယ်။ တကယ်လို့ သူသာ စောစောက သူ့အဖေပြောသလို စာဖတ်ခဲ့ရင် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓ တရားတော်အကြောင်း၊ ဆရာတော်ကြီးတွေ၊ ပညာရှင်တွေ ရေးထားတဲ့ စာတွေကို အလုံအလောက် ဖတ်လာခဲ့ရင် ဘယ်ဒီလို တရားတော်ကို ကလေး ကလား လုပ်ပစ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းထဲ ရောက်သွားလိမ့်မလဲ။

စာဖတ်တာ အကျိုးရှိပုံကို လူတိုင်း သိနားလည်နေကြတာမို့ အထူး ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ “ကျွန်တော် ကျွန်မတို့တော့ စာရေးဆရာဖြစ် ပြီး စာဖတ်ဖို့ မလိုတော့ဘူး၊ မဖတ်တော့ဘူး” လို့ အပြောကို နားနဲ့ ဆတ် ဆတ် ကြားဖူးတဲ့အတွက် နည်းနည်းတော့ မိကျောင်းမင်း ရေကင်းပြချင် စိတ် ပေါက်လာတယ်။

စာဖတ်တယ်ဆိုတာ အစာ စားရသလိုပါပဲ။ အစာမစားရရင် အသက် မရှင်နိုင်၊ မဖွံ့ဖြိုးနိုင်သလို စာမဖတ်ရင်လည်း ပညာအသက်မရှင်နိုင်၊ မဖွံ့ ဖြိုးနိုင်ဘူး။ အထူးသဖြင့် ကနေ့လို ‘သုတခေတ်’ (Information Age) မျိုးမှာ စာဖတ်ဖို့ ပိုလာတယ်။ စာမဖတ်တော့ဘူးဆိုတဲ့ စာရေးဆရာ၊ ဆရာမ တွေဟာ ဘာမှ အသစ်မထုတ်လုပ်နိုင်ကြဘူး။ ဒါ စာပေလောကမှာ ‘သေ’ သွားတာပဲပေါ့။ တကယ်လို့သာ သူတို့ နာဘိုကော့ဖ်တို့၊ ဂျန်အပ်ဒိုက်တို့၊

ဆာလမန်ရာရှီဒီတို့၊ အာရန္တတီရှိုင်းတို့ ဖတ်ဖြစ်မယ်ဆိုရင် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် သူတို့ ဝတ္ထုလေးတွေ မြန်မာစာပေလောကကို အလှဆင်နေကြမှာ မှချပဲ ဖြစ်တယ်။

ကမ္ဘာလောကကြီးဟာ သိစရာတွေ များသထက် များလာနေတယ်။ ဒါတွေကို အကုန်မသိနိုင်သော်လည်း ကိုယ်နဲ့ဆိုင်တာကိုတော့ သိအောင် ကြိုးစားရလိမ့်မယ်။ ဝတ္ထုရေးဆရာဟာ ဝတ္ထုတွေကို သိရမယ်၊ ကဗျာဆရာဟာ ကဗျာတွေကို သိရမယ်။ ဆရာဝန်ဟာ ကုထုံးတွေ၊ ဆေးတွေကို သိရမယ်။ စက်ဆရာဟာ နောက်ဆုံးပေါ်နေတဲ့ စက်တွေကို သိရမယ်။ ဒီသိစရာ (သုတ) တွေကို ရနိုင်တဲ့ နေရာတွေကတော့ ကနေ့ခေတ်မှာ ရေဒီယို၊ တယ်လီဗေးရှင်း(သူများတိုင်းပြည်မှာ) အင်တာနက် စသဖြင့် ရှိနေပြီဖြစ်ပေမဲ့ အဓိကကတော့ စာအုပ်စာတမ်းပါပဲ။

ကျောင်းက တက္ကသိုလ်က ကျွန်တော်တို့ကို ပညာသင်ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီ သင်ပေးလိုက်တာဟာ စတင်ဖို့ နိဒါန်းပျိုးပေးလိုက်တာမျှ ဖြစ်တယ်။ ကျန်နေတာတွေကို ကျောင်းပရိဝုဇ်ရဲ့ အပြင်ဘက်မှာ ရှာယူရတာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်ဆိုပါတော့။ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာစာ၊ ပါဠိတို့ကို ကျောင်းက သင်ပေးလိုက်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ မြန်မာစာမှာ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်၊ ကဗျာတွေ သင်ခဲ့ရရာမှာ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကိုတောင် ကျောင်းက အကုန်ပို့ချတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဖတ်ယူရတာပါ။ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ဝတ္ထုတွေ၊ ကဗျာတွေက အနန္တ။ ကိုယ့်ဘာသာအပြင်မှာ ဖတ်ယူရတာ။ ပါဠိလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်း။ ပြဋ္ဌာန်းချက်က ဟိုနည်းနည်း၊ ဒီနည်းနည်း။ သိစရာ သိရမှာက ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်။

ကျောင်းမနေဖူးဘဲ သေစာရှင်စာလောက် ဖတ်တတ်တဲ့လူဆိုရင်တော့ ဘာပြောစရာရှိတော့မလဲ။ ဖတ်ပေရော့ဟဲ့ စာတွေပဲ။ မပြည့်သေးတဲ့ အိုးကို ပြည့်အောင် ရေဖြည့်ပေးရသလို စာဖတ်ပေးရပါလိမ့်မယ်။ ပထဝီနဲ့ ပတ်သက်လို့၊ သမိုင်းနဲ့ပတ်သက်လို့၊ သိပ္ပံနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကိုယ်မသိသေးတာ ဖတ်ပေရော့ပဲ။

ကျောင်းနေခဲ့တဲ့ လူလူချင်း အတူတူတောင် စာဖတ်သူနဲ့ မဖတ်သူမှာ ဖတ်သူက 'ပို' တတ်နေပြီး မဖတ်သူက 'ရပ်' နေရတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုယ်

တွေ့ကို ပြောရရင် ကျွန်တော်အခုလို အင်္ဂလိပ်စာကလေး၊ မြန်မာစာကလေး မတောက်တခေါက် ရေးတတ် ပြောတတ်နေတာမှာ ကျောင်းက သင်ပေး လိုက်တဲ့ အခြေခံပေါ် ဆင့်လောင်းပြီး ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် စာဖတ်ဆည်းပူး ခဲ့လို့ ဖြစ်တယ်။ ဦးဝင်းဖေ(မြင်)ကလည်း အဲဒီလိုပဲ ပြောပြဖူးတယ်။ သူ ခုလောက် အင်္ဂလိပ်စာတော်နေတာ ကိုယ့်ဘာသာ ဖတ်လို့ပါတဲ့။ ဦးဝင်း ဖေဆိုတာက နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်မှာ နှစ်ရှည်လများ ဆည်းပူးလာခဲ့သူ။

နိုင်ငံခြား ရောက်ခဲ့ပါသော်လည်း စာမဖတ်လို့၊ ဝါ၊ ဖတ်သင့်သလောက် မဖတ်လို့ ချွတ်ယွင်းရပုံ သာဓကများလည်း ရှိတယ်။ ဘာသာဗေဒလေ့လာ ရင်း ကြိုက်ရာဘာသာဗေဒ စာအုပ်ဖတ်၊ Juncture အကြောင်းကတော့ ပါတတ်တာချည်း။ အဲဒါကိုပဲ ကောင်းကောင်း မဖတ်ခဲ့လေတော့ အလွဲ အဓိပ္ပာယ်ကောက်တဲ့ သူ တွေ့ရဖူးတယ်။ အလားတူပဲ ဂျပန်ပြည်ရောက် နေပြီး စာပေနိဘဲလ်ဆုရသွားသူ အိုအဲရဲ့ ဝတ္ထုအကြောင်း မသိတဲ့ မြန်မာ စာပေသမားလည်း ပေါ်ဖူးရဲ့။ တလောက ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် နှစ် ၁၀၀ ပြည့်ပွဲ စီစဉ်ကြတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် မကြားဖူးတဲ့ တက္ကသိုလ် ပါဠိဆရာလည်း ရှိသေးသကဲ့လို့ သိလိုက်ရသေးတယ်။

စာဖတ်တယ်ဆိုတာ အပျင်းပြေဖတ်တာရှိတယ်။ ကိုယ့်မှာ မရှိသေးလို့ ဖြည့်တဲ့သဘော ဖတ်ရတာ ရှိတယ်။ အထူးသဖြင့် သုတစာပေခေါ်တဲ့ Informative Literature ကို ဖြစ်ပါတယ်။ အထက်နားမှာ ပြောခဲ့သလိုပဲ ကိုယ်လိုနေတယ်ကို ဖြည့်ဆည်းတဲ့အနေနဲ့ စာဖတ်ရပါတယ်။ သမိုင်းမသိ သေးရင် သမိုင်းဖတ်၊ သိပ္ပံ မသိသေးရင် သိပ္ပံဖတ်။ သိပ္ပံမှာမှ ရူပဗေဒလား၊ ဓာတုဗေဒလား၊ ဘူမိဗေဒလား။

ဒါ အထွေထွေ ဗဟုသုတအတွက် ဖတ်ရတာကို ပြောတာ။ တစ်ခါ တလေကျတော့ ဗဟုသုတမဟုတ်၊ ဘဝအတွက် လိုအပ်လို့ကို စာဖတ်ရ တယ်။ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးမှာ မသိမဖြစ် သိရမယ့်ဟာတွေ ကို မသိသေးရင် စာဖတ်ဆည်းပူးရတယ်။ ကိုယ်က ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုရင် ဗုဒ္ဓ ဘာသာအကြောင်း၊ ခရစ်ယာန်ဆိုရင် ခရစ်ယာန်အကြောင်း သိမှ ဖြစ်လိမ့် မယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ဘာမှမသိလို့ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းရဲ့ညီခမျာ ဗရတ်သုတ်ခဂိုဏ်းထဲ ပါသွားရှာတာ ဖြစ်တယ်။

လူငယ်ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ကလည်း ဖန်ဆင်းတဲ့ဘုရားတွေ ဘာတွေ သူ့ကဗျာထဲ ထည့်ရေးထားလို့ ဗုဒ္ဓဘာသာလား၊ ခရစ်ယာန်လား မေးကြည့် ရဖူးတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာပါဖြေလို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ ဖန်ဆင်းတဲ့ဘုရား မရှိဘူး လို့ ပြောပြရတယ်။ အလားတူ 'ဘုရားသိပါတယ်'ဆိုတာမျိုး၊ 'ဘုရားတစ်ဆူ တည်းပါပဲ'ဆိုတာမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ မရှိဘူး။

နိုင်ငံရေးမှာလည်း အလားတူပါပဲ။ နိုင်ငံရေးအယူအဆအမျိုးမျိုးကို ဗဟုသုတရှိရတဲ့အပြင် ကိုယ်သက်ဝင်ယုံကြည်နေတဲ့ နိုင်ငံရေးကိုတော့ ရေရေ လည်လည် သိရတယ်။ တစ်ခေတ်က လက်ဝဲနိုင်ငံရေးလောကမှာ ရုရှား လိုင်း၊ တရုတ်လိုင်း ကွဲပြဲခဲ့ကြတယ်။ လက်ဝဲနိုင်ငံရေးအယူအဆရှိတဲ့ လူငယ် တွေအပေါ် ဆရာကြီးလုပ်နေတဲ့ စာရေးဆရာတစ်ဦးဟာ ပြောတော့ သူ့ကိုယ် သူ တရုတ်လိုင်းလို့ ပြောပြီး ရေးတော့ ဝတ္ထုထဲမှာ ရုရှားလိုင်း နိုင်ငံရေးတွေ ရေးခဲ့တာကို တွေ့ရဖူးတယ်။

ဘာသာစကားအကြောင်း ရေးသူတစ်ဦးဟာလည်း ဘာသာဗေဒဆိုပြီး Parsing တွေ၊ ပရိုဇွေဒတွေ ရေးနေတာ တွေ့ဖူးတယ်။ ယနေ့ခေတ် ဘာသာ စကားအကြောင်း ပြောရင် အဲဒီ Parsing ဆိုတာ ထည့်မပြောတော့ဘူး။ ပရိုဇွေဒဆိုတာလည်း (သမ္ဘာ့ပရိုဇွေဒကို ပြောချင်တာ ထင်ပါရဲ့)တယ် မလုပ်ကြတော့ဘူး။ လွတ်လပ်ရေး မရမီက မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရှေးဆရာကြီးတွေ အင်္ဂလိပ်စာအကြောင်းရေးတဲ့အခါ သုံးတတ်ကြတာတွေပါ။ ဒါကို အဲဒီလူ မသိရဘူး။ ဘယ်သိမလဲ။ စာမှ မဖတ်တာကိုး။ ပါဠိသဒ္ဒါက ဒွေးဘော် အကြောင်း ပြောတော့လည်း ပါဠိကျမ်း မကိုးကားနိုင်၊ မြန်မာအဘိဓာန်ကို ကိုးကားပြောနေလိုက်သေး။ တကယ်က ပါဠိသဒ္ဒါအကြောင်း ပြောမယ်ဆို ရင် ကစည်းသဒ္ဒါကြီး၊ ရူပသိဒ္ဓိ၊ သဒ္ဓနီတိစသဖြင့် ကိုးကားရလိမ့်မယ်။ စာမဖတ်တော့ မကိုးကားတတ်ဖူးပေါ့။

ထပ်ပြောပါရစေဦး။ လူရာ ဝင်ချင်တယ်။ လူတစ်လုံး သူတစ်လုံး ဖြစ် ချင်တယ်ဆိုရင် စာမဖတ်လို့ ဖြစ်ကိုမဖြစ်ပါဘူး။ လက်လုပ်လက်စား ဆင်းရဲ သားမျှာ များကို ထားလိုက်ပါတော့။ ပညာတတ်ဆိုတဲ့ လူတွေ၊ စာရေး ဆရာဆိုတဲ့ လူတွေ စာမဖတ်တာကို တွေ့ရတဲ့အခါ ကျွန်တော်တော့ အံ့ဩ ခြင်းကြီးမက အံ့ဩမိတယ်။ စာမဖတ်ဘဲနဲ့များ ဘယ်လိုလုပ်နေပါလိမ့်လို့

မေးလိုက်ချင်စိတ် ပေါက်မိတယ်။

တစ်ခုတော့ ရှိတာပေါ့လေ။ စာဖတ်တယ်ဆိုပြီး ပေါက်လွတ်ပဲစား အလေ့နတော စာတွေကို အချိန်မှကုန်စေတော့ဆိုပြီး လျှောက်ဖတ်နေလို့တော့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ။ စာကောင်းပေကောင်းတော့ ရွေးဖတ်တတ်ရလိမ့်မယ်။ စာကောင်းပေကောင်းထဲမှာ ဝတ္ထုလည်း ပါတယ်။ ဝတ္ထုတို့၊ ပြဇာတ်တို့၊ ကဗျာတို့ကို ရသစာပေ၊ ဖန်ဆင်းတဲ့ စာပေ၊ စိတ်ကူးစာပေလို့ ခေါ်တယ်။ သုတစာပေကို ဖတ်ရသလို ရသစာပေကိုလည်း ဖတ်ရတယ်။ ရသစာပေကို ဖတ်ပါမှ အသိဉာဏ် ထက်မြက်လာ၊ ဖွံ့ဖြိုးလာတဲ့အပြင် လူ့အကြောင်း၊ လူ့သဘာဝကိုလည်း သိလာရတယ်။ လူ့စိတ်ဓာတ်ကို လေ့လာချင်ရင် စိတ်ပညာကျမ်းစာအုပ်ကြီးတွေထက် ဝတ္ထုကို ဖတ်တာက ပိုပြည့်ပြည့်စုံစုံ နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် သိစေနိုင်ပါကြောင်း။

တစ်ပိုင်းကြောင့် ကျက်စာ ရရုံနဲ့

‘နည်းနည်းလေး တတ်တာဟာ အန္တရာယ်ပဲ’ လို့ အင်္ဂလိပ်စကားပုံတစ်ခုက ဆိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ နည်းနည်းလေးတတ်တဲ့လူက သူ့ကိုယ်သူတော့ အများကြီးသိထားပြီလို့ အထင်ရောက်သွားတတ်တာက ခက်နေတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာဖြင့် ဟုတ်တိ ပတ်တိ မတတ်ဘူး။ ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင် ဘာသာပြန်ပြီး အမှားတွေ လျှောက်ရေးတယ်။ ကဗျာအကြောင်း၊ ဘာကျမ်း၊ ဘာစာအုပ်မှ ဖတ်ဖူးဟန်မရှိဘူး။ မြန်မာကဗျာက ဘယ်နှယ်၊ အင်္ဂလိပ်ကဗျာက ဘယ်ပုံဟိတ်ဟန်ထုတ်တော့တာကိုး။ စကားအကြောင်း၊ အသံအကြောင်း ခြေခြေမြစ်မြစ် လေ့လာထားဖူးခြင်းဖြင့်မရှိ။ ဒီလိုအသံ မထွက်သင့်။ ဟိုလိုအသံထွက်ရမယ် ဆရာလုပ်တော့တာကိုး။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ရည်ညွှန်းပြီး လယ်တီဆရာတော်က ‘တစ်ပိုင်းကြောင့် ကျက်စာရရုံနဲ့ ခက်ပါလှ သဘောဉာဏ်’ လို့ တေးထပ်တစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့တော်မူခဲ့တာပါပဲ။

ဒီဆောင်းပါးအစမှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပုံကိုပဲ ကြည့်။ A little knowledge is dangerous လို့ မူရင်းက ရှိနေတာကို A မပါဘဲ ရထားဖူးသူတစ်ဦးက Little knowledge ဆိုတာ မသိတာအန္တရာယ်ဖြစ်တယ်လို့ ဘာသာပြန်တဲ့အတွက် ငြင်းကြခုကြဖြစ်ဖူးတယ်။ မသိတာက အန္တရာယ်မဖြစ်ဘူး။ နည်းနည်းလေး သိတာကမှ ဆိုးဝါးတယ်၊ အန္တရာယ်ပေးတယ်ဆိုတာကို ရှင်းပြလို့မရဘဲ ငြင်းကြတယ်။ ဘာမှခက်တဲ့ကိစ္စတော့ မဟုတ်။

အင်္ဂလိပ်စကားပုံ စာအုပ် ဒါမှမဟုတ် အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်ကောင်းကောင်း တစ်အုပ်မှာ ရှာကြည့်လိုက်ရင် ပြီးသွားတဲ့ကိစ္စကို အချိန်ကုန်ခံ အပြန်အလှန် ရေးနေကြတယ်။ အလားတူ အရင်က ဆယ်တန်းအင်္ဂလိပ်စာ ပြဋ္ဌာန်းချက် မှာပါတဲ့ The Brook ကဗျာထဲက-

I come from haunts of coots and hern,
make a sudder, sally

ဆိုတာမှာ ဒုတိယစာကြောင်းမှာ 'I' ပြုတ်နေတယ်။ [I make a sudden sally မှ မှန်တာ]၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာပုံနှိပ်တိုက် စာရိုက် သမားတွေ 'I' ပြုတ်ကျန်ခဲ့တာဆိုတာကို ပြောလို့မရဘူး။ ကဗျာစာကြောင်း အစမှာ make ရယ်လို့ စာလုံးသေးဖြစ်နေတာကိုက ရှေ့က စကားလုံးပြုတ် နေတယ် ထောက်ပြလည်းမရဘူး။ စာအုပ်အမှားကြီးကိုင်ပြီး အတင်းခံငြင်း တယ်။ တစ်ပြည်လုံး နှစ်ပေါင်းများစွာ အဲဒီအတိုင်း သင်ခဲ့ကြတာပဲ။ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ နှစ်ဘာသာ 'ကျွမ်းကျင်လှသော' အယ်ဒီတာချုပ်ကြီးဆိုသူကလည်း သူ့ကဗျာ ဘာသာပြန် စာအုပ်ထဲမှာ အဲဒီအတိုင်း ပဲ 'I' မပါဘဲ ကူးထားတယ်။ တကယ်က ဒါလည်း ဘာမှခက်တဲ့ကိစ္စမဟုတ်။ ကြိုက်ရာ ကဗျာပေါင်းချုပ် စာအုပ်ကို လှန်လှော့ကြည့်ရင် ပါတဲ့ကိစ္စ။ စာအုပ်မရှိတော့လည်း ခက်တာ ပလေ။

မြန်မာစာမှာလည်း ဥပမာအလင်္ကာ၊ ရူပကအလင်္ကာ၊ ဝင်္ဂုတ္တိ အလင်္ကာ၊ မြည်သံစွဲအလင်္ကာ လုပ်နေကြလို့ မဟုတ်ပါဘူး သဘာဝုတ္တိ၊ ဝင်္ဂုတ္တိရယ်လို့ နှစ်ခုခွဲ၊ ဝင်္ဂုတ္တိကို ထပ်ခွဲတော့ ဥပမာအလင်္ကာ၊ ရူပက အလင်္ကာ၊ အတိသယုတ္တိအလင်္ကာ၊ မြည်သံစွဲအလင်္ကာ စသဖြင့် ခွဲရပါ တယ်လို့ အမှန်ကို ပြောပြတော့လည်း စာအုပ်အမှားကြီးကိုင် စွတ်ငြင်းတာ ပဲ။ ဒါလည်း ဘာမှခက်တဲ့ကိစ္စမဟုတ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းသွား၊ ဦးပဉ္စင်း လေးတွေကိုင်နေတဲ့ အလင်္ကာစာအုပ်လေး (နိဿယတော့ ဖြစ်ပစေ။ ပါဠိဖြစ် နေလို့ မဖတ်တတ်ဘဲ ရှိနေဦးမယ်) ခဏငှားကြည့်လိုက်ရင် အစနားမှာ တင်ပါတဲ့ဥစ္စာ။

ကျွန်တော်က ဓမ္မစကြာကို မြန်မာလိုပြန်ပြီး ဓမ္မဒါန ပြုခဲ့တာကို သဘော ကျသူတစ်ဦးက ကူးပြီး ကုသိုလ်ပြုပြန်တယ်။ ကူးတာက ကျွန်တော့်မူရင်းလို့

တစ်ပုဒ်ချင်းကူးတာမဟုတ်ဘဲ ပါဠိတစ်ကြောင်း၊ မြန်မာတစ်ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်တစ်ကြောင်း ကူးတယ်။ ကျွန်တော့်ဆီရောက်လာလို့ ကြည့်လိုက် တော့ ကုသိုလ်ရေး သာဓုမခေါ်နိုင်ဖြစ်ရတယ်။ မြန်မာပြည်မှာ ဒီလောက် ပေါ့တဲ့ ဓမ္မစကြာစာအုပ်တွေမှာ 'ဧဟိ ဘိက္ခု တိ' လို့ နှစ်ချောင်းငင်နဲ့ ရှိ တာချည်း။ ကျွန်တော့်စာအုပ်ထဲမှာလည်း နှစ်ချောင်းငင်နဲ့။ သူ့စာအုပ်ထဲမှာ မှ 'ဧဟိ ဘိက္ခု တိ' လို့ တစ်ချောင်းငင်ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ခါမဟုတ်၊ နှစ်ခါ တောင်။ ဒီလိုဆိုတော့ သတိလစ်သွားတာမဟုတ်၊ တမင်လုပ်ထားတာ။

အဲဒီတော့မှ စဉ်းစားကြည့်မိတယ်။ ဒီနှစ်ချောင်းငင်ကို တစ်ချောင်းငင် လုပ်သူကြီးက ပါဠိနည်းနည်းတတ်သူဖြစ်ရမယ်။ ဒါပေမဲ့ ရဟန်းကျောင်း မှာ သဒ္ဒါသင်ရင် အဦးဆုံးသင်ရတဲ့ သန္တိကို မသင်ဖူးဘူး။ သင်ဖူးလည်း သုတ်စဉ်လောက် အလွတ်ကျက်ပြီး ဝုတ္တိမတက်ဖူးဘူး။ ရုပ်တွက်မလုပ်ဖူး ဘူးဖြစ်ရမယ်။ ဒါကြောင့် 'ဘိက္ခု' ကို နောက်က 'ဣတိ' က 'ဣ' နဲ့ တွေ့ တဲ့အခါ ရဿ 'ဥ' ကို ဒီဃ လုပ်ပေးရတာ (တစ်ချောင်းငင်က နှစ်ချောင်း ငင် လုပ်ပေးရတာ။ အသံတိုက အသံရှည် လုပ်ပေးရတာ) သူ မသိရှာတာ ('ဒီဃံ၊ 'ပုဗ္ဗော စ' မသင်ဖူးတာ) ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ပါဠိကို ဒီလို ကျကျနန မတတ်တာကို အရင်ကလည်း ကြုံဖူးရသေး တယ်။ ဆရာဒိုး (မန်းတက္ကသိုလ်) က သူ့သားလေး ကင်ပွန်းတပ်လုပ်လို့ (အခု အဲဒီကလေးတောင် မိန်းမရလောက်ပြီ) သွားမိတဲ့အခါ ငါးပါးသီလ ပေးတဲ့ (ဒုလ္လဘထင်ရဲ့) ကိုယ်တော်က 'ပဉ္စသီလာနိ' လုပ်နေလို့ အတော် စိတ်ညစ်ခဲ့ရတယ်။ ပါးစပ်ကတော့ တိုးတိုးပဲ 'ပဉ္စသီလံ' ဆိုခဲ့ပါရဲ့။ သူ့ခမျာ ပါဠိသင်ဖူးပုံမရ။ သင်ဖူးလည်း ရေရေလည်လည် မတတ်ရှာဘူးလို့ တွေး နေမိတယ်။ 'ပဉ္စသီလံ' ဆိုတာ 'ပဉ္စဂံသမ္ပန္နာဂတံ သီလံ' ကို ပြောတာ။ ရှစ် ပါးသီလကို 'အဋ္ဌဂံသမ္ပန္နာဂတံ ဥပေါသထသီလံ' ပြောတာနဲ့ ယှဉ်ကြည့်။ သီလကို ငါးပါးလို့ရေးနေတာမဟုတ်။ သီလထဲမှာပါတဲ့ သိက္ခာပဒကို ငါး ပါးလို့ရေးတာဖြစ်တယ်။ ဆိုခြင်းဆိုရင် 'ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ' လို့ ဆိုနိုင်တယ်။ 'ပဉ္စ သီလာနိ' တော့ မဆိုနိုင်ဘူး။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို 'အဋ္ဌမဂ္ဂါ' မဆိုနိုင်၊ 'အဋ္ဌ ဂိကော မဂ္ဂေါ' သာ ဆိုရတယ်။ လမ်းက ရှစ်ပါးမဟုတ်။ လမ်းထဲမှာ အင်္ဂါရှစ်ပါးပါတာသာဖြစ်တယ်။

ရန်ကုန်တစ်ဖက်ကမ်းကို မရောက်ဖူးတဲ့ စာပြင်ဆရာက ဆရာမင်းသုဝဏ် ရဲ့ 'မင်းရဲကျော်စွာ' ကဗျာထဲက 'မြိုင်ခြေ ဒလတောကြီးတန်း' ကို 'မြိုင်ခြေ ဒလတောတန်းကြီး' လုပ်ပစ်ခဲ့တာကို ကျွန်တော် ဆောင်းပါးရေးဖူးပြီ။

ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ The Brook ကဗျာကို 'I' မပါဘဲ ကူးခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ နှစ်ဘာသာ 'ကျွမ်းကျင်' လှသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက သူ့စာအုပ်ထဲမှာ အင်္ဂလိပ်ကဗျာကို အမှားမှား ပြန်ရုံမက အင်္ဂလိပ်ကဗျာပဒေသကို မြန်မာနဲ့ ယှဉ်ပြရာမှာလည်း အလွဲလွဲ။ Syllable ကို 'မကြာ' တဲ့။ meter ကိုကျ 'သံစဉ်' တဲ့။ ပြီး သူ့ဟာသူ ဘယ်လိုမှန်းမသိ ပိုင်းပြီး 'ပါဒ' တဲ့။ ကာရန်ပါ နေတဲ့ ကဗျာကို 'ကာရန်မဲ့' သတဲ့။ ဒါတောင် မဂ္ဂဇင်းထဲရေးစဉ်က သူက ကာရန်ညီပါတယ်ဆိုတာကို (joy နဲ့ fine) ကျွန်တော်က မညီကြောင်း သူ နာမည်မဖော်ဘဲ ဆောင်းပါးထဲ ထောက်ပြခဲ့လို့ စုပေါင်းစာအုပ်ထုတ်တဲ့အခါ ဖြုတ်ပစ်ခဲ့လို့။

အင်္ဂလိပ်ကဗျာအကြောင်း မြန်မာပရိသတ်နဲ့ မိတ်ဆက်ပေးချင်တဲ့သူ ဟာ၊ ဘာသာပြန်ရုံ ပြန်ချင်ရင်ပြန်။ တော်ပါပြီ။ ကဗျာစပ်နည်းပါ ပြောပြ ချင်ရင်တော့ မြန်မာကဗျာစပ်နည်း (ကဗျာပဒေသ) ကို တတ်ရမယ့်အပြင် ပါဠိ ဆန်းကျမ်းကိုပါ နည်းနည်းပါးပါး ဗဟုသုတ ရှိသင့်တယ်။ အကြောင်း က ရှေးအင်္ဂလိပ်ကဗျာရော ပါဠိဂါထာပါ မကြာ ကဗျာတွေ Metrical poems ဖြစ်နေကြလို့ပါပဲ။ ဒီတော့ အခြေခံဝေါဟာရများဖြစ်တဲ့ syllable ကို အက္ခရာ/ဝဏ္ဏ၊ long/short vowels ကို ဒီဃ/ရဿ သရများ၊ stressed/unstressed ကို ဂရ/လဟု၊ foot ကို ဝိုဏ်း၊ line ကို ပါဒ၊ stanza/verse ကို အပိုဒ် စသဖြင့် သိနေရမယ်။ ပါဠိမှာ ဂရ လဟုတွေကို တွဲဖက်၊ မဝိုဏ်း ဘဝိုဏ်းစတဲ့ ဝိုဏ်းဖွဲ့သလို အင်္ဂလိပ်မှာလည်း ဂရ လဟုတွေ တွဲပြီး iambic, dactylic စတဲ့ ဝိုဏ်းတွေဖွဲ့ရတာ နားလည်ရမယ်။ အင်္ဂလိပ် မှာ ရှေးက (အခုလည်းရှိတာပါပဲ) ကာရန်ရှိခဲ့၊ ပါဠိမှာတော့ လုံးဝမရှိတာ သိရမယ်။

သမားရိုးကျ အင်္ဂလိပ်ကဗျာမှာ ဂရ လဟု စီတန်း ဝိုဏ်းဖွဲ့ကဗျာစပ်ပြီး ကာရန်ပါရင် ပါတယ်။ မပါရင် Blank verse ခေါ်တယ်။ မြန်မာလို 'ဗလာကဗျာ' ခေါ်နိုင်တယ်။ ပါဠိ ကဗျာမှန်သမျှ အဲဒီလို ဝိုဏ်းစီဖွဲ့ပေမယ့်

ကာရန်မပါတဲ့ blank verse ချည့်ပဲ။ အခုခေတ်မှာတော့ အင်္ဂလိပ်မှာ
ဂိုဏ်းလည်း မဖွဲ့၊ ကာရန်လည်းမပါတဲ့ ကဗျာခေတ်စားလာတယ်။ Free
verse [vers libre] ခေါ်ကြတယ်။ မြန်မာလို ‘လွတ်လပ် ကဗျာ’ ပေါ့။
အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ နှစ်ဘာသာကျမ်းသူကြီးဟာ Blank verse နဲ့ Free
verse ရောနေတယ်။ ခွဲခြားမသိရှာဘူး။

Rhyme ကိုတော့ တချို့ ‘ပညာရှိ’ များလို ဒါနဲ့တူတာ မြန်မာမှာ မရှိ
ဆိုကာ ‘ရိုင်းမ်’ လို့ မရေးဘဲ ‘ကာရန်’ လို့ သုံးတတ်တဲ့အတွက် သူ့ကို
အမှတ်ပေးရမယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်္ဂလိပ်စာကို တက္ကသိုလ်အဆင့်ထိ မသင်
ဖူးရှာတဲ့အတွက် ကာရန်တူနေတာကို ကာရန်ပါလားလို့ မမြင်တတ်ဘူး။

I love all beauteous things
I seek and adore them;
God hath no other praise,
And man in his hasty days
Is honoured for them.

ဒီကဗျာကို နှစ်ဘာသာကျမ်းကြီးက ကာရန်မဲ့လို့ ခေါ်ထားတယ်။ သူ
ခမျာ ဒုတိယနဲ့ ပဉ္စမ [them/them]၊ တတိယနဲ့ စတုတ္ထ [praise/days]
၊ ကာရန်ယူထားတယ်။ ကာရန်စနစ်က *abccb* ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို မသိနိုင်
ဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒုတိယအပိုဒ်ကလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ *abccb* [mak-
ing/waking, seems/dream] ကာရန်ယူထားတာပါ။

Thomas Lovell Beddoes ရဲ့ A Song ကဗျာကိုလည်း ‘လွတ်
လပ်ကာရန် (Blank Verse) နဲ့ ရေးဖွဲ့ထားပါတယ်’ တဲ့။ ကဗျာတွေ၊ စာ
တွေ အသေးစိတ် ကူးမပြတော့ဘူး။ ကဗျာမှာ dear/be/atmosphere/
year/appear/Eternity/dear ရယ်လို့ *abaaaba* စနစ်နဲ့ ကာရန်ယူရေးဖွဲ့
ထားတာပါ။ တခြား အင်္ဂလိပ်ကဗျာတွေမှာလည်း သူ ကာရန် မမြင်တာတွေ
တစ်ပုံတစ်ပင်ပါပဲ။

မိတာကိုကြည့်ရာမှာလည်း မကြာမကြာ မှားတတ်တယ်။ ဥပမာ -
As a white candle
In a holy place,

So is the beauty
Of an aged face

ဆိုတဲ့ အရင် ဆယ်တန်းကဗျာလေးကို 'သံစဉ်ကတော့ Iambic သံစဉ် သုံးခုယူထားတဲ့အတွက် Trimeter ခေါ်တဲ့ တြိမီတာပါ' တဲ့။ ဆက်ရေး ရာမှာ 'can မှာ ဖော့ dle မှာ ဖိ' တဲ့။ candle အသံထွက်ကို (can မှာ ဂရ သံရှိတာကို) မူကြိုကလေး သိတယ်။ နှစ်ဘာသာကျွမ်းသူကြီးသာ မသိတာ။ တကယ်က ကဗျာကို Iambic မဟုတ်၊ Trochee [stressed/ unstressed] နဲ့ ရေးထားခြင်းသာဖြစ်တယ်။

နှစ်ဘာသာ ကျွမ်းကျင်သူကြီး အင်္ဂလိပ်စာကျွမ်းပုံ သိရအောင် ဟောဒီ ရောဘတ် ဟဲရစ် Robert Herrick ကဗျာ အပိုင်းလေး သူ ဘာသာပြန် ထားတာကို ကြည့်ပါ။

When on her lip, thou hast thy sweet dew plac't
Mark, if her tongue, but silly, steale a taste

သူမရဲ့ လျှာဖျားထက်မှာ
ပျားရည် နှင်းစက် သက်ချတဲ့အခါ
လျှာဖျားကလေး ခိုးလို့ နမ်းခဲ့ပါ
ဘယ်လိုများလေလဲ သူ့အရသာ

ဟိုက ပြောနေတာက 'သူ့နှုတ်ခမ်းပေါ် ပျားရည်ကို ချလိုက်တဲ့အခါ သူ့လျှာဟာ အရသာကို တိတ်တခိုး မြည်းကြည့်သလား၊ ကြည့်ခဲ့လို့ ပျား ကလေးကို ပြောနေတာဖြစ်တယ်။ လျှာဖျားကို ခိုးနမ်းခဲ့လို့ ခိုင်းတာမဟုတ် ဘူး။ her tongue က Subject, steale က Verb, a taste က Object ဆိုတဲ့ သဒ္ဒါအစပ်အဟပ်ကို မသိရှာတာပလေ။ ကြားမှာ but silly စကား လေးနှစ်လုံးက ဝင်ညှပ်ထားလေတော့ မျက်စိလည်ကုန်တာပ။

အဆိုးဆုံးကတော့ Love not me for my comely grace အစချိတ် ကဗျာတိုလေး ဘာသာပြန်ထားပုံပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ရောက်စ ပထမနှစ်က The Golden Treasury ကဗျာပေါင်းချုပ်ထဲက သင်ရတဲ့ ကဗျာလေးပါ။ အဲဒီခေတ်က တက္ကသိုလ်ရောက်ခဲ့သူတိုင်း ကောင်းကောင်း မှတ်မိဦးမယ့် ကဗျာလေးပါ။ ဒါကိုပဲ လူကြီးမင်းက 'ဒီကဗျာလေးကတော့

ကြံကြံဖန်ဖန် ရှာဖွေတွေ့ရှိတဲ့ကဗျာလေးပါပဲ' တဲ့။ သူ့ခမျာ တော်တော်ခဲရာ ခဲဆစ် သုတေသန လုပ်ထားရတဲ့ပုံမျိုး။ သူ ဘာသာပြန်တာ မပြော ခင်က ကျွန်တော် အရင်က ပြန်ဖူးပေမယ့် ရှာမရတော့လို့ အခု ကောက် ကာငင်ကာ ပြန်ပြပါမယ်။

ငါ့ကို ရုပ်ချောလို့ မချစ်နဲ့၊
မျက်လုံး၊ မျက်နှာ သာလို့ မချစ်နဲ့၊
ပြင်ပန်း ဘယ်အပိုင်းမှ မချစ်နဲ့၊
အို၊ စိတ်ခိုင်မြဲလို့လည်း မချစ်နဲ့၊
ဒါတွေ မမြဲ၊ ဝါ ပျက်နိုင်တယ်၊
ဒီတော့ မင်းနဲ့ငါ ကွဲနိုင်တယ်၊
ဒါကြောင့် မိန်းမပီသတဲ့ မျက်လုံးရှိ၊
ငါ့ကိုချစ်၊ ဘာကြောင့်မှန်း မသိနဲ့၊
ဒါမှ ငါ့ကို အမြဲချစ်နိုင်စရာ
အကြောင်း ဆက်လက် ရှိနေမယ်။

ယောက်ျားက မိန်းမကို ပြောနေမှန်း အင်မတန် သိသာတယ်။ အဲဒါကို များ ဘယ်လိုက ဘယ်လို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူတော်မူလေသည်မသိ။ ပြန် ထားလိုက်တာက-

ယဉ်ကျေးမှုရာ ပျူငှာဟန်ကြောင့်
မယ့်အား ချစ်ခွင့်မပန်စေလိုပါ တဲ့။
အကုန် မိန်းမက ပြောနေတာ ဖြစ်နေတော့တယ်။

အင်္ဂလိပ်စကား ကျွမ်းလိုက်ပုံက for my outward part ဆိုတာကို 'မယ့်ပတ်ဝန်းကျင် အထင်ကြီးသောကြောင့်' တဲ့။ ပြင်ပန်းလက္ခဏာ သွင်ပြင် ကို ပြောမှန်းမသိဘူး။

ခရစ်တို့ဖာ မာလိုးရဲ့ Dr Faustus ထဲက ထုတ်ပြီး အန်သလောဂတွေ မှာ ပါတတ်တဲ့ Helen ကဗျာလေးကို ဘာသာပြန်ပြီး မှတ်စုပေးထားရာမှာ တော့ 'Helena ဆိုတာက Helen နာမည်ရင်းကို ချစ်စနိုးနဲ့ ဟယ်လင် လေးရယ်လို့ ကနွဲ့ကလျ ခေါ်ထားတာဖြစ်တယ်' တဲ့။ ဒုက္ခပါပဲ။ ဘာလို့ ဖြီးချင်ရပါလိမ့်။ ဟယ်လင်ကို ချစ်စနိုး ဟယ်လင်နာ ခေါ်တာမဟုတ်ဘူး။

သူခေါမ (ဂရိတ်) အမည်ရင်းက ဟယ်လင်နာ Helena ဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်က 'a' ဖြုတ်ပြီး သူထုံးစံ သူလျာနဲ့ ကိုက်အောင် ဟယ်လင် Helen ခေါ်ထားတာသာဖြစ်တယ်။

သမိုင်းဖြစ်ရပ် အချက်အလက် မှားတာကလည်း ရှိလိုက်သေး။ ကဗျာဆရာကြီး ရောဘတ် ဖရော့စ်က သမ္မတ ရေဂင်ရဲ့ ကျမ်းသစ္စာဆိုပွဲမှာ ကဗျာရွတ်ပြန်ပေါ့တဲ့။ အမှန်က ကနေဒါပွဲမှာ ကဗျာဖတ်တာဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ် 'သတင်းစာ' အယ်ဒီတာချုပ်ကြီးပေကိုး။ ဒီလောက်တော့ မှားရပေမပေါ့။

ဆိုးတာကတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်သူက ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း တကယ်လည်းမသိဘဲနဲ့ 'တို့လည်း မင်းတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာကို သိပါတယ်ကွာ' ဆိုတဲ့ သဘော 'ပြ' ချင်တာပါပဲ။ ဝါဒစဝသ် [သူ့အခေါ်ဝေါ်(စ်)ဝေါ်(သ)] ရဲ့ 'သက်တံ' ကဗျာကို ရှင်းပြတဲ့အထဲမှာ ရေးထားပုံက-

ဒီအဆုံးအမ တရားတွေကို ပို့ချပြန်ပွားစေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကို တရားပြဆရာများ (ဓမ္မသာရထိ) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဓမ္မသာရထိ အားလုံးကို ထိုးထွင်းသိမြင်သောသူ (ဗုဒ္ဓ) ဗုဒ္ဓများလို့ တွင်စေပါတယ်တဲ့။

စာလုံးပေါင်းက စပြီး မှားနေတာဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်းသိတဲ့ 'ဣတိပိသော' ထဲ ပါတာက 'ပုရိသဒမ္မ သာရထိ' ဖြစ်တယ်။ 'ဓမ္မ' မဟုတ်ဘူး။ 'ဒမ္မ' (ဒဒ္ဒေးနဲ့)။ အဓိပ္ပာယ်က 'ယဉ်ကျေးစေတာဆုံးမတာ'။ 'သာရထိ' က 'ရထားထိန်း'။ 'ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ' (မြင်းကို ရထားထိန်းက ဆုံးမသလို) ယောက်ျားတွေ (လူတွေ) ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်တဲ့ ရထားထိန်း' လို့ ဆိုလိုတာ မြန်မာတိုင်းသိတယ်။

ဒီပြင်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ရည်ညွှန်းပြောထားတာရှိသေးတယ်။ သိပ်မဆိုးလှလို့ မတင်ပြတော့ဘူး။

သူကတော့ သေသွားပြီ။ သူ့ကို အထင်ကြီးပြီး 'ဘာသာပြန်တွင် အလွန်တော်ပြီး အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ နှစ်ဘာသာစလုံးကို ကျွမ်းလှသော 'ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး' ဆိုကာ ညွှန်းသူက ညွှန်းနေသေးတယ်။ သူ့လမ်းစဉ်အတိုင်း တကယ်မတတ်ဘဲ တတ်သယောင် ဟိတ်ဟန်ထုတ်ပြီးသူတွေကလည်း ပေါနေသေးတယ်။

ယထာဘူတကျကျမြင်ဖို့

‘ယထာဘူတ’ ဆိုတဲ့ စကားကို မြန်မာတွေတော်တော်ပြောကြတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတော့ ဗုဒ္ဓစာပေထဲမှာ ဒီစကားလုံးက ခဏခဏပါတာ တွေ ဖူးတာကိုး။ မြတ်စွာဘုရား ပထမဆုံးဟောကြားတဲ့ ‘ဓမ္မစကြာ’ မှာကိုပဲ ‘ယထာဘူတံ ဉာဏ-ဒဿနံ- သုဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ’ (ဖြစ်နေတဲ့အတိုင်း အသိ-အမြင် စင်ကြယ်လာ) လို့ ပါနေတာကလား။ ‘ယထာ ဘူတ’ ဆိုတာ ဖြစ်နေတဲ့အတိုင်း၊ အရှိကို အရှိအတိုင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ပါးစပ်ကသာ တဖွဖွရွတ်ပြီး လက်တွေ့မှာကော ‘ယထာဘူတ’ ကျကျမြင်တတ် သိတတ်ရဲ့လား။ ဒါကတော့ အင်မတန်မှ သံသယ ဝင်စရာဖြစ်တော့တယ်။ တခြားကိစ္စတွေကို မပြောနဲ့၊ ဘာသာစကားနဲ့ စာပေဘက်ပဲ ကြည့်ရအောင်။

တစ်ခါတော့ ဆရာမင်းသုဝဏ်အိမ်ကို တပည့်တွေ အကန်တော့ရောက် သွားတဲ့အခါ ဆရာက ကျွန်တော်တို့ကို စိတ်ပျက် လက်ပျက်နဲ့ ညည်းညူ ပြောပြနေတယ်- “မင်းတို့ပဲ ရွတ်ကြည့်ပါဦးကွာ။ စ-ဆ-ဇ-ဈ-ည လို့ အာဇာနည်မှာ ညပဲ ရွတ်လို့ရမယ်၊ ပထမလေးလုံးက အဲဒီနားမှာ အသံထွက်

လို့ကို မရဘူး။ ကျ-ချ-ဂျ ဆိုမှ ညနဲ့ တစ်ဌာန်တည်း တစ်နေရာတည်း ထွက်လို့ရတာ။ ဒီတော့ ကျ-ချ-ဂျ-ညမှ တာလုဌာန်၊ အာစောက်ဌာန်ဆို တာ ရှင်းနေတာ”

ဆရာက မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှာ စာရေးသူတစ်ဦးရေးတဲ့ဆောင်းပါးကို ရည်ညွှန်းပြီး ညည်းညူနေတာပါ။ အဲဒီပညာရှင်က ပါဠိကို မြန်မာတို့ ရွတ်သလို ရွတ်တာမှ မှန်တယ်။ အိန္ဒိယ-သီဟိုဠ် (သီရိလင်္ကာ)တို့က ရွတ်သလို ရွတ်ရင် မှားတယ်လို့ ရေးထားတာပါ။ တကယ်က အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ‘နို့ ပါဠိက ဘယ်ကလာတာတုန်း’ လို့ မေးဖို့ပဲကောင်းတော့တယ်။ ဆရာက ဆက်ပြောနေပါသေးတယ် -

“ငါတို့မြန်မာက ‘က’ နဲ့ ‘ခ’၊ ‘စ’ နဲ့ ‘ဆ’၊ ‘တ’ နဲ့ ‘ထ’၊ ‘ပ’ နဲ့ ‘ဖ’ အယောသတွေမှာသာ သိထိလ-ဓနိတ ကွဲတာ။ ‘ဂ’ နဲ့ ‘ဃ’၊ ‘ဇ’ နဲ့ ‘ဈ’၊ ‘ဒ’ နဲ့ ‘ဓ’ ယောသတွေကျ မကွဲတော့ဘူး။ အတူတူ ရွတ်နေကြတာပဲ။ နို့ ပြီး မုဒ္ဒဇ ‘ဋ’ ဝဂ်နဲ့ ဒန္တဇ ‘တ’ ဝဂ်ခွဲခြားပြီးမှ မရွတ်နိုင်တာပဲကွ။ ဒီတော့ ငါတို့ရွတ်နေတာ မှန်တယ်လို့ ဘယ်လိုလုပ်ပြောနိုင်ပါ့မလဲကွာ”

အဲဒီအချိန်က အိန္ဒိယ-သီရိလင်္ကာကို ပညာသင်ကြားဖူးတဲ့ မြန်မာရဟန်းတော်တွေ၊ အင်္ဂလန်-ဥရောပမှာ ပညာသင်၊ သာသနာ ပြုခဲ့တဲ့၊ ပြုနေတဲ့ မြန်မာရဟန်းတော်တွေ တော်တော်များများပေါ်ထွန်းနေပါပြီ။ ပါဠိအသံထွက်အကြောင်းကိုလည်း မြန်မာဆရာတော်တွေ ရေးလှပါပြီ။ “နိုင်ငံတကာ ပါဠိ အသံထွက်” ဆိုပြီး ကျမ်းပြုတာက ညောင်ရွှေကန်ကြီး ပရိယတ္တိစာသင်တိုက် ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါပါ။ ပုဇွန်တောင် ရွှေကျင်ကျောင်းတိုက် မဟာနာယက ဆရာတော် ဦးကောသလ္လကလည်း “မြန်မာ စကားလုံး ပြောင်းထုံးကျမ်း” ရဲ့ ကျမ်းဦးအစ သိမှတ်ဖွယ်ရာထဲမှာ ဒီအကြောင်း အကျယ်တဝင့် တင်ပြထားပါတယ်။ ဆရာ မင်းသုဝဏ် ပြောတဲ့ စ-ဆ-ဇ-ဈ-ည အကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာတော် ဦးကောသလ္လရဲ့ ကျမ်းထဲလှန်လှောကြည့်မိရာ -

ဆရာတော်က မြန်မာ အက္ခရာတို့ကို ပြရာမှာ ပထမအတန်း က-ခ-ဂ-ဃ-ငါ ဒုတိယအတန်း ကျ-ချ-ဂျ-ဃျ-ည ရယ်လို့ ထားပြီး ဒါကို ရှင်းပြထားပုံက -

ဒုတိယအတန်း၌ ကျ-ချ-ဂျ-ဃျ-ည ဟု ထားသည်မှာ စ-ဆ-ဇ-
ဈ-ည ဟူသော အရေး၏ မူလအသံဖြစ်၍ ထားသည်။ ဌာန်ကရိုဏ်း
အစဉ်လည်း မှန်သည်။ နှောင်းကာလကျမှ ယခုအသံထွက်သို့ တစ်စတစ်စ
ပြောင်းလာသည်ကို တွေ့ရသည်တုံ။

ဒါပေမဲ့ ဒီလို ဘာသန္တရဆေက ဆရာတော်တွေရှိပါလျက် ဆရာ
တော်တွေ ရေးတာကို မဖတ်သူက မဖတ်၊ ဖတ်လည်း သဘောမပေါက်လို့
အဲဒီဆရာ မင်းသုဝဏ်လို စိတ်ပျက်ရသူမျိုးပေါ်ရတာဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ထက်
ကဲတွေလည်း ထွက်လာတယ်။ မြန်မာစာလည်း ဟုတ်တိပတ်တိ မတတ်၊
ပါဠိလည်း မကျွမ်း၊ နိုင်ငံတကာ အတွေ့အကြုံ ဝေလာဝေး။ သူ့ကိုယ်သူ
လက်မထောင်ချင်တာပဲ ရှိတယ်။ အဲသလို ဘာမှမရှိဘဲ မာနထောင်နေတော့
ဉာဏ်သုံးပြီး စဉ်းစားဖော်မရ၊ အရှိကို အရှိအတိုင်း မမြင်တတ်၊ ‘ယထာ
ဘူတ ဉာဏဒဿန’ ကင်းဝေးသွားရတာပဲ ကြုံရတော့တာပ။

ကျွန်တော်ရေးဖူးပြီးဖြစ်တဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ထပ်မံထောက်ပြ
ရရင် မြန်မာ ‘အဲ’ နဲ့ ‘အော’ အက္ခရာတို့ကိုကြည့်လေ။ အစိုးရ မူလတန်း
ကျောင်းပဲ တက်ခဲ့ တက်ခဲ့၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းပဲ တက်ခဲ့ တက်ခဲ့၊ မြန်မာ
သင်ပုန်းကြီး သင်ဖူးတယ်ဆိုရင်၊ ဒီစာလုံးတွေ တတ်သူချည့်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့
ဒီစာလုံးတွေမှာ ရေးထားတာက ဝစ္စပေါက်နှစ်လုံးမပါပေမယ့် အသံထွက်
ဖတ်ရင်တော့ ဝစ္စပေါက်သံ ထည့်ဖတ်နေကြတယ်ဆိုတာကိုတော့ ကိုယ့်
အသံကိုယ်တစ်ခါမှ စစ်ဆေးရကောင်းမှန်းမသိလို့ မစစ်ဆေးမိတဲ့အတွက်
အရှိကို အရှိအတိုင်း သိမြင်နိုင်စွမ်း မရှိတော့ဘူး။ ဒီလိုလူတွေသိအောင်
ရေးပညာရှင်တချို့က ‘အဲ’ ကို ‘အဲး’၊ ‘အော’ ကို ‘အေား’ လို့ ဝစ္စပေါက်တွေ
နဲ့ အရင်က ရေးခဲ့ကြဖူးတယ်။ နောက် အဲသလိုရေးသူ မရှိကြတော့ဘူး။
ဒီတော့ ဝစ္စပေါက်ပါမှန်းကို မသိကြလေတော့ ‘ဩကာသ’ ကို ‘အော်ကာသ’
ဖတ်ရမယ်။ ‘ဟောတိ’ ကို ‘ဟော် တိ’ ဖတ်ရမယ်၊ ‘ဟောန္တ’ ကို ‘ဟွန်တု’
ရွတ်ရမယ် ဖြစ်ကုန်ကြပါလေရော။

နောက် ရေးပြီးသား အခြင်းအရာ တစ်ခုကိုပဲ အရေးကြီးလို့ ထောက်ပြ
ချင်တာက အရေး ‘အ’ ရဲ့ အသံပါပဲ။ ဒီ ‘အ’ စာလုံးကို နှစ်မျိုးဖတ်တယ်။
(၁) ကျီးကန်းအော်တဲ့ ‘အ-အ’ အသံ။ (၂) ‘အသံ’ မှာ၊ ‘အရေး အဖတ်’

‘အမိအဘ’ မှာပါတဲ့ အသံ၊ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က ‘မကြာဝက် အ’ လို့ ခေါ်တယ်။ နှစ်ခု ကွဲပြားသွားအောင် သူ့ကို ‘အံ’ လို့ ရေးသင့်တယ်။ ဒီလိုရွတ်တာကို အသံတိုတယ်။ ‘လဟု’ လို့ ရှေးပညာရှိက ဆိုမိန့်တာပါ။ ‘လဟုမတ္တာ တယော ရဿာ’ လို့ သဒ္ဒါကျမ်းမှာ ဆိုတယ်။ ‘အသံတို သုံးလုံးဟာ ရဿဖြစ်တယ်’ တဲ့။ ‘အ-ဣ-ဥ’ ပေါ့။ ဒါကို ‘အာ-အိ-အု’ လို့ ဆိုခဲ့ရင် ရဿသဘောပျောက်ပြီ။ ‘အ’ လို့ ကျီးကန်းအော်သလို ‘အာ’ သံ ထွက်လိုက်ကတည်းက အသံရှည်သွားပြီ။ ဒီဃဖြစ်သွားပြီပဲ။

တချို့က မြန်မာက ‘မ’ သဘော ဆောင်ရင် ‘အ’ ကို ‘အာ’ လို့ ဖတ်တယ်။ တခြားနေရာမှာ လဟုသံ ထွက်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ဒါမှန်တဲ့ နေရာ မှန်၊ မမှန်တဲ့နေရာ မမှန်ဘူး။ ‘အမင်္ဂလာ’၊ ‘အမနာပ’၊ ‘အသုဘ’၊ ‘အကုသိုလ်’ တို့မှာ ‘အာ’ သံနဲ့ ဖတ်ကြပေမဲ့၊ ‘အနိစ္စ’ (မမြဲ)၊ ‘အနတ္တ’ (အတ္တမဟုတ်)၊ ‘အတုလ’ (တူသူမရှိ)၊ ‘အနာဂတ်’ (နောင်အခါ) တို့ကျ ‘မ’ သဘော ဆောင်ပေမယ့် မကြာဝက် ‘အံ’ သံပဲ ထွက်ပါတယ်။

‘အ’ ကို ‘အာ’ လို့ ဖတ်သလား၊ ‘အံ’ လို့ မကြာဝက်နဲ့ ဖတ်သလားဆို တာက အရပ်သားအဖို့ မထောင်းသာပေမယ့် ကဗျာစပ်မယ့် ကဗျာဆရာ အဖို့ကျ အရေးကြီးတယ်။ ရစ်သမ်ကို ဖန်ဆင်းရာမှာ သရသံတစ်သံဟာ ဒီဃလား ရဿလား ကြည့်ရတာကိုး။ ‘အ’ မြင်တိုင်း ရဿမှတ်လို့ မရဘူး။

မြန်မာမှာ အရေးနဲ့ အဖတ် ကွဲလွဲချက်တွေ ရှိတဲ့အကြောင်းကို ပညာရှင် တို့လည်း ရေးလှ၊ ကျွန်တော်လည်း ရေးဖူးပါပြီ။ အခုကြိုတုန်း အလျဉ်း သင့်လို့ အနည်းငယ်ရေးလိုက်တာပါ။ အရှိကို အရှိအတိုင်း မမြင်တတ်ကြ တဲ့အကြောင်း။ ပါးစပ်က ဝစ္စပေါက်သံ ထွက်နေပါလျက်ကနဲ့ ဝစ္စပေါက် သံမှန်း မသိကြတဲ့အကြောင်း။ ဒီဃသံ ရွတ်ဆိုနေပြီး လဟုလို့ ထင်နေတဲ့ အကြောင်း။ တခြားနေရာတွေမှာလည်း အလားတူ။ စာပေဘက် နည်းနည်း ကြည့်ရအောင်။

ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာ၊ ဝါ-မြစေတီ ကျောက်စာကို အရင်က ကျောက်စာက ရှေးဦးမြန်မာစကားနဲ့ ရေးထားတာမို့ မဖတ်တတ်ဘူးထား၊ အခု ခေတ်အရေးအသားနဲ့ ပြန်ရေးထားပြီးလို့ ဆယ်တန်းမှာတောင် သင်ခဲ့

ပြီ။ မြန်မာစာတတ်သူ ဖတ်တတ်တယ်။ ရာဇကုမာရ်ဆိုတာ အမည်ဖြစ်
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ မင်းကြီးရဲ့ သားဖြစ်တယ်လို့ ကျောက်စာမှာ တစ်ခွန်း
 မပါဘူး။ မင်းကြီးရဲ့ ပယ်မယားရဲ့ သားလို့သာပါတယ်။ မင်းကြီးကို 'ဖခင်'၊
 'ခမည်းတော်' တစ်ခွန်း ရည်ညွှန်းမထားဘူး။ 'မိမိကို မွေးသော' ဆိုတာ
 ဖခင်ဖြစ်တာကို ပြောတာမဟုတ်ဘဲ၊ ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်တာ၊ မွေးစားတာ
 ကိုပြောတာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကျောက်စာတစ်ချပ်လုံးကို ခြုံကြည့်လိုက်ရင်
 မင်းကြီးဟာ သူ့ပထွေးပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူများ ပထွေးတွေလို မယားပါသားကို
 မနှိပ်စက်ဘဲ ကောင်းကောင်း ကျွေးမွေးခဲ့တဲ့အတွက် မင်းကြီးသေခမှုနာတဲ့
 အခါ ဘုရားရုပ်ထုပြီး ရေစက်ချစေကာ ကျေးဇူးဆပ်တာ ဖြစ်တယ်လို့
 အထင်ရောက်စေတယ်။

ပါဠိ စာမျက်နှာကို ဖတ်ကြည့်ရင် ဒီအချက်ဟာ ပိုထင်ရှားတယ်။ ရာဇ
 ကုမာရ်ကို မင်းကြီးရဲ့ သားလို့ မဆို၊ ပယ်မယားရဲ့ သားတစ်ယောက်(တဿာ
 ဧကော သုတော)လို့သာ ဆိုတယ်။ ထူးခြားတာက ဂုဏ်ထူးကို ဖော်ပြရာ
 မှာ ဖတ်သူက 'ရာဇပုတ္တ' (ဘုရင့် သား) ကို မျှော်လင့်နေတာ၊ ခုတော့
 'အမစ္စ' (အမတ်)တဲ့။ 'ရာဇကုမာရော နာမ အမစ္စော' (ရာဇကုမာရမည်တဲ့
 အမတ်)တဲ့။ မင်းကြီးကို မွေးသဖခင် (ပိတာ) လို့ တစ်ခွန်းမညွှန်း၊ ဘယ်
 နားမှာမှ ဖခင် ခေါ်မထားဘူး။ ရာဇာ၊ ဓမ္မရာဇ၊ သာမိ၊ မဟိပါလ၊ နရာဓိပ
 စသဖြင့်သာ သုံးသွားတယ်။ 'မိမိကိုမွေးသောမင်းကြီး ကျေးဇူး' က ပါဠိ
 မှာတော့ 'ဓမ္မရာဇ သမဟန္တံ ဂုဏသဉ္ဇယံ' (တရားမင်းရဲ့ ကြီးမားတဲ့ ကျေးဇူး
 အစု)ပဲ ရှိတယ်။ မွေးတာ (ပေါသန) တောင် မပါတော့ဘူး။

ရဟန်းတူမ သမ္ဘူလဟာ သားကလေး လက်ဆွဲပြီး ပုဂံလိုက်လာတယ်
 ဆိုတဲ့ ပုံပြင်ဟာ မှန်ချင်လည်း မှန်မယ်။ သမ္ဘူလကို မိဖုရားမြှောက်လိုက်
 တာလည်း မှန်ချင် မှန်မယ်။ ဒါပေမဲ့ လက်ဆွဲလာတဲ့ သားကလေးကို သူ
 သားလို့ မင်းကျန်စစ်က ယုံချင်ပုံ မရဘူး။ ဒါမှမဟုတ် မြေးကိုထီးနန်း
 အမွေပေးပြီးပြီမို့ သားအရင်း ရှိတယ်ဆိုတာကို နန်းတော်က အပြောမခံကြ
 တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ရာဇကုမာရ်ခမျာ သေခါနီး ဖခင်ကိုတောင် ဖခင်ခေါ်
 ခွင့် မရှိ၊ ကျောက်စာထဲ အမှုကွန်း ထိုးခွင့်တောင် မကြုံတာလည်း ဖြစ်နိုင်
 ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် သားရှိတဲ့မိန်းမကို မင်းကြီးကောက်ယူပြီးမှ ပြေးလွှား

ရစဉ်က ဖူးစာပုံပြင်ထွင်ကြတာလည်း ဖြစ်နိုင်သေးတာပါပဲ။

နောက်တစ်ခု။

ပျူခေတ်ဆိုတာ ပုဂံခေတ်အရင် ကျတယ်ဆိုတာ မြန်မာမှု အနည်း အကျဉ်း ဗဟုသုတရှိသူတိုင်း သိတယ်။ နည်းနည်းပို သိသူက ပုဂံကို အရင် နှစ်တစ်ထောင်ခန့် ဆိုရင် ပျူခေတ်ကို နှစ်တစ်ထောင်ငါးရာလောက် (ခရစ် နှစ် ငါးရာစုခန့်)လို့ ပြောတတ်ဦးမယ်။ တစ်ခါ ပြည် မှော်ဇာဘက်က ဦးခင် ဘယာထဲက ဘုရားပျက် ဌာပနာထဲက ပါဠိ ရွှေပေချပ်တွေ ရဖူးတာ သိမယ်။ ဦးလူဖေဝင်းတို့ ဒေါသန်းဆွေတို့ ရေးတဲ့စာတွေ ဖတ်ဖူးဦးမယ် ဆိုရင်တော့ ဒီပျူစာ ရွှေပေချပ်မှာ ပါတာတွေက

- ၁။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဒေသနာ၊
- ၂။ ဝိပဿနာဉာဏ် ၇ ပါး၊
- ၃။ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ ပါး၊
- ၄။ ဝေသာရဇ္ဇသုတ်၊
- ၅။ ဗုဒ္ဓ ဉာဏ်တော် ၁၄ ပါး၊
- ၆။ အမြတ်ဆုံး လေးမျိုး၊
- ၇။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဘုရားနဲ့ ရဟန္တာများ အဝင် ရှေ့က သိကြားမင်း

ဆိုသွားတဲ့ ဂါထာများ၊

၈။ ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်တော် ၉ ပါး တို့ဖြစ်ကြတယ်ဆိုတာ သိဦးမယ်။

ဒါတွေဟာ ပိဋကတ်တော်ထဲက ထုတ်နုတ်ချက် ပါဠိများဖြစ်ကြတယ်။ ပိဋကတ်ဆိုတာက ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာရဲ့ကျမ်းစာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာဟာ ပျူခေတ်ကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံထဲရောက်ရှိ နေပြီး ဖြစ်တယ်လို့ အလွယ်နဲ့သိနိုင်တယ်။ အထက်က အသေးစိတ်တွေ မသိဦးတော့၊ ပါဠိတော်တွေ ဆိုကတည်းက ထေရဝါဒလို့ တန်းသိနိုင်ပါ တယ်။

တစ်ခါ မှန်နန်းရာဇဝင်ကို ဖတ်ဖူးရင်လည်း ပထမတွဲ (ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ သတင်းနဲ့ စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းထုတ်မှု) မှာပဲ ဒီလို တွေ့ဦး မယ်-

မြန်မာပြည်ဖြစ်သော တကောင်း၊ သရေခေတ္တရာ၊ အရိမဒ္ဒနာ၊ သီရိ

ပစ္စယာပြည်တို့၌ . . . သာသနာတော် တည်ထွန်းလေသည်။ နောက် သိုက်တိုင်မင်းလက်ထက်မှစ၍ သာသနာတော် တရွေ့ရွေ့ အားနည်းလာ သဖြင့် . . . သမထီး အရည်းကြီးတို့ အယူကိုသာ အယူများ၍ . . .

စာမျက်နှာ ၂၂၄

နောက် အနော်ရထာရဲ့ ဖခင်ဖြစ်မယ့် ကွမ်းဆော်မင်းသားအကြောင်း ရေးရာမှာ စောင်ချမ်းပင်အောက် ထမင်းစားတိုင်း နတ်တင်တဲ့ မင်းသားကို နတ်က

“သင် ဘုန်းကြီးလိုသော် သရဏဂုံ ပဉ္စသီကို မြဲစွာ ဆောက်တည်လေ . . . အနုဿတိ ဆယ်ပါးကို . . . စီးဖြန်းလေ” ဟူ၍ . . . ကိုယ်ထင်ပြ၍ ဆိုလေ၏။ မင်းသားလည်း ထိုသို့ နတ်ဆိုသည်မှစ၍ အမြဲ ဆောက်တည် လေ၏။ ထိုစကားကို ထောက်၍ ဤအခါဝယ် ပုဂံပြည်၌ သာသနာတော် အလုံးစုံ မကွယ်လေဟု မှတ်အပ်၏။

စာမျက်နှာ ၂၂၆

ဒီစာအရေးအသားတွေကို ထောက်ပြီးတော့လည်း ပုဂံမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဟာ လုံးဝကွယ်ပသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီရိုးပြီးသာသနာကလည်း ထေရ ဝါဒ သာသနာဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိ သာလှတယ်။ ဒီတော့ ဒီမှန်နန်း ရာဇဝင် တော်ကြီး (စာမျက်နှာ ၂၃၉) ကစပြီး ပါလာတဲ့ အရည်းကြီးတို့ အယူကို အနော်ရထာ စိတ်ပျက်နေပုံ၊ ဒီအချိန် ရှင်အရဟံ ရောက်လာကာ တရားစစ် တရားမှန်ဟောပြောပုံတို့ဟာ ရှေ့စကား နောက်စကား မညီသလို ဖြစ်နေ တော့တယ်။ ရှင်အရဟံ ဟောမှပဲ မင်းကြီးက ဗုဒ္ဓတရားကို အထူးအဆန်း သိရတော့သလိုလို ဖြစ်နေတယ်။ အနော်ရထာဖခင်ကလည်း ရဟန်းဝတ်နေ တာ ဆိုလေတော့ သူ့သားကို ဗုဒ္ဓတရားစစ် တရားမှန်တွေ သင်ပြမပေး ပေဘူးလား။

တကယ်ကတော့ အဲဒီနားမှာပါတဲ့ ‘ရှင်အရဟံလည်း သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးအား နိဂြောဓသာမဏေ ဟောတော်မူအပ်သော’ တရားကို ဟော တယ်ဆိုရာမှာ (စာ ၂၄၁) ဟောတာတင်မက အစစတူနေတော့တယ်။

ရှင်အရဟံ ရောက်လာတော့ အနော်ရထာက စမ်းသပ်တဲ့အနေနဲ့ ‘လျှောက်ပတ်သော နေရာ၌နေတော်မူ’ ဆိုတော့ ရှင်အရဟံက ရာဇပလ္လင်မှာ တက်နေပုံဟာ အာသောက မင်းကြီးက နိဂြောဓ သာမဏေကို ပြောပုံ၊ သာမဏေလုပ်ပုံနဲ့ တစ်ထေရာတည်း ဖြစ်နေတယ်။

အထက်နားမှာ ကူးပြခဲ့တဲ့အတိုင်း၊ အနော်ရထာ့ အဖေဖြစ်မယ့် ကွမ်းဆော်ဟာ စောင်ချမ်းပင်နတ်က ပြောလိုက်ကတည်းက သရဏဂုံတည်၊ ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်၊ အနုဿတိ ဆယ်ပါးစီးဖြန်းခဲ့သူ၊ နောက် မင်းဖြစ်၊ နောက် အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းလို့ ရဟန်းဝတ်နေသူပါ။ ဒီလို ဖခင်ရဲ့သားဟာ ဗုဒ္ဓတရားကို မကြားဖူးဘဲ အထူးအဆန်းဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ ယုံနိုင်စရာ မရှိဘူး။

ဖြစ်နိုင်တာကတော့ အနော်ရထာရဲ့ အရည်းကြီးဆန့်ကျင်ရေးမှာ ရှင်အရဟံဟာ ဓမ္မကြောင်းဘက်က အားပေးလမ်းပြခဲ့တဲ့ ဆရာတော်တစ်ပါးပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါလိမ့်မယ်။ သူ မလာခင်ကတည်းက ပုဂံမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာကရှိပြီး (အားနည်းချင်တော့ နည်းမယ်)၊ အနော်ရထာကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ပြီး၊ ဗုဒ္ဓတရား ကြားဖူးသိဖူးပြီး ဖြစ်တယ်။ အာသောကနဲ့ နိဂြောဓလို တရားသစ်ကို ခုမှ မိတ်ဆက်ရတာ မဟုတ်တန်ဘူး။

ရှေးက အဖြစ်အပျက်တွေ ဖြစ်ပေမယ့်စာကို သတိထားဖတ်ရင်၊ အရှိကို အရှိအတိုင်းမြင်တတ်ရင် ဘေးချော်ထွက်သွားစရာအကြောင်း မရှိလှဘူး။

စကားပုံတိုင်း ကိုးစားထိုက်ရဲ့လား

စကားပုံဆိုရိုးဆိုတာ ရှေးရှေးပညာရှိတို့ စကားပဲ။ စံထား ကိုးစားထိုက် တာပဲလို့ သာမန်တွေ့သူက ထင်စရာဖြစ်တယ်။ အတော်များများကို သေ သေချာချာ စေ့ငုလေ့လာကြည့်တော့မှ ဒီလိုမဟုတ်သေးပါလား။ စကားပုံ တွေထဲမှာ ကိုးစားလိုက်နာ မှတ်သားထိုက်တာ ပါသလို၊ မကိုးစား မလိုက် နာ မမှတ်သားသင့်တာလည်း ပါသကဲ့သို့ဆိုတာကို ဆင်ခြင်မိတယ်။

ရှေးလူကြီးဆိုတာကလည်း ခေတ်လူကြီးနဲ့ အတူတူပါပဲ။ လူကောင်း ရှိသလို လူမိုက်ရှိတယ်။ လူရိုးရှိသလို လူလိမ် လူကောက် လူလည်လည်း ရှိတာပါပဲ။ တစ်ခါ လူကောင်းလူရိုးရဲ့ စကားက ပြောစမှတ်ကျန်ရစ်သလို လူလိမ်လူလည်ရဲ့ စကားကလည်း တိုတိုနဲ့ ထိထိမိမိလည်း ရှိသမို့ သူတို့လို လူတွေ လောကမှာ ကိုးကားမဆုံး ဖြစ်နေတတ်တယ်။

ဥပမာ- 'အူမ တောင့်မှ သီလ စောင့်နိုင်မယ်' ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားကို ကြည့်။ ဒါ သီလမဲ့ သီလကြောင် ဒုဿီလတွေကြားက ပေါ်ထွက်လာတဲ့ စကားဖြစ်တယ်။ သူတို့လို လူတွေကြား အလွန်ရေပန်းစားခဲ့တာပဲ။ 'မှန် တယ်၊ ကိုယ်မှ စားစရာမရှိတာ ခိုးမှာပေါ့။ လုမှာ တိုက်မှာပေါ့။ အဒိန္နာ

ဒါနာ လုပ်မနေနိုင်ဘူး။ ဟင်းချက်စရာမှ မရှိတာ ကြက်သတ်ရမှာပဲ။ ငါး
မျှားရမှာပဲ။ ဘာပါဏာတိပါတာလဲ။ သွားစမ်းပါ။ ဘုန်းကြီးကျောင်း ပို့
လိုက်စမ်းပါ' ဖြစ်ကုန်တော့တယ်။

ဒါပေမဲ့လို့ ဒါတွေဟာ ခေတ်အဆက်ဆက် လူဆိုးလူမိုက်တွေကြား
တွင်ကျယ်ခဲ့တော့တာကလား။ အဲဒီတော့ လူမိုက်ကြီးက လူမိုက်ကလေးတွေ
ကို လက်ဆင့်ကမ်းကာ သားမြေးမြစ်တွေ ခေတ်တိုင် ရောက်လာခဲ့ပါရော။
လူမိုက်သားမြေးတစ်ဦးက ကြီးပွားအရာရောက်ခဲ့ရင် ပိုဆိုးတယ်။ ဒီလူမိုက်
စကားကိုပဲ လူမိုက်စကားလို့ မမြင်၊ အဆင်ခြင်နည်းတဲ့ လူကောင်းတွေကပါ
အဟုတ်မှတ်ကာ လိုက်နာဟန် လိုက်နာရမယ့် ဘုရားဟောတရားကို ဖြစ်ကုန်
တတ်တယ်။

တကယ် ရိုးသားဖြူစင်တဲ့ ဓာတ်ခံလည်းရှိတယ်။ 'အသေဝနာစ
ဗာလာနံ' ဘုရားဟောရှိတဲ့အတိုင်း လူမိုက်တွေနဲ့လည်း မပေါင်းဘူးဆိုတဲ့
လူမျိုးမှ 'ဪ'၊ သီလဆိုတာ အသက် အသေခံပြီး စောင့်ထိန်းရမှာပါက
လား၊ ထမင်းငတ်သေပစေ၊ ခိုးတော့ မစားဘူး။ သူများအသက်တော့ မသတ်
ဘူး' လို့ မှန်မှန်ကန်ကန် တွေးခေါ်တတ်မယ်။ မိန်းကလေးဆိုရင်လည်း
ငတ်သေပစေ၊ ငတ်တဲ့အတွက် အရှက်မငဲ့တော့ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကာယကို
ငွေနဲ့ လဲပစ်တာမျိုးတော့ မလုပ်ဘူးလို့ ရှောင်နိုင်မှာ၊ အကျင့်သီလ ထိန်းနိုင်မှာ
ဖြစ်တယ်။

အဲဒါက အကျင့်သီလနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သီလကို ချိုးဖောက်ဖို့ ဝန်မလေး
တတ်တဲ့ အကျင့်ပျက်သူများ စခဲ့တဲ့ စကားပုံဖြစ်တယ်။ အလှူအတန်း ဝါ
သနာမပါ၊ ကပ်စေးနဲ့ ကော်တစ်ရာတွေ လက်စွဲစကားပုံကလည်း ရှိသေး၊
'ဝမ်းတော်ဝမှ ဆွမ်းတော်မျှနိုင်မယ်' တဲ့။ စိတ်ဓာတ် ညံ့ဖျင်းသူတွေအနေနဲ့
ဆိုရင်တော့ 'ဟုတ်သားပဲ၊ ကိုယ် အရင်ဝအောင် စားပြီးမှ သူများကို ပေး
ကမ်းစွန့်ကြဲနိုင်မှာပေါ့။ ကိုယ်မှ မဝသေးဘဲ သူများမကျွေးနိုင်ပေါင်' လို့
ပြောမှာ မှုချဖြစ်တယ်။ အခုတောင် ဒီစာကိုဖတ်ရင်း ပြောတဲ့သူက စိတ်ထဲ
ပြောမိမှာဖြစ်သလို ရေးစရာအကွက်ရှာနေတဲ့ ငနဲကလည်း မောင်သာနိုးတော့
ချစရာရပြီကွလို့ အူမြူးနေမှာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်က ဗုဒ္ဓတရားမှာ အတ္တ
ထက် ပရကို ဦးစားပေးကြောင်း ရေးခဲ့စဉ်က မရှက်မကြောက် ပြန်ရေး

လိုက်ကြတဲ့ အတ္တသမားတွေနည်းမှတ်လို့။

အခုလည်း အတ္တပြဿနာပါပဲ။ ငါမှငါဆိုတဲ့ လူမျိုး၊ 'ငါ ဝရမယ်၊ ငါနဲ့ ငါ့သားမယား ဝရမယ်၊ ဘယ်သူသေသေ မပေးဘူး၊ မလှူဘူးကွ' ဆိုတဲ့ လူမျိုးတွေ သည်းခြေကြိုက်အယူအဆကြီးကို ဆန့်ကျင်ဝေဖန်နေရတာ ဖြစ်တယ်။ လုပ်ပါ။ ခင်ဗျားဝအောင် စားပါ။ မလှူပါနဲ့၊ ခင်ဗျားသားမယား ဝအောင်လည်း စားပါ။ မလှူချင်လည်း နေပါ။ ဒါပေမဲ့ ဗုဒ္ဓက အတ္တ အရင်လုပ်၊ ပြီးတော့မှ ပရလုပ်ပါ ဟောတယ်လို့တော့ ကိုယ့် လူယုတ်မာ အကျင့်ကို ဗုဒ္ဓအရေတော်ခြုံမပေးပါနဲ့။

ဇာတ်တော်တွေထဲမှာ သသပဏ္ဍိတဇာတ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ သိကြားက ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်ပြီး ဘုရားလောင်းယုန်မင်းဆီ အလှူခံလာတော့ တခြား တော့ လှူစရာ မရှိဘူး။ ငါ့ကိုယ်ကာယပဲ လှူမယ်ဆိုကာ မီးပုံထဲ ခုန်ချတဲ့ အကြောင်းပါ။ ဒါ ပုံပြင်ပဲ လုပ်မနေပါနဲ့။ ပုံပြင်ဆိုလည်း ဒါဗုဒ္ဓအယူအဆ ကို တင်ပြတဲ့ပုံပြင်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဘုရားလောင်းမို့လို့ လုပ်တာလို့ ပြောလို့ လည်း မရဘူး။ ဘုရားလောင်းဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေအတွက် စံနမူနာ ထားစရာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းတစ်စောင်မှာတော့ ဘုရားလောင်း ဟာ ငတ်ပြတ်နေတဲ့ ကျားသားအမိကို မိမိကိုယ်ကိုယ် ပေးလှူတဲ့အကြောင်း ပါတယ်။ သူ့လို လူတိုင်း မလုပ်နိုင်သော်လည်း သာဓုခေါ်နိုင်ရမယ်။ စံထားဖို့ အလွန်ကောင်းတယ်။

တကယ်ကတော့ ကိုယ်ကျိုးစွန့်တယ်ဆိုတာ တိုင်းပြည်အတွက် လုပ်မယ် လို့ သန္နိဋ္ဌာန် ချထားသူတိုင်းရဲ့ အလုပ်ဖြစ်တယ်။ စစ်သားလေးတစ်ဦးဟာ 'ငါ့အသက်ကို စွန့်လွှတ်ရန် အဓိဋ္ဌာန်ပြုပါ၏' လို့ မနက်တိုင်း အော်ဟစ် ရွတ်ဆိုရတယ်။ ဘုရားလောင်းမှ မဟုတ်ဘူး။

တိုင်းပြည်အတွက် အသက်စွန့်တယ်ဆိုတာ အလကားလူမိုက်အလုပ် ပါကွာ။ ဘာလို့ စွန့်ရမှာလဲ။ ငါ့သား ငါ့မယား ဝမ်းဝ ခါးလှရေး အဓိကပဲ ကွ။ ကိုယ်အကျိုး မရှိရင် ဘာမှ မလုပ်ဘူးမောင်။ မောင်သာနိုး စာပြနေ တာ အခမဲ့ ပြနေတာလား။ ဟား ဟား စသဖြင့် စိတ်ဓာတ် သေးနပ်သိမ် ဖျင်းတဲ့ လူစားများက ပြောခဲ့ ရေးခဲ့ကြဖူးတယ်။ ဒီလူတွေမှာ ကိုယ်ကျိုးမပါ ရင် လုပ်ဖို့ စဉ်းစားလို့ကို ရဟန်မတူကြဘူး။ ပြောတော့လည်း ဒီကိုယ်ကျိုး။

ထမင်းစားရတာ၊ အိမ်သာတက်ရတာလို ကိုယ်သက်သက် လုပ်ရတာတွေကို လူရှေ့သူရှေ့ ထုတ်ပြောရမှာ ရှက်တတ်သလို တခြားအတ္တကိစ္စတွေကို ပါးစပ်ထဲ ထည့်ပြောရမှာ ရှက်တတ်ရတယ်။ ပရကိစ္စကိုပဲ လူယဉ်ကျေးကပြောတတ်ရတယ်။

ဒီလို ကိုယ်ကျိုးသက်သက် ကြည့်သူတွေအတွက် အသုံးဝင်တဲ့ နောက်စကားပုံနှစ်ခုကတော့ အမိနဲ့ ပတ်သက်တယ်။ တစ်ခုက 'ကိုယ် မချည့် အမိသော်လည်း သားတော်ခဲ' တဲ့။ နောက်တစ်ခုက 'ကမ္ဘာမီးလောင် သားကောင်မြေမှာချနင်း' တဲ့။ ကိုယ်မချည့်လို့ သားမတော်တဲ့ အမိ ရှိနိုင်ပါတယ်။ ကမ္ဘာမီးလောင်လို့ သားကောင် မြေမှာချနင်းတဲ့ မိခင်လည်း ရှိနိုင်ပေရဲ့။ (သဲကန္တာရထဲမှာ သားကို ချနင်းတဲ့ မိခင် ရှိဖူးကြောင်း သံယုတ္တ နိကာယ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာမှာ ပါတယ်လို့ မြန်မာစာအဖွဲ့ရဲ့ မြန်မာစကား ပုံစာအုပ်မှာ ဖော်ပြထားတယ်) ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ မိခင်မပီသသူများသာ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မယ်။ မိခင်ပီသသူက မိမိကိုယ်ပေါ်မှာ သားကို ရပ်စေကာ မိမိကသာ မီးလောင်ခံသွားမှာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို မိခင်ပီသသူကလည်း မိခင် အများစု ဖြစ်တယ်။

မိခင်ပီသတဲ့ မိခင်ရဲ့စိတ်ကို မေတ္တာသုတ်မှာ ဘုရားဟောထားတာ ရှိပါတယ်-

မာတာ ယထာ နိယံ ပုတ္တ
မာယုသာ ဧကပုတ္တ မနုရက္ခေ
ဧဝမ္ပိ သဗ္ဗ ဘူတေသု
မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာနံ

မိခင်ဟာ မိမိမွေးထားတဲ့သား
တစ်ဦးတည်းသားကို အသက်နဲ့ စောင့်သလို
အဲသလို သတ္တဝါအားလုံးမှာ
အတိုင်းအဆမရှိ မေတ္တာစိတ် ပွားများရမယ်
ဒီတော့ကာ မိခင်ဟာ မိမိအသက်ရှင်ရေးအတွက် သားကို မြေမှာ ချနင်း
တယ်ဆိုတာ မကြံအပ်၊ မစည်အပ်တဲ့ကိစ္စမျိုးဖြစ်တယ်။ ကိုယ်နဲ့နှိုင်း မရိုင်း

ဆိုသလို ကိုယ်ကျိုးသက်သက်ကိုသာ ကြည့်တတ်တဲ့ ငနဲက ငါသာဆို ဒီလို လုပ်မှာပဲလို့ ကြံစည်တွေးတောပြီး ပြောတဲ့စကား ဖြစ်တယ်။ ဒါကိုပဲ သူ့လိုလူတွေက 'ဟုတ်တာပေါ့၊ ဟုတ်တာပေါ့' ဆိုကာ ဝိုင်းဝန်းလက်ခံကြ ရင်း အစဉ်တည်တဲ့သွားကာ စကားပုံ ဖြစ်လာခဲ့တော့တယ်။

သားကို အသက်ပေးစောင့်ရှောက်တဲ့ မိခင်စိတ်ဓာတ်ကို သတ္တဝါတိုင်း အပေါ်မှာ ထားဖို့ ဘုရားက ဟောခဲ့တာဖြစ်တယ်။ သတ္တဝါတိုင်းအပေါ် မထားနိုင်တောင်မှ ကိုယ့်အမျိုးဘာသာ သာသနာအတွက်တော့ ထားနိုင်ဖို့ ကြိုးစားကြသင့်တယ်။ ဘုရားလောင်းစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ ကိုယ်က ဘုရား လောင်းမဟုတ်ပေမယ့် တတ်နိုင်သလောက် မွေးဖို့ အားထုတ်ကြရတဲ့ စိတ်ဓာတ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘုရားလောင်း စိတ်ဓာတ်ဆိုတာကတော့ ငါသိ သလို သတ္တဝါအပေါင်း သိစေရမယ်၊ ငါ လွတ်မြောက်သလို သတ္တဝါ အပေါင်း လွတ်မြောက်စေရမယ်' ဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်ဖြစ်တယ်။

ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓေယျ ပါဏိနံ၊

မုတ္တော ဗောဓေယျ ပါဏိနံ

ဘုရားလောင်းစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက ခေါ်တာပါ။ နိုင်ငံတကာမှာတော့ အာဇာနည်စိတ်ဓာတ်၊ သူတော်စင်စိတ် ဓာတ်၊ နိုင်ငံသားကောင်း စိတ်ဓာတ် စသဖြင့် အမျိုးမျိုးခေါ်ကြတယ်။ လူ ငယ်လေးတွေကို ငယ်စဉ်ကတည်းက ဒီစိတ်ဓာတ် ရိုက်သွင်းပေးလေ့ရှိကြ တယ်။ ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်မှာလည်း အာရှလူငယ်ခေတ်က-

'တို့တစ်ကိုယ်ကောင်း စိတ်ထားပယ် အများအကျိုးအတွက် ထမ်းရွက် မယ်' လို့ သွတ်သွင်းပေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါကိုပဲ မွန်မြတ်မှန်းမသိ၊ လှောင်ရဲ ပြောင်ရဲတဲ့ လူသိမ်လူနပ်တွေကလည်း ပေါ်လာဖူးရသေး။

အခု တင်ပြတဲ့ထဲမှာ ဥပမာသဘောသုံးတဲ့ စကားပုံတွေ မပါတာ သတိ ပြုပါ။ 'ဘနဖူး သိုက်တူး' ဆိုတာ မိမိအဘရဲ့ နဖူးကို သိုက်တူးရမယ်လို့ လမ်းညွှန်တာ မဟုတ်သလို လူတွေဟာ အဘရဲ့ နဖူးကို သိုက်တူးလေ့ရှိကြ တယ်လို့ လူ့သဘာဝကို သရုပ်ဖော်တာလည်း မဟုတ်ဘူး။ လူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကိုသာလျှင် လက်ညှိုးညွှန်ကာ သူကတော့ အဘနဖူး သိုက်တူး သလို လုပ်နေလေရဲ့လို့ ပြောဆိုသုံးနှုန်းတာ ဖြစ်တယ်။ အလားတူ 'ဘယ်သူ

သေသေ ငတေမာပြီးရော့' ဆိုတာလည်း လမ်းညွှန်ချက် မဟုတ်၊ လူ့သဘာဝ
 သရုပ်ပြလည်း မဟုတ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ အပြုအမူနဲ့ ပတ်သက်လို့
 ဥပမာ အလင်္ကာသဘော သုံးရတာသာ ဖြစ်တယ်။ 'အူမတောင့်မှ သီလ
 စောင့်နိုင်မယ်' စတာတွေကတော့ ဥပမာသဘော သုံးရတာကို မဟုတ်ဘူး။

ဖြီးချင်သူနဲ့ တကယ်တတ်ကျွမ်းသူ

ဧပြီလထဲတုန်းက မှန်လုံဘတ်စ်ကားကြီး စီးပြီး အညာတစ်ခွင် ခရီးလှည့်ခဲ့ရာ ကားပေါ်မှာ ရုပ်ရှင်တွေပြနေတော့ မကြည့်ချင်ဘဲ ကြည့်နေရတော့တယ်။ ရေဒီယိုလာတဲ့အချိန်မှာဘဲ ကိုယ့်ရေဒီယိုကိုယ် ကပ်နားစိုက်နေလို့ မကြည့်ဘဲ ရှောင်နိုင်ခဲ့တာ။ ဒီကော့ မတော်မလျော်တွေက တွေ့ရတော့တာကလား။ တစ်ကားမှာ တက္ကသိုလ်နောက်ခံဆိုပြီး ရိုက်ရာမှာ 'ရိုးလ်ဝမ်း'၊ 'ရိုးလ်ဝမ်း' လုပ်နေတာ ကြားရတယ်။ နားကလောလိုက်တာ။ သူတို့ခေတ်မှာ Roll Number One ကို ဒီလိုပဲ ခေါ်နေကျထင်ပလို့ တွေးမိတယ်။ အဲဒီ 'ရိုးလ်ဝမ်း' ကပဲ အိုင်စတိုင်းအကြောင်း ပြောရာမှာ မင်းသမီးကြီးတစ်ယောက်က “ရှင်နဲ့ ကျွန်မနဲ့သာ ညားရင် ရတဲ့ကလေးဟာ ကျွန်မလိုလှ၊ ရှင့်လို ဦးနှောက်ကောင်းမှာ” ပြောလို့ အိုင်စတိုင်းက “ငါ့လို အရုပ်ဆိုးပြီး မင်းဦးနှောက်မျိုးဆိုရင် မခက်ပါလား” လို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ် လုပ်နေလို့ စိတ်ညစ်ရတယ်။ ဗြိတိသျှ ပြဇာတ်ဆရာကြီး ဂျော့ဂျ်ဘားနတ်ရှော့(George Bernard Shaw) ရဲ့ စကားကို အိုင်စတိုင်းစကား လုပ်ပစ်လိုက်တာများအံ့ပါရဲ့။ မသိရှာလို့ပေါ့လေ။ ဒါပေမဲ့ မသိဘဲနဲ့ ဘာလို့ နိုင်ငံခြားအမည်

ထည့်ကြွားချင်ရသလဲ။ ထည့်ချင်လည်း မေးမြန်းပေါ့။ အခုတော့ စုံစမ်းမေး
မြန်းသမှု မပြုဘဲ ရုပ်ရှင်ထဲ ထည့်သုံးလိုက်တော့ (ဗဟုသုတနည်းတဲ့) ကြည့်
တဲ့လူအများစု အမှတ်မှားသွားနိုင်တယ်။

ဟိုတလောဆီကလည်း တီဗီကလာတဲ့ ကားတစ်ကားမှာ အဲဒီလိုပဲ
နိုင်ငံခြား ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ပြောစကားကို လူချင်းမှား ကိုးကားသွားတာ သတိ
ထားလိုက်မိဖူးတယ်။ ကျွန်တော် ရုပ်ရှင်မကြည့်အားပါဘူး။ သူများကြည့်
နေတဲ့နား ဖြတ်သွားမိလို့ တစ်စွန်းတစ်စ ကြားလိုက်မိတာပါ။ ဒါပေမဲ့ ရုပ်ရှင်
ဆိုတော့ ကိုယ်နဲ့ တယ်မဆိုင်လို့ မေ့မေ့ပျောက်ပျောက်ပါပဲ။ အခုဟာက
လွန်လွန်းအားကြီးလို့၊ လောလောလတ်လတ်ဆိုသလို ဖြစ်နေလို့ ထည့်ရေး
လိုက်တာ။ စာထဲပေထဲ မတော်တရော် မဟုတ်တမ်းတရမ်း ရေးလာတာမျိုး
မှ စကားလုပ် ပြောချင်တယ်။ ဒါတောင် ဘာသာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးက
သာမန် အင်္ဂလိပ်စကားပုံလေးကို ရှိတ်စပီးယား ပြောပါတယ်ဆိုတာမျိုးကျ
အသေးအဖွဲ့မို့ ဥပေက္ခာပြုလိုက်ပါတယ်။

စာရေးတယ်ဆိုတာ တစ်ဖက်သားကို စာနဲ့ စကားပြောနေတာ ဖြစ်
တယ်။ ကိုယ်ပြောတဲ့စကားအတွက် အင်မတန် တာဝန်ကြီးပါတယ်။ မပေါ့
ဆရဘူး။ ကိုယ်တိုင်က နားလည်မှ သိမှ ရေးသင့်တယ်။ ကိုယ်တိုင်ကမသိဘဲ
ရေးတယ်ဆိုတာ လတ်တလောလူပြန် အထင်ကြီးတာ ခံရနိုင်သော်လည်း
နောင်တတ်သိသူနဲ့ တွေ့သွားရင် အနည်းဆုံး အထင်သေးခံရမယ်။ မြန်မာ
စာ ပညာရှိကြီးဆိုသူတစ်ယောက်ရဲ့ စာအုပ်ထဲမှာ ဟောဒီလို ရေးထားတယ်-

ပကတိသော အက္ခရာများ၌ စကားပြောဆိုရနိုင်လောက်သည်ထိ အသံ
မရှိ။ ယင်းသို့ မရှိသောကြောင့် ရှေးဦးစွာ အက္ခရာများကို အသံထွက်အောင်
လုပ်ယူရသည်။ သို့ဖြစ်သော် အသံထွက်အောင် မည်သို့လုပ်မည်နည်း . ။
အသံထွက်အောင် အက္ခရာများကို သရနှင့် တွဲပေးရသည်။

ဒီစာပိုဒ်လေးကို အိမ်အလည် ကြွလာတဲ့ စာတတ်ပေတတ် ဦးပဉ္စင်း
တစ်ပါးကို ပြကြည့်တော့ “ဟာ ဒါအက္ခရာဆိုတာ ဗျည်းနဲ့သရကို ခေါ်တာ
ဆိုတာလောက်ကိုမှ နားမလည်တာပဲ” လို့ ကောက်ကာငင်ကာ ပြောပြ
တယ်။

ပြောပေမှာပေါ့။ သူ ကိုရင်လေးဘဝ သဒ္ဒါသုတ်စဉ် စကျက်ရကတည်း။

ကိုက “အက္ခရာ ပါဒယော ဧကစတ္တာ လီသံ” ဆိုတာကို အော်ကျက်လာရတာကိုး။ သရ ရှစ်လုံး၊ ဗျည်း သုံးဆယ့်သုံးလုံး၊ ပေါင်းလေးဆယ့်တစ်လုံးကို အက္ခရာခေါ်တယ်ဆိုတာ နားလည်လာခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလည်း ရဟန်းဘဝက သင်ဖူးခဲ့ကြောင်းကို သူ့စာထဲမှာ “အတ္ထော အက္ခရာ သညာတော” လို့ ညွှန်းထားတာက ပြနေတယ်။ တစ်နေရာမှာလည်း ဗျည်းကို သရနဲ့ ပေါင်းပေးရတာ ရေးပြန်တယ်။ အရောရော အထွေးထွေးတွေ ဖြစ်ကုန်ပြီနဲ့တူရဲ့။ ဒါမှမဟုတ် ဗျည်းနဲ့ အက္ခရာတူတယ်။ သရက တသီးတခြားလို့ နားလည်နေတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်။

သူ ဒီကိစ္စတွေကို ခြေခြေမြစ်မြစ် နားမလည်ဘဲ ဖြီးနေတာဖြစ်ကြောင်း ရှေ့နားမှာ တွေ့ရပြန်တယ်-

သရကို ဆိုပြန်ရင်လည်း အသံကား ရှိပါ၏။ သို့သော် ရုပ်အမှီ မရသောကြောင့် အသံထွက်စရာ မရှိပေ။ ဗျည်းနှင့်သရ သူတို့ချင်း ထိတွေ့နှောစပ်မိမှသာ အသံကို လိုသလိုထွက်ဆိုစေနိုင်ကြသည်။

ခက်ပဲ ခက်ရချည်ရဲ့။ ‘အ’ ဆိုတာ သရတစ်လုံးတည်းပဲ။ အသံထွက်လို့ မရဘူးလား။ ‘အာ’ ကော၊ ‘ဥ’ ကော။

ဆက်ဖတ်လိုက်တော့ ‘အက္ခရာ’ နဲ့ ‘ဝဏ္ဏ’ ခွဲခြားပြထား လိုက်ပုံက- အက္ခရာ သဒ္ဒါသည် အနက်ကိုသာ ဖော်ပေးတတ်၏။ အနက်ကို ထုတ်လုပ်သော ပုဒ်သာ ဖြစ်သည်။ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို မပြနိုင်။ မယ်ဗမာအလှ ပြပုဒ်မျိုးမဟုတ်။

ဝဏ္ဏ သဒ္ဒါကား နှစ်ဖက်ချွန် သဘောမျိုးတည်း။ ဤအက္ခရာကား ဝိုင်းဝိုင်း၊ ဤအက္ခရာကား ပြားပြား၊ ဤအက္ခရာကား သုံးမြောင့်၊ လေးထောင့် စသည်ဖြင့် အက္ခရာတို့၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကိုလည်း ပြ၏။ အနက်ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြပေးသေး၏။

ဝဏ္ဏဆိုတာ အဆင်းကို ပြောတာလို့ တော်တော်များများသိကြတဲ့အသိနဲ့ ဖြီးလိုက်တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သဒ္ဒါကျမ်းတွေမှာ အများအားဖြင့် ဝဏ္ဏနဲ့ အက္ခရာကို အတူတူလို့ ဆိုကြပြီး သက္ကဋ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတွေမှာသာ သရမပါတဲ့ ဗျည်းလို့ အသံကို ဝဏ္ဏ၊ ဗျည်းနဲ့ သရတွဲတာကို အက္ခရာ ခေါ်ကြောင်း မကြားဖူးဘူးလို့ ပြနေတယ်။

တကယ်ကတော့ အကွရာကို ရေးထားတဲ့ဟာလို့ နားလည်နေကတည်းက စမှားခဲ့တာပါပဲ။ အရေးအသားဆိုတာ နောက်မှပေါ်တာ။ အရေးအသား မပေါ်ခင် နှစ်အထောင်ထောင်ကတည်းက နှုတ်တိုက်ချပေးရင်း ဗျည်းတွေ၊ သရတွေ၊ အကွရာတွေကို ပြောဆို သုံးနှုန်းလာခဲ့ကြတာ ဖြစ်တယ်။ နောက် ဆက်ရေးတာတွေကလည်း ရဟန်းကျောင်းမှာ ကစည်းတို့၊ ရူပသိဒ္ဓိတို့ ကျကျ နန မသင်ခဲ့ဖူးကြောင်း ပြနေတယ်-

ပါဠိဗျည်း ၃၃ လုံးတွင် နောက်ထပ် မြန်မာဗျည်း အောက်မြစ်နှင့် ဝစ္စပေါက် ဖြည့်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာဗျည်း ၃၅ လုံးအထိ ရှိသောဟူ၏။

ပါဠိမှာ အောက်မြစ် ဝစ္စပေါက် မရှိတာတော့ ဟုတ်ပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ဒီနှစ်ခုဟာ ဗျည်းနှင့် ဆိုင်သလား၊ သရနဲ့ဆိုင် သလားဆိုတာကိုတော့ သဒ္ဒါ သင်ဖူးမှ သိမယ်။

ဒါကတော့ အခြေခံသဒ္ဒါ မတတ်ရှာသူရဲ့ အဖြစ်ပါ။ သဒ္ဒါ စသည်လည်း အထိုက်အလျောက် သင်ဖူးပြီး မြန်မာစာပေ နှံ့စပ်သူလို့ ကျွန်တော် အပါအဝင် အများက လေးစားသူများလည်း အစဉ်အလာ နည်းမှားကြီးကို မဆင်မခြင် တွယ်ဖက်နေလို့ မှားရတာများလည်း တွေ့ရသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ် ကိုင်ခဲ့ရတဲ့ ဆရာကြီး တစ်ယောက်ရဲ့ ကျမ်းထဲမှာ ဒီလိုဖတ်ခဲ့ မှတ်သားခဲ့ဖူးတယ်-

ဤအရာ၌ ကဝိကဏ္ဍပါသ ကျမ်းတွင် အ ဣ ဥဟူသော ရသသရ သုံးလုံးနှင့်အတူ အာ ဤ ဦ စသော ဒီဃသရတို့ကိုပါ သက်သံဟူ၍ သုံးခဲ့၏။ ယင်းသို့ ဆိုခြင်းသည် ရွတ်ဆို စီကုံးသောသူ၏ ရွတ်ဖတ်ခြင်း၌ အားမာန်ကြီးကုတ် လုံ့လထုတ်ခြင်းမရှိ၊ ပကတိသော အသံဖြင့်သာ ရွတ်ဆို စီကုံးခြင်းကို ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်။ ဤသက်သံကာရန် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသည် ရသလည်း မည်၏။ လဟုလည်း မည်၏။

ကျွန်တော် ရေးဖူးတဲ့အတိုင်းပဲ မြန်မာစာ အရေးအသားမှာ 'အ'က အသံ နှစ်သံထွက်နေတယ်။ ပထမအသံက 'အမိ'၊ 'အဘ' တို့မှာပါတဲ့ အသံ၊ 'မကြာဝက်' လို့ ခေါ်ကြတဲ့အသံ။ ဒုတိယအသံက ကျီးကန်းအော်တဲ့ 'အ-အ' အသံ၊ 'လူအ' မှာပါတဲ့အသံ။ မြန်မာအဘိဓာန်မှာ 'အာ' လို့ ပြထားတယ်။ ပထမအသံ၊ မကြာဝက် အသံက သာ ရသဖြစ်တယ်။ တို့

တယ်။ လဟုသံ ဖြစ်တယ်။ သက်သံထဲမှာပါတဲ့ အသံက ဒုတိယအသံ၊ ရသမဟုတ်ဘူး။ ဒီအသံကိုမှ 'ရွတ်ဆိုသောသူက အားမာန်ကြီးကုတ် လုံ့လ ထုတ်' ပြီး ဒီဃ မက ပြုတသံထိ ဆွဲငင်ရွတ်ဆိုနိုင်တာဖြစ်တယ်။ 'အမေ' မှာ ပါတဲ့ 'အ' ကို ဘယ်လို တအားဆွဲငင်ဟစ်လို့မှ မရပါဘူး။

ဒါ အစဉ်အလာ ဆရာ ဆရာတွေ ဆိုမိန့်တာ မှတ်ထားပြီး မှားသွား တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီစာအုပ်ထဲမှာပဲ ကျန်တဲ့နေရာတွေမှာ ဆရာကြီး ထောက်ပြ တာတွေကတော့ အဖိုးတန်လှတယ်။ ဥပမာ တချို့ဆရာတွေမှာကြတဲ့ 'သြ' သရနဲ့ ပတ်သက်ပြီး 'ကာရန်ငယ်ခြောက်ဆယ့်လေးပါး ဇယားကွက်' မှာ ဒီလို ပြထားတယ်-

အော် အော့ အေး (ဝစ္စပေါက် ပါတယ်)

နောက် 'အက္ခရာ လွှဲပြောင်းရေးသားအပ်သော ကာရန်' ဆိုတဲ့ ဇယား မှာတစ်ခါ-

သြ သြ သြး (ရှေ့ထိုး၊ အောက်မြစ်၊ ဝစ္စပေါက်တွေနဲ့) ဆက်လက်ပြီး

သြ-သြ-သြးတို့ကို သြော် - သြော့ - သြော ဟူ၍ ရေးထုံးရှိ၏။ ဤ နည်းတူ ဥ-ဥိ-ဦး တို့ကို ဥ- ဥါ - ဥါး ဟူ၍လည်း ရေးထုံးပြုကြ၏။

အောင် အောင့် အော်း ဟူသော ရေးထုံးသည် ကား အော် - အော့ -အေးဟူသော ကာရန်တွင် ပါဝင်ပြီဟုမှတ်။

ပုစွန်တောင် ရွှေကျင်ကျောင်းတိုက် မဟာနာယက ဆရာတော် ဦးကော သလ္လ (အစိုးရ ဓမ္မာစရိယ၊ ဘီအေ ရန်ကုန်၊ ဘီအေ ဂုဏ်ထူး၊ လန်ဒန်) ပြုစုတဲ့ 'ဗြဟ္မနိရုတ္တိ နယသင်္ဂဟ' ခေါ် 'မြန်မာစကားလုံး ပြောင်းထုံးကျမ်း' မှာ 'မြန်မာ သရကာရန် ဌာန်ကရိဏ်းပြဇယား (၂) မူလ သရအက္ခက်မှာ 'အု - အူ - အူး၊ အော့ - အော် - သြ' တို့ကို ပြထားပြီး ဝဂ်စ သံ ယုတ် သတ်ဖို့အက္ခက် အောက်မှာ 'အွတ်၊ အွပ်' တို့ကို ပြထားကာ သတ်မအောက် မှာ 'အွန်၊ အွန် အွန်း' လို့ ပြထားတာကို တွေ့ရတယ်။ 'အို - အို - အို' နောက်မှာ 'အုတ်၊ အုပ်' နဲ့ 'အုန်၊ အုန် အုန်း' တို့ကို တွေ့ရတယ်။

ဒါ ကျမ်းတတ် စာတတ်၊ ခေတ်မီ ဘာသန္တရဆေက ဖြစ်တော်မူတဲ့ မြန်မာဆရာတော်တစ်ပါးရဲ့ အဆိုအမိန့်ဖြစ်တယ်။ စာမျက်နှာ တစ်ထောင်

နိုးပါး (အတိအကျ ၈၉၁) ရှိတဲ့ ဆရာတော်ရဲ့ စာအုပ်ကြီးထဲမှာ မှတ်သား စရာတွေ တင်းကျမ်းဖြစ်တယ်။ တချို့ကို ကူးယူ ဓမ္မဒါန (သာဟိစ္စ ဒါန) ပြုရရင်-

ပါဠိ ပိဋကတ်တော် ရောက်စအခါက သူ၏ မူလ အသံအတိုင်း လက်ခံ ရွတ်ဆိုလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်း သိရှိနိုင်သည်။ မြန်မာ ဘာသာစာပေအရေး အသား အနယ်ထိုင်ကာ ကျယ်ပြန့်လာသော အချိန်အခါဝယ် ရွတ်နည်း ရွတ်ဟန် အသံအနေအထားအရာ၌ မြန်မာက ဝါးမျိုလာခဲ့တော့သည်။ .
..မြန်မာသင်ပုန်းကြီး၏ အသံထွက်ဩဇာသည် ပါဠိအပေါ်၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်လာရတော့သည်။

“ငါတို့ ပရိတ်တတ် ကမ္မဝါစာတွေ နေရာမှ ကျပါမည်လား” စသဖြင့် အကျယ်အကျယ်မငြိမ်းဖွယ် တွေးစရာမလို။

အနက်သဘောကို နားလည်မှသာ လိုရင်းပါတကားဟု အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းနိုင်ကြပါစေတည်း။

စာသမား ပေသမား ပီသပါစေ

စာဖတ်ကြဖို့၊ ဗဟုသုတ ရှာမှီးကြဖို့ ရေးရလွန်းလို့ လက်တောင်ညောင်းလှပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ရေးလည်း မောင်ရေးပါပဲ။ တယ်အကြောင်း မထူးချင်ဘူး။ တချို့က မဖတ်ဘူး။ တချို့က ကိုယ်နဲ့မဆိုင်ဘူး ယူဆပုံရတယ်။ ဆင်ခြင်ရကောင်းမှန်း မသိဘူး။ အရပ်သားကို ထားလိုက်ပါတော့။ စာသမား ပေသမားကတော့ ကိုယ့်အမျိုးသားစာပေကို လေးစားဖို့ကောင်းသလို ကိုယ့်သိက္ခာကိုလည်း ထိန်းဖို့ကောင်းတယ်။ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ၊ သတင်းထောက်၊ အယ်ဒီတာ၊ စာပြင်ဆရာ၊ စာပေလုပ်ငန်းထဲ ပါဝင်နေသူ မှန်သမျှ မြန်မာမှု ဗဟုသုတ အခြေခံရှိကာ မြန်မာစာ သတ်ပုံသတ်ညွှန်းလောက်တော့ ကျွမ်းဖို့သင့်တယ်။ ခဲရာခဲဆစ် မဟုတ်တောင် အခြေခံတော့ တတ်ရမယ်။ မြန်မာ့နောက်ဆုံးမင်းဆက်ဟာ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ဖြစ်တာ သိရမယ်။ စာသင်ကျောင်းကို ယပင့်မှန်း သိရလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးတွေကို မဂ္ဂဇင်းတွေက ဖော်ပြကြတဲ့အခါ၊ ပါလာတတ်တဲ့ အမှားတွေကို လေ့လာကြည့်တဲ့အခါ ပမာဒလေခ သတိချွတ်ယွင်းလို့ မှားသွားရတာရှိသလို အယ်ဒီတာနဲ့ စာပြင်ဆရာတို့က မြန်မာစာမကျွမ်း

တာလည်း တစ်ကြောင်းဖြစ်တာ တွေ့ရတယ်။ ဥပမာ ရေးလိုက်တာက 'မှ'၊ မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ 'မှာ' ဖြစ်သွားတယ်။ 'ပျံလေတဲ့ ငှက်ခါး နားခါမှ သိမယ်' သဘောရေးချင်တာ။ ရေးလိုက် ကို မရဘူး။ 'နားခါမှာ' လို့ချည်း ရေးချနဲ့ ဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်။ အလားတူပဲ 'သွားနေကျ'၊ 'လာနေကျ'၊ 'စားနေကျ ကြောင်ဖား' တို့ကို ယပင့်နဲ့ ရေးလိုက်ရင်လည်း ရရစ်နဲ့ 'ကြ' ဖြစ်ကုန်တယ်။ 'ဆုံစည်းရာ' ကလည်း 'ဆုံဆည်းရာ' ပဲ။

အမှားလည်း တော်တော်များများ တွေ့ဖူး။ ကိုယ့်ရှေ့မှာ လာမှားနေလို့ နဖူးတွေ့သင်ဖူးပြီး သင်မရလို့ လက်မှိုင်ချရတာကတော့ ဖူးနဲ့ ဘူး၊ ပဲနဲ့ ဘဲပါပဲ။ 'ဒီလောက်မိုက်မဲတာ မကြုံဖူးပါဘူး' ဆိုတာကို ကွဲကွဲပြားပြားမရေး တတ်ဘူး။ 'မကြုံဘူးပါဘူး' ချည်းဖြစ်နေတယ်။ 'ဒါပဲ၊ သူပဲ၊ သိသားပဲ' ဆိုတာတွေက ပဲ။ 'မသိဘဲ၊ မလုပ်ဘဲ၊ မပြောဘဲ' တို့က ဘဲ ဆိုတုန်းကတော့ သိသလိုလိုနဲ့၊ 'မသိတာပဲ' ကျ ဘဲ လုပ်နေတယ်။ ဒါ 'မ-ဘဲ' ပုံစံမဟုတ် ဘူး။ စာရေးရင် 'မသိခြင်းကပဲ၊ မသိခြင်းကသာလျှင်' ဖြစ်မယ်။ 'မမြဲခြင်း ပဲ မြဲတယ်' ဆိုတာ 'မမြဲခြင်းသာလျှင် မြဲ၏' လို့ ပြောတာ၊ နာမ်ပုဒ်နောက် 'သာလျှင်' အဓိပ္ပာယ်နဲ့ 'ပဲ' လိုက်တာ။ 'ဘဲ' မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းပြလည်း မရပါဘူး။ လူသာ မောရတယ်။

တချို့ကျတော့လည်း သတ်ပုံတစ်ခု၊ အသုံးအနှုန်းတစ်ခုကို အသည်းထဲ စွဲနေတာ၊ ပြင်လို့မရတော့ဘူးနဲ့ တူပါရဲ့။ ဒီတိုင်း သူသိထားတဲ့အတိုင်းပဲ ပေကပ်တွယ်ဖက်နေတော့တယ်။ ကျွန်တော် အမြွှာတူမလေးနှစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်က ဝင်းလက်၊ လင်းလက်လို့ အမည်ပေးခဲ့တယ်။ သူတို့ကို ကျောင်း စထားတော့ စာရင်းထွက်လာတဲ့အခါ 'ဝင်းလဲ့'၊ 'လင်းလဲ့' ဖြစ်နေလို့ မဟုတ် ရပါဘူး။ 'လကသတ်ပါ' လို့ ကျောင်းကို မနည်းရှင်းပြပြီး အပြင်ခိုင်းရတယ်။ ကြာပါပြီ။ ခုဆို တစ်ယောက်က (လင်းလက်က) ကလေးအမေတောင် ဖြစ်နေပါပြီ။

တစ်နေ့မနေ့က မဂ္ဂဇင်းတစ်ခုမှာ ကျွန်တော်က လှူဒါန်းသူ 'မျိုးခင် လေး' လို့ ရေးပေးလိုက်တာ 'ခင်မျိုးလေး' ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါ သတိလက် လွတ် ဖွားသွားတာမဟုတ်၊ မြန်မာမိန်းကလေးအမည်နဲ့ ခင်နဲ့ စရိုးဖြစ်တယ်။ မျိုးစတာ မကြားဖူးပါဘူးဆိုပြီး တကူးတက ပြင်ပေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်

မယ်။ 'လက်' ကို 'လဲ့' လို့ လုပ်ပေးတာမျိုး ထားပါတော့၊ ဒါက လူနာ မည်တွေ၊ သိပ်အရေးမကြီးပါဘူးလို့ ပြောမယ်ဆို ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒေသအမည်၊ ဒေသမှ ရန်ကုန်နားက ဒေသဆိုရင်တော့ကော။

မြန်မာစာပေမှာ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်ဆိုတာ အထူးပြောနေစရာ မလိုပါ ဘူး။ သူတို့ စာပေတွေကို ကျွန်တော်တို့ တလေးတစား ထိန်းသိမ်းကြရလိမ့် မယ်။ စာတစ်လုံး သတ်ပုံအတိမ်းအစောင်း မခံနိုင်ဘူး။ တစ်ခါ ရန်ကုန် မှာနေရင် ဟိုတစ်ဖက်ကမ်းက ဒလကို သိရမယ်၊ တွံတေးကို သိရမယ်၊ တွံတေး တောကြီးတန်းကို သိရမယ်။ ဒါလောက်မှ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတမရှိ လို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ။

မင်းရဲကျော်စွာဆိုတာ မြန်မာ့သမိုင်းမှာ ရှားရှားပါးပါး သူရဲကောင်းပါ။ ဆင်ပေါ်ကကျ၊ ဒဏ်ရာတွေနဲ့ ရန်သူ့လက်ထဲရောက်တာတောင် အလျှော့ မပေး၊ ရန်သူမင်းက သားလို မွေးစားပါမယ်ဆိုလည်း အဖေမဲ့သူ မဟုတ်ဘူး။ တိုင်းပြည်တစ်ဝက် စိုးစံပါပြောလည်း တိုင်းပြည်မဲ့သူ မဟုတ်ဘူး။ ဆေး သောက်ပြီး အရပ်ပြန်ပါပြောလည်း သေခြင်းမဲ့သူ မဟုတ်ဘူးပြန်ပြောကာ အသေခံသွားခဲ့သူ။ သူသေတော့ ရန်သူမင်း (ရာဇာဓိရာဇ်) က ဂူသွင်းဘုရား တည်ကာ အမျှဝေခဲ့တယ်။ ဒါကို ဆရာမင်းသုဝဏ် မော်ကွန်းထိုးခဲ့ပုံ က-

လှံစားကို လှံ စစ်မြေထဲ၌
မင်းရဲကျော်စွာ စေတီသာကို
ရာဇာဓိရာဇ ရေစက်ချလျက်
အမျှယူလေ သုံးကြိမ်ဝေသည်
မြိုင်ခြေဒလ တောကြီးတန်း

ဒီကဗျာကလေးဟာ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်အနေနဲ့ ကြည့်ကြည့်၊ ကဗျာအနေ နဲ့ ကြည့်ကြည့်၊ အရသာ ရှိလွန်းလို့ စာပေဝါသနာပါသူ လူငယ်တိုင်း အလွတ်ကျက်ထားသင့်တယ်။ ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်စာ သင်သူပါ။ ဒါပေမဲ့ မြန်မာက အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သင်ရတဲ့ အတန်းမှာ ဒီကဗျာကို လေ့ကျင့် ခန်းအဖြစ် ထည့်ပေးလေ့ရှိတယ်။

အဲ-ဒီကဗျာကို မင်းသုဝဏ် ကဗျာပေါင်းချုပ် စာအုပ်ကြီးထဲမှာ ပါလာ တော့ နောက်ဆုံးပါဒက-

မြိုင်ခြေ ဒလ တောတန်းကြီး

ပါတဲ့၊ ကျော်မကောင်း ကြားမကောင်း။

ဒါ ပမာဒလေခလား။ မတော်တဆ ချွတ်ချော်သွားတာလား။ မဟုတ်
ရေးချ မဟုတ်ပါဘူး။ စာပြင်တဲ့ လူ၊ ဝါ၊ အယ်ဒီတာက မူရင်းထဲမှာ 'တော
ကြီးတန်း' လို့ တွေ့ပါတယ်။ တွေ့ရက်သားနဲ့ ပညာရှိကြီးက 'တောကြီး
တန်း' လို့တော့ မြန်မာစကား မရှိနိုင်၊ အရင်စာအုပ်က စာစီမှားတာ ဖြစ်ရ
မယ်။ အမှန် တောတန်းကြီးဖြစ်ရမယ်လို့ တွေးထင်ကာ ပြင်လိုက်တာဖြစ်ပါ
လိမ့်မယ်။ ဝင်းလက်၊ လင်းလက် မဖြစ်နိုင်၊ ဝင်းလဲ့၊ လင်းလဲ့ ဖြစ်ရမယ်၊
မျိုးခင်လေး မဖြစ်နိုင်၊ ခင်မျိုးလေးဖြစ်ရမယ် တွေးနည်းမျိုး။

ဒီတော့ ရန်ကုန်ရောက်နေပါလျက် တစ်ဖက်ကမ်းက ဒလ တောကြီး
တန်း မသိတဲ့ ဒေသန္တရ ခေါင်းပါးသူရဲ့ လက်ထဲမှာ မြန်မာ့သူရဲကောင်းရဲ့
ကမ္ဘာမကျေ သတ္တိကို မြန်မာ့ထိပ်တန်း ကဗျာကဝိက အံ့မခန်း ရေးဖွဲ့မော်
ကွန်းထိုးထားတဲ့ ကဗျာ ပျက်စီးခြင်းငါးပါး တိုင်ပါလေရော။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ခံလိုက်ရတာကတော့ ကျွန်တော်က ခရစ်ယာန်
ကမ္ဘာဦးကျမ်းစာထဲက အာဒံနဲ့ ဧဝအကြောင်း တစ်နေရာမှာ ထည့်ရေးတော့
ဖန်ဆင်းသူဘုရားကို ကျွန်တော်က 'ဒေဝ' လို့ ရေးလိုက်တယ်။ စာထဲမှာ
'ဒေဝ' ဖြစ်နေပါလေရော။ စာစီသူ၊ ဒါမှမဟုတ် စာပြင်သူက ပါဠိစကား
'ဒေဝ' ကို မတွေ့ဖူး၊ မကြားဖူးရှာပဲကိုး။ ရောသွားတော့တာပဲ။ ကျွန်တော်
ရဲ့ ပုဂံခေတ် နောက်ခံဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲမှာ ဘုရင့်အမည်ကို အနိရုဒ္ဓ သုံးမိတော့
ဝေဖန်ရေးသမားဆိုသူတစ်ဦးက အနော်ရထာ ဒါမှမဟုတ် အနုရုဒ္ဓဖြစ်ရ
မယ် ဝေဖန်ခဲ့သေးတာကလား။ ပါဠိသာ မြင်ဖူးပြီး သက္ကဋမတွေ့ဖူးတာ။

လွန်ခဲ့တဲ့ ငါးနှစ်လောက်က ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် Pil-
grimage to Great China, ဟိန္ဒူဘာသာပြန် 'မဟာစိန ယာတြာ' ကို
မြန်မာလို နည်းနည်းချင်း ပြန်ကာ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှာ ထည့်ခဲ့တယ်။
ခေါင်းစဉ် ကျွန်တော်ပေးခဲ့တာက 'မဟာ စိန့်တိုင်းခရီး'။ မဂ္ဂဇင်းထွက်လာ
တော့ ခေါင်းစဉ်က 'မဟာစိမ့်တိုင်းခရီး' ပါတဲ့။ ခေါင်းစဉ်ကိုပဲ မှားတော့
တာ။ 'မ' သတ် မဟုတ်ပါဘူး။ 'န' သတ်ပါ ရှင်းပြရတာပလေ။ ဟော
အခု ဒီဆောင်းပါးကို ပြန်လည်ဖော်ပြတော့လည်း 'မဟာစိမ့်တိုင်းခရီး' ပဲ။

ကျွန်တော်ကလည်း ပြင်မပေးလိုက်မိ။ ကျွန်တော့်အပြစ်ပါ။

တရုတ်ပြည်ကို အင်္ဂလိပ်က China လို့ ခေါ်တာဟာ မူရင်းက Cina ဖြစ်တယ်။ 'ကျိန' လို့ အသံထွက်တယ်။ 'ကျိန' ကို မပီလို့ 'ချိန' အသံ ပြောင်း၊ နောက် 'ချိုင်းနား' ပြောင်းရေးတော့လည်း h တစ်လုံး ထိုးထည့်ပေး က China ဖြစ်သွားတာပါ။ လာတင်စကားမှာတော့ Sina လို့ဖြစ်ကာ အခုထိပဲ 'တရုတ်စွယ်စုံကျမ်း' ကို Encyclopedia Sinica, 'တရုတ် ရသ့ ဆက်ဆံရေး' ကို Sini-Russian relations လို့ သုံးတုန်းပါပဲ။ ရှေးမြန်မာတွေက မြန်မာ့ထုံးစံပါဠိ အဆုံးဗျည်းပေါ် အသတ်တင်ကာ 'စိန' ကနေ 'စိန့်' တိုင်းလို့ ခေါ်ခဲ့ကြတယ်။

ဒါတွေကို ဗဟုသုတ မရှိခဲ့လေတော့ စိန့်တိုင်းကနေ မသတ်ကြီးနဲ့ စိမ့်တိုင်း ဖြစ်သွားရတာပါပဲ။ အခု ကျွန်တော်ရှင်းပြသလို မရှင်းတတ်တောင် မြန်မာစာပေမှာ တရုတ်ကို 'စိန့်' ခေါ်တာလောက်တော့ သိထားဖို့ကောင်း တယ်။ 'စိန့်' အပြင် တစ်ခါတလေ 'ဂန္ဓာလရာဇ်' ခေါ်သေးတာလည်း သိ သင့်တယ်။ ဒဂုန်တာရာတောင် သူ့တရုတ်ပြည်သွား ခရီးမှတ်တမ်းကို ဂန္ဓာ လရာဇ် ခေါ်ခဲ့သေးတာ။

တစ်နည်းအားဖြင့် အတွေးခေါင်တတ်တာလည်း ပါတယ်။ တစ်ခေတ် က နိုင်ငံရေးသမားတချို့ဟာ အလုပ်သမားအဖွဲ့၊ လယ်သမားအဖွဲ့ကို အလုပ် သမားများ အစည်းအရုံး၊ လယ်သမားများ အစည်းအရုံး ခေါ်ချင်ခဲ့ကြဖူး တယ်။ စာရေးဆရာကတောင် စာရေးဆရာများ သမဂ္ဂလုပ်သေး။ မြန်မာမှာ သမာသ်ပုဒ်လုပ်ရင် 'များ' ဖြုတ်ပစ်ရတာကို မသိဘူး။ သူတို့ကို ဆရာ မင်းသုဝဏ်က ရှင်းပြဖူးတယ်။ "ဘုန်းကြီးသုံးပါးပဲနေနေ၊ သုံးထောင်ပဲ နေ နေ၊ 'ဘုန်းကြီးများ ကျောင်း' မခေါ်ရဘူး၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းပဲ ခေါ်ရတယ် ကွဲ့" တဲ့။

ဒီအဖြစ်မျိုးဟာ မြန်မာစာမှာတင် မဟုတ်၊ အင်္ဂလိပ်စာမှာလည်း တွေ့ရ တယ်။ သူ့အသိကလေးနဲ့ သိဖူးတာကလေးပဲ အသေစွဲကိုင်ထားတယ်။ နည်းနည်းမှ ပြင်ပြောမရတာမျိုး။ ကျွန်တော် ကမ္ဘောက္ခက ထုတ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါစာအုပ်အမည်က English the Easy Way ပါ။ နိဒါန်းမှာ ရှင်းပြထားပါတယ်။ ဒါ French the Easy Way ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကို အတု

ယူမှည့်လိုက်တာပါလို့။ ဒါကိုပဲ ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေအင်္ဂလိပ်စာတတ် တော် တော်များများက The Easy Way to English ခေါ်ကြတော့တယ်။ နောက်တစ်အုပ်ကို English Elements of the Language လို့ အမည်ပေးလိုက်မိတယ်။ စာစီခိုင်းလိုက်တော့ စာမျက်နှာတိုင်း Elements of the English Language ဖြစ်လာလို့ မျက်လုံးပြူးရပါတော့တယ်။

အလားတူ သူက on Sunday ပဲ တွေ့ဖူးထားလေတော့ ကိုယ်က on Sundays လို့ ရေးမိရင် s ပြုတ်သွားရော။ ပြောင်းပြန်၊ ကိုယ်က five star hotel ရေးပေးလိုက်တာကို မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အများဆိုရင် s ပါရမယ်ဆိုကာ five stars hotel လုပ်ပေးလိုက်ပြန်ရော။ တစ်ခါ သူက himself, myself, ourselves လောက်ပဲ သိထားလေတော့ တစ်ခါက ကျွန်တော်က our two selves လို့ သုံးမိတာကို ပြင်ချင်တယ်။ တော် ပါသေးရဲ့။ လှမ်းဖုန်းဆက်လို့ ရှင်းပြလိုက်ရတယ်။

နောက်တစ်ယောက်ကတော့ whatsoever လို့ ရေးလိုက်တာကိုဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လား။ So မှားပါတာလားလို့ ဖုန်းဆက်မေးတယ်။ သူပဲ ထင်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခါမှာတော့ restaurateur စာလုံးပေါင်းကို သံသယ ရှိလို့တဲ့။ ဖုန်းဆက်မေးပြန်တယ်။ n မပါဘူးလားတဲ့။ သူ့ခမျာ အင်္ဂလိပ် စာ ပညာပေးစာစောင် အယ်ဒီတာလုပ်နေပြီး စားသောက်ဆိုင် restaurant ပဲ သိတာကိုး။ ဆက်နွယ်နေတဲ့ စားသောက်ဆိုင်ပိုင်ရှင် restaurateur ကိုတော့ မသိဘူး။ စားလုံးပေါင်းရော၊ အသံထွက်ရာမှာ n မပါတော့တာ ကို ရေရေလည်လည် မသိဘူး။ ဒါနဲ့ အသံထွက်ပြလိုက်တယ်။ ပြောလည်း ပြောလိုက်တယ်။ အနားမှာ အဘိဓာန် မရှိဘူးလားလို့။ စာလုံးပေါင်း မသေ ချာရင် အဘိဓာန်ထဲ ကြည့်လိုက်ရင် ပါတဲ့ဥစ္စာ။ အဘိဓာန်မရှိတာရင်လည်း ဖြစ်မယ်။ သူ့ကိုယ်သူ အထင်ကြီးကာ ဒါ အလွယ်လေးပဲ။ မောင်သာနိုး မှားတာ ထင်ရှားတယ်ဆိုပြီး မောင်သာနိုးကို ချလိုဇောနဲ့ ကပျာကယာ ဖုန်း ကောက်ကိုင်တာလည်း ဖြစ်နိုင်သေးတယ်။ သူက သူ့ကိုယ်သူ အင်္ဂလိပ်စာ တတ်တယ် ထင်နေသူတစ်ဦး။

အရင်လကတော့ မိတ်ဆွေတစ်ဦးက သူ့ကဗျာရှည်တစ်ပုဒ်ကို အင်္ဂလိပ် လို့ ပြန်ပေးပါဆိုလို့ ပြန်ပေးလိုက်တယ်။ ကဗျာကို ကွန်ပျူတာစာစီရာမှာ

စာစီသူက every day လို့ တစ်လုံးစီ ခွဲရေးထားတာ ဟုတ်မှဟုတ်ရဲ့လား သံသယဝင်မိလို့ အမေးခိုင်းလို့ မေးရတာတဲ့ ဖုန်းဆက်တယ်။ ဒါနဲ့ ရှင်း လိုက်ရပြန်တယ်။ အင်္ဂလိပ်စာမှာ every day ကို adverb လို သုံးရင် တစ်လုံးစီ ခွဲရေးရတယ်။ adjective လို သုံးမှ ဆက်ရေးရတယ်လို့။

I walk every day.

I work every day.

She reads every day (တစ်လုံးစီ ခွဲရေး)

This is my everyday work.

This is my everyday life.

It is for your everyday use. (တစ်ဆက်တည်းရေး)

တကယ်တော့ ဒါလည်း အဘိဓာန်ထဲ ကြည့်လိုက်ရင် ပါတဲ့ကိစ္စတွေပါပဲ။ သဒ္ဒါစာအုပ်ထဲ ပါ၊ ကျောင်းမှာလည်း သင်တဲ့ကိစ္စတွေပါ။ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်တွေလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲသလို မကြီးကျယ်တဲ့ ကိစ္စတွေ၊ အခြေခံတွေကိုပဲ မတတ်ကြတဲ့အတွက် စကားပြောနေရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ထပ်ပြီး ပြောလိုက်ပါရစေဦး။ စာပေလောကထဲ ဝင်လာမယ် စိတ်ကူးရင်ဖြင့် သတ်ပုံသတ်ညွှန်းကအစ အခြေခံလေးတော့ ရှိကြပါ။ အဓိက မြန်မာစာဖြစ်ပေမယ့် ကနေ့ခေတ်မှာ တွင်ကျယ်လာနေတဲ့ အင်္ဂလိပ်စာကိုလည်း အခြေခံသဒ္ဒါနဲ့ သတ်ပုံလောက်တော့ တတ်ထားကြပါ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စာသမား ပေသမားဆိုတဲ့ သိက္ခာလေး ထိန်းသိမ်းကြပါလို့ တိုက်တွန်းချင်တယ်။

မှန်တာကိုတော့ ရေးကြပါ

ကျွန်တော်ဟာ ဝေဖန်ရေးသမား အမည်မခံသော်လည်း အမြင်မတော် တာတွေ့ရင် ကောက်ကာငင်ကာ အမှားထောက်ပြတဲ့ စာ ရေးပစ်တတ်တာမို့ အရေးခံရသူတွေက မုန်းကြ၊ ဒီလိုနဲ့ မုန်းသူအလွန်ပေါ့တဲ့ စာရေးဆရာ တစ်ဦး ဖြစ်တယ်။ တစ်လောက အမေရိကန်မှာ မြန်မာစကား သင်လာတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမေရိကန်လူငယ်တစ်ယောက် ကျွန်တော့်ဆီ လာတွေ့ တယ်။ သူ ယူထားတဲ့ မြန်မာအမည်က ‘မောင်သာနိုး’ တဲ့။ သူက ကျွန်တော် နဲ့ မတွေ့မီ မြန်မာစာရေးဆရာတချို့နဲ့ တွေ့ခဲ့ရတာကိုး။ အဲဒီတော့ သူက “ဆရာကို မုန်းတဲ့ မြန်မာစာရေးဆရာ တော်တော်များတာကိုး” လို့ တအံ့ တဩ ပြောပြတယ်။

လူချင်း တွေ့ကြလို့ နာမည်မေးတဲ့အခါ ‘မောင်သာနိုးပါ’ လို့ ဖြေလိုက် ရင် နှာခေါင်းရှုံ့ကြပြီး၊ “မင်းနှယ်ကွာ၊ ဗမာနာမည်တွေ ဒီလောက်ပေါ့တဲ့ ဥစ္စာ၊ ဒီလူတကာမုန်းတဲ့ သတ္တဝါရဲ့ နာမည်မှ ယူရတယ်လို့” ဆိုပြီး အပြစ် တင်ကြပါသတဲ့။ တချို့က နာမည်အသစ် ရွေးပေးမယ်လို့တောင် စေတနာ ဗရပွနဲ့ ကမ်းလှမ်းကြတယ်။

အဲဒီအခါ သူကရှင်းပြရတယ်- “ကျွန်တော် ဆရာမောင်သာနိုးကို ခုထက်ထိ မမြင်ဖူးသေးပါဘူး။ ကျွန်တော် မောင်သာနိုးအမည်ခံတာ သူနဲ့ ဘာမှမဆိုင်ပါဘူး။ အမေရိကန်မှာ မြန်မာစာ သင်ပေးတဲ့ မြန်မာဆရာမနဲ့ အဘိဓာန်မှာ သင့်တော်မယ့် စကားလုံးကိုရှာတော့ ကျွန်တော်က သောကြာ သားမို့ ‘သာနိုး’ ကိုတွေ့တယ်။ အဓိပ္ပာယ်က ‘ကံ့ကော်’ ဆိုတော့ အရိ မေတ္တေယျ မြတ်စွာဘုရား ကံ့ကော်ပင်အောက် ပွင့်တော်မူမှာမို့ သိပ်သဘော ကျပြီး နာမည်အဖြစ် ရွေးလိုက်တာပါပဲ။”

အဲသလို ရှင်းပြလိုက်မှ ကိုယ့်လူတွေ ပိုဆိုးကုန်တယ်။ ‘သာနိုး’ ဆိုတဲ့ နာမည် ဒီလောက်ကြီးကျယ်မှန်း အစက မသိခဲ့ကြပဲကိုး။ ‘သာနိုး ပျော်ဖွယ်’ ကြိုး ငါးပုဒ်တွေဘာတွေလည်း ကြားဖူးကြပုံ မပေါ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ကလည်း ပိဏ္ဏတ္ထတွေ ဘာတွေ ငယ်စဉ်က မသိပါဘူး။ ကြီးမှ မြန်မာစာ သင်မှ နားလည်လာတာပါ။ ငယ်စဉ်ကတော့ အမှုမဲ့၊ အမှတ်မဲ့ပါပဲ။ ကိုယ် မွေးစက အိမ်ကိုလာတည်းနေတဲ့ ရှေ့နေကြီး ဦးသာဇံ (သတင်းစာဆရာ ညိုမြရဲ့အဖေ) မှည့်ပေးသွားတဲ့အတိုင်း ‘မောင်သာနိုး’ အမည်ကို ဘုမသိ ဘမသိ လက်ခံခဲ့တာပါပဲ။ ညိုမြတို့အဖေ ဦးသာဇံက အမြင့်ကနေ စစ်ကိုင်း ကို ရှေ့နေလိုက်ဖို့လာတိုင်း ကျွန်တော်တို့အိမ်မှာ တည်းတာပါ။ နောက် တော့ ကျွန်တော်တို့ခြံထဲမှာ တဲလေးထိုးပြီးနေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မောင် နှမသုံးယောက်စလုံးရဲ့ အမည်တွေ (မလှမင်း၊ မောင်သာနိုး၊ မောင်အံ့ထူး) ကို သူပေးသွားတာချည်းပါ။

“သူတို့ ဆရာကိုဘာလို့ ဒီလောက်တောင် မုန်းကြတာလဲ” လို့ အမေရိ ကန် မောင်သာနိုးကမေးတော့ “ငါက သူတို့မတတ်တာကို ထောက်ပြလို့။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာမတတ်တာကို မတတ်တဲ့အကြောင်း ပြောပြလို့။ ဥပမာ သူတို့က art for the people ကို “အနုပညာသည် ပြည်သူ အတွက်ဖြစ်သည်” လို့ပြန်တယ်။ တို့က ဒါ မှားနေတယ်။ “ပြည်သူအတွက် အနုပညာ” ဆိုမှ မှန်တယ်လို့ ရှင်းပြတယ်။ သူတို့က Books for all ကို “စာအုပ်စာပေလူမိတ်ဆွေ” ပြန်တာကိုတို့က “အားလုံးအတွက်စာအုပ် များ” (ထုတ်လုပ်ကြပါ) လို့ပြန်တယ်” စသဖြင့် ရှင်းပြရတယ်။ ရန်ကုန် ဘဆွေလို လူကျတော့ ပါဠိလူတတ်ကြီး လုပ်နေလို့ သူပါဠိလိုမှားနေတာကို

(ကမ္မကာရကသုံးရမှာသမ္ပဒါနသုံးနေတာ) ထောက်ပြခဲ့ရတယ်။ လန်ဒန်ကို ဘာသာဗေဒ သွားသင်တာ စာမေးပွဲကျပြီး ပြန်လာတဲ့ တက္ကသိုလ်မင်းမော် ကျတော့ သူ့ဘာသာ ဗေဒအမှားတွေ ထောက်ပြခဲ့ရတယ်။

အဲသလိုနဲ့ (၁၉၆၀ နှစ်များ) ရန်ကုန်ဘေ့ဆွေခေတ်ကတည်းက မောင်သာနိုး ဆန့်ကျင်ရေးဂိုဏ်း ဖြစ်ထွန်းလာပြီး တချို့က စာနဲ့ပေနဲ့ မောင်သာနိုးကို တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ အဲသလိုတိုက်ရာမှာ ထုံးစံအတိုင်း မဟုတ်တမ်း တရားတွေ သုံးကြရတာပဲ။ အရင် ကျွန်တော် ဆေးလိပ်သောက်စဉ်က သောက်နေတဲ့ ဆေးလိပ်ကို ပြာခွက်ထဲ ငြိမ်းထည့်ခဲ့ပြီးမှ စာသင်တာပါ။ ဒါကိုပဲ ကျွန်တော့်ဆန့်ကျင်သူတစ်ဦးက မောင်သာနိုးဟာ စီးကရက်လက် ကြားညှပ်စာသင်တယ် ရေးတာကလား။ ဒါကအသေးအဖွဲ။ တချို့ကတော့ ကျွန်တော့်ဘာသာပြန်ကို အင်္ဂလိပ်စာတတ်လည်း မတတ်ဘဲ ဆန့်ကျင်သူ တချို့ ပြောသံကြားနဲ့ ဝေဖန်တယ်။ ဝေဖန်စာကို နိဂုံးချုပ်ထားပုံက မောင်သာနိုးဟာ နာမည်ကြီး ဘာသာပြန်ဆရာကြီးများ ဖြစ်ကြတဲ့ မောင်ညီညွတ်၊ မောင်ဇေတု၊ ချိုထွန်းတို့ဆီက နည်းနာခံယူသင့်ပါကြောင်းတဲ့။ အဲဒီသုံးယောက်စလုံး ကျွန်တော့်တပည့်ရင်းတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သူတို့မသိဘူး။

မင်းမော်ကတော့ ပညာရပ်အရ သူမှားတာတွေကို ကျွန်တော်ထောက်ပြတာတွေကို ဘယ်လိုမှ မချေပနိုင်တော့ စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းမှာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ပြဿနာပေါ်ဖူးတယ်ဆိုတာ ကြားဖူးလို့ နုနုရည် (အင်းဝ)ဆီ ဖုန်းဆက်မေးပြီး လိုရာဆွဲရေး၊ နောက် ကျွန်တော် မဟာဝိဇ္ဇာ ကျမ်းပြုတော့ စကားပြောသလို ရေးချင်တာ ပါမောက္ခဆီ သူလိုက်ပြောပေးရကြောင်း (တစ်ခါမှ ဒီလို ကိစ္စမပေါ်ခဲ့ဘူး) လုပ်ကြံလိမ္မော် ရေးတော့တယ်။ ဒီပြင်လည်း အများကြီး။

ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော့်အကြောင်း ကောင်း-မကောင်း ရေးသူတွေ ရှိနေခဲ့ရာက နောက်ပိုင်းမှာ ကျဲလာခဲ့တယ်။ တစ်နေ့ကတော့ တစ်ခုပေါ်လာပြန်တယ်။ ၂၂-၁၂-၂၀၁၁ မှာ ထုတ်ဝေတဲ့ Northern Star ဂျာနယ်မှာပါတဲ့ အောင်စွမ်းရဲ့ “ဆာတိုရီယယ်အလင်း ရရှိသွားသည့် မောင်သာနိုးနှင့် အနာဂတ္တိဆရာခရူးချော့” ဆောင်းပါးပါပဲ။ အောင်စွမ်းက ကျွန်တော့်ကို မွမ်းထားတာပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်ဘဝဖြစ်စဉ်ကို တိတိကျကျ မသိ၊ လက်ခံ

သမားဆိုရင် ဓမ္မန္တရာယ်ချည့်ပဲလို့ ရိုက်သွင်းထားတဲ့ စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေး ရဲ့ ဝါဒဖြန့် မှိုင်းလုံးကလည်း မိထားလေတော့ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုမှာ ပါခဲ့ဖူးတဲ့ ကျွန်တော့်ကို အဲဒီတုန်းက ဓမ္မန္တရာယ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ နောင်ကြီးမှ ဘုရားမှန်း တရားမှန်း သိလာသူနယ် နိဒါန်းပျိုးထားတာ အတော်အရပ်ဆိုး တယ်။ “ယင်းသို့ အနီရင့်ရင့်လက်ဝဲ ခြုံထည်အဟောင်း ဖယ်ရှားစွန့်ပယ်ခဲ့ သည်ကိုလည်း ရပ်သိရွာသိ ကြေညာခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ယင်းနောက်ဆရာ၏ ကိုယ်ပိုင်သိ ဆင်ခြင်သိဖြင့် အာရှတိုက်၏ အလင်းရောင်အောက်သို့ ရောက် ရှိခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓ၏ အရိပ်အာဝါသအောက်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။”

ဒီလိုဆိုတော့ ကျွန်တော်ဟာ “လက်ဝဲ ခြုံထည်အဟောင်း” မပယ်ခင်က ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်ခဲ့ဘူးပေါ့။ ဆိုလိုတာက “ဓမ္မန္တရာယ်” ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပေါ့လေ။ ခြုံထည်အဟောင်းပယ်ပြီးမှ ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ် လာရသလိုလို ဖြစ်နေတယ်။ တကယ်က သူပြောတဲ့ “ရပ်သိရွာသိကြေညာ ခဲ့” တယ်ဆိုတဲ့ Ode to the Goddess Kali က ၁၉၈၄ ဆေးတက္ကသိုလ် ၂ နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းမှာ ပါခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ကမ္ဘာကျော် ဗုဒ္ဓဝင် မဟာကဗျာ “အာရှတိုက်ရဲ့ အလင်းရောင်” ပထမအကြိမ် ဘာသာပြန်ထွက်တာက ၁၉၇၇ ဖြစ်တယ်။ အချိန်ကာလ ၇ နှစ်ကွာခြားတယ်။ အဲဒီစာအုပ် “ဘာသာ ပြန်သူ့ဆီက စကားတစ်ခွန်း” အဆုံးမှာပါတဲ့ ဆုတောင်းကလေးကို ကြည့် ရင် ဘာသာပြန်သူရဲ့ နိုင်ငံရေးကို မှန်းဆနိုင်တယ်။

ဒီမဟာကဗျာကို ဘာသာပြန်ရတဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုအကျိုးကြောင့် ပြည်သူတွေ ဘဝဆင်းရဲအပေါင်းက လွတ်မြောက်ရေး ဝိမုတ္တိရရှိကြကာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အမြန်ဆုံးခံစားရကြပါစေသော။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာရက်ဒီကလ် လှုပ်ရှားမှုတွေ အတူလုပ်ကိုင်ခဲ့သူ ကိုစောလွင် (ဗိပိဋကဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တရဲ့ အတွင်းရေးမှူး)က “ကိုသာနိုး ဘာသာပြန် ကြိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆုတောင်းကလေးကို သဘော အကျဆုံးပဲဗျို့” လို့ မှတ်ချက်ချပါတယ်။

ကိုစောလွင်လိုပဲ ကျွန်တော့်ဗုဒ္ဓတရားဆိုင်ရာ အရေးအသားကို အထူး နှစ်သက်ကြပြီး တော်တော်စုံရင် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းကြသူတွေ ကတော့ တင်မိုး၊ ကြည်အောင်နဲ့ စာပေရဲဘော်များ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၆၀

နှစ်များဆီက မန္တလေးတောင် ရဟန်းပျိုများ အဖွဲ့ချုပ်ကထုတ်တဲ့ “မြတ် ရတနာ” မဂ္ဂဇင်းမှာ အသစ် ၂ အမည်နဲ့ ကျွန်တော်ရေးခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓတရား အခြေခံတွေ ရှင်းလင်းမိတ်ဆက်တဲ့ စာတမ်းတွေကို နှစ်ခြိုက်ကြတာပါ။ ဒီလူတွေဟာ ကဗျာရေးရုံမျှ မဟုတ်၊ ကျွန်တော်နဲ့အတူ တက္ကသိုလ်မှာ ရက်ဒီကလ် လှုပ်ရှားမှုတွေ လုပ်ခဲ့ကြသူတွေချည်း။ သူတို့ဟာ ဘယ်တုန်းကမှ သရဏဂုံသုံးပါးကို မပစ်ပယ်ခဲ့ကြပါဘူး။

သူတို့ကို လက်ဝဲ အယူအဆကိုင်စွဲသူတွေလို့ ပြောမယ်ဆို ပြောနိုင်ပါတယ်။ သူတို့ကဗျာတွေမှာ ဖတ်ကြည့်နိုင်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း တပည့်သားမြေးများပီပီ တရားဓမ္မနဲ့ သီလနဲ့ ပြည့်စုံသူတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ မရူဆိတ်သူတွေက ရှုတ်ချဝေဖန်သလို ဘုရားမဲ့တရားမဲ့ ဓမ္မန္တရာယ်လေးတွေ ဘယ်တုန်းကမှ မဟုတ်ခဲ့ကြဘူး။

ကျွန်တော့်တစ်ယောက်တည်း အကြောင်းကို ပြောရရင် ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလိပ်စကား မတတ်ခင်က ပါဠိသင်ခဲ့ရသူပါ။ စစ်အတွင်း ကျောင်းတွေ ပိတ်ထားစဉ် စစ်ပြေးရင်း၊ သာသနာပိုင်ရဲ့တူဖခင်ကြီးက သဒ္ဒါ-သင်္ဂြိုဟ် သင်ပေးတယ်။ ပဒရူပသိဒ္ဓိသုတ်စဉ်တွေ အလွတ်ကျက်ရပြီး ဝုတ္တိကိုတော့ အဖေရှေ့မှာ တက်ယူရတယ်။ “တတြယမာဒိ- တတြအယံအာဒိ” စတဲ့ ပြယုဂ်ရုပ်တွက်တွေကို ကျောက်သင်ပုန်းပေါ် ရေးမှတ်ကျက်ရတယ်။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာကို နိဿယပါ။ ဖတ်စာအဖြစ် ဖတ်ရတယ်။ သင်္ဂြိုဟ်ကို စေတသိက်ပိုင်းအထိ အလွတ်ကျက်ရတယ်။ ညညဘုရားရှိခိုးရင် စိတ်ပိုင်း- စေတသိက်ပိုင်း နှစ်ပိုင်းစလုံး ရွတ်ရတယ်။ ကျန်ပကိဏ်းပိုင်း ဝီထိပိုင်းတွေ ကျ အလွတ်ကျက်မခိုင်းတော့ဘဲ ဖတ်ရုံဖတ်ခိုင်းကာ ရှင်းပြတာမျိုးပဲ လုပ်ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာလူမျိုးဆိုတာ စကားပြောရင်ပဲ စိတ်စေတသိက် ကပါတာ ဒီနှစ်ခုတော့ ပိုင်နေရမယ်လို့ အဖေကပြောပါတယ်။ အဖေကျေးဇူးကြောင့် “စိတ်တစ်ခုယုတ် ၉၀” ဆိုတာ စိတ် ၈၉ ကို ပြောတာ၊ သခင်ဘသောင်းရဲ့ “ပန်းသာမစာဥ” ထဲက လူလိမ်ဖြီးသလို “စိတ်ကတစ်ခုရုပ်က ၉၀” မဟုတ်ဘူးလို့ သိတတ်လာကာ ပန်းသာမစာဥကို ဖတ်ရင်း ဆရာဘသောင်းရဲ့ ဟာသကို ပြုံးတတ်လာတယ်။

ပရိတ်ကြီးကို မကျက်ရဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဖေကိုယ်တိုင်က မနက်တိုင်း

“ဥဒေတယ်၊” ညနေတိုင်း “အပေတယ်” လုပ်နေတော့ နိမိတ်ပြသလား မသိဘူး၊ မောရသုတ်ကို ကျက်ထားမိတယ်။ နောင် လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုပြီးလို့ ရှောင်တိမ်းဖို့ ကြံလာတိုင်း အကြိမ်ကြိမ် ရွတ်စရာဖြစ်လာတာပေလေ။ အဲသလို မောရသုတ်ရွတ်နေတဲ့အချိန်မှာ ရောက်နေတတ်တာက ဘုန်းကြီးကျောင်း။ သံဃာ့အရိပ် အာဝါသ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ မြေပေါ်တော်လှန်ရေး လုပ်နေရတာကိုက တရားအရိပ်၊ သံဃာ့အရိပ်အောက်မှာ လုပ်ခဲ့တာဖြစ် တယ်။

ဒီတော့ ရက်ဒီကလ်လှုပ်ရှားမှုတွေ လုပ်နေစဉ်က မောင်သာနိုးဟာ ဗုဒ္ဓ နဲ့ ဓမ္မကို စွန့်ပယ်ခဲ့၊ ဝါ၊ ရတနာသုံးပါးအကြောင်း နကန်းတစ်လုံး မသိတဲ့ တိတ္ထိတက္ကတွန်း ဖြစ်ခဲ့၊ လက်ဝဲအယူစွန့်ပယ်ပြီးမှသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်သိ၊ ဆင်ခြင်သိဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်လာခဲ့တယ်ဆိုတာ မှားတယ်၊ ဖြစ်ရပ်မှန်နဲ့ လွဲတယ်၊ အမှန်ကို ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် လုပ်တာ (diostortion of facts) ဖြစ်တယ်။ စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးဆရာကြီးတွေ လက်သုံးနည်း ဖြစ်တယ်။ အောင်စွမ်းဟာ အဲဒီနည်းကြီးသုံးပြီး ကျွန်တော့်အကြောင်း ရေးလာသူ။

